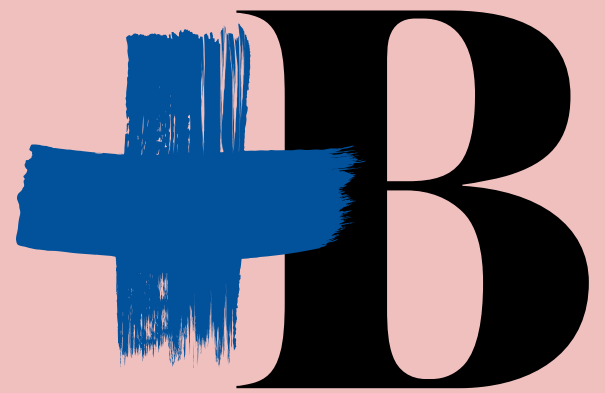

Suplement especial

Idees per rellançar Barcelona

LA VANGUARDIA

DISSABTE, 17 DE MARÇ DEL 2018

Més Barcelona

Una marca global

Javier Godó, comte de Godó

Barcelona va aconseguir situar-se al mapa gràcies als Jocs Olímpics i s'ha convertit en una marca global amb la feina que es va dur a terme immediatament després, amb el lideratge d'un alcalde com Pasqual Maragall i l'esforç col·lectiu dels seus ciutadans, que es van confabular per fer realitat aquell "archivo de la corte-sía, albergue de los extranjeros" amb què la va definir Miguel de Cervantes en la segona part d'*El Quixot*. Barcelona va ser capaç de millorar l'oferta cultural, gastronòmica i turística perquè el món s'adonés que era un destí únic. On es podia visitar el millor museu del romànic i del gòtic del planeta o conèixer les arrels de Picasso en un palauet renaixentista, on es podien menjar els plats de la cuina tradicional i també les creacions més avantguardistes o on era possible gaudir d'una platja urbana tot l'any, així com de les compres de les grans marques en aquests Camps Elisis moderns que són el passeig de Gràcia. La ciutat va saber assumir el repte d'un gran esdeveniment esportiu de dimensió planetària, però alhora projectar-se cap al futur amb un urbanisme humà i una capacitat d'innovació rellevant en el camp de la ciència i la tecnologia.

La ciutat va resistir la llarga crisi que ha viscut aquest país, però les seves classes mitjanes van sortir perjudicades per les retallades que va haver d'imposar la política davant la mirada de Brussel·les. El resultat és que es va qüestionar gairebé tot, buscant responsabilitats a tot arreu. La nova política va arribar a posar en dubte les bases del nostre èxit. Des del creixement turístic fins a l'àmplia oferta de restauració, des del model urbà fins a la inversió cultural van ser assenyalats com a part del problema, quan formen part de la solució. Fins i tot hem fet discursos contra l'automòbil (sense tenir en compte els esforços per ser més ecològics i sostenibles), quan és el principal factor de creació de riquesa a Catalunya. Si a tot això li sumem la conversió de Barcelona en el gran plató de les manifestacions independen-

tistes, entendrem que la marca ha quedat tocada i el futur compromès.

És per tot això que hauríem de tornar a l'esperit de la ciutat de fa vint-i-cinc anys. Resulta imprescindible que la capital catalana sigui capaç de reinventar-se, recuperant la idea de la gran Barcelona, que permeti desenvolupar estratègies metropolitanes per millorar la qualitat de vida dels seus habitants, però alhora ampliar l'oferta dels seus visitants. Cal evitar la paralització d'idees, iniciatives o inversions per la nòria institucional a la qual hem pujat, revifant la societat civil i activant el compromís de la col·lectivitat perquè el talent de les nostres universitats no se'n vagi definitivament. Per això és imprescindible deixar de banda discursos sobre el decreixement i apostar per un creixement sostenible en àrees noves del coneixement.

I per a tot això cal lideratge públic, discurs de ciutat, empatia amb els ciutadans (i amb els que arriben aquí per gaudir de l'oferta lúdica o per treballar amb nosaltres). Barcelona és capaç cada trenta o quaranta anys de mostrar-se com a ciutat dels prodigis. I la cultura podria ser un gran aglutinador, com els ha passat a altres ciutats que hi han trobat una excusa per superar la crisi, sent Miami o Berlín dos exemples clars del seu poder transformador. Tindria tot el sentit que Barcelona apostés per una biennial que aglutinés cultura, art i ciència, fent valer la força de les seves institucions, universitats i creadors.

Aquest suplement sobre Barcelona forma part del nostre compromís amb la ciutat. No és una cosa nova: ens ha tingut sempre al seu costat davant els grans reptes de la seva història, ja fossin les exposicions universals o els Jocs Olímpics. Hem volgut amb aquestes reflexions contribuir a enfortir una ciutat global, amb una marca impressionant, que passa per moments de transició. Però que no pot abandonar la seva voluntat de ser un referent de solidaritat, creativitat i coneixement.

La ciutat com a castell

Màrius Carol

Barcelona hauria de ser el castell per defensar aquella capital moderna, avantguardista i cosmopolita de l'excés d'emocions, batzegades i aventures que de tant en tant alteren l'equilibri del país. Barcelona té vida pròpia i és una ciutat erigida fa dos mil anys, que ha vist passar una civilització darrere l'altra, la qual cosa li ha donat una enorme capacitat de comprendre les raons de l'altre, d'assimilar altres cultures i d'interactuar amb els viatgers. En ella ningú no pregunta d'on s'és o on es va, constitueix una metròpolis que s'ha anat fonamentant amb la llibertat com argamassa. I alhora ha estat un gran laboratori urbà, des de Bàrcino a la Barcelona olímpica, amb moments especialment brillants com és el cas del modernisme, que la va convertir en un museu a l'aire lliure. És una urbs que no ha estat capital d'un Estat, ni tan sols han deixat que fos l'altra capital d'Espanya, així que se les ha hagut d'empescar per reinventar-se cada ics temps amb projectes imaginatius, que li permetessin fer salts endavant, en els quals la societat civil va ser capaç de tenir gran protagonisme.

La ciutat ha tingut la sort de tenir alcaldes que van arriscar, com Francesc Rius i Taulet, que va apostar per l'Exposició Universal del 1888, que va facilitar ordenar l'entorn de la Ciutadella; Darío Rumeu, que va posar l'afany en l'Exposició Internacional del 1929, que va suposar iniciar la recuperació de la muntanya de Montjuïc somiada per Francesc Cambó; o Pasqual Maragall, que va aconseguir amb l'excusa dels Jocs Olímpics obrir Barcelona al mar, quan havia viscut d'esquena a la Mediterrània. I fins i tot ha estat una urbs capaç d'aprofitar la neutralitat del país durant la Primera Guerra Mundial per passar a ser

la capital de la rereguarda, aconseguint que el Paral·lel es transformés en una versió de Montmartre, mentre es convertia en un paradís domèstic com a contrast de l'infern europeu.

Barcelona és la vida. La vitalitat sorgeix de les seves entranyes amb força tel·lúrica. I és capaç –ho ha estat, ho és i ho serà– de transcendir les mediocritats de dirigents sense imaginació i les aventures de governants desbocats. La ciutat sap resistir els temporals. Espartero va voler convertir en un codi de conducta els bombardejos sistemàtics sobre el pla barceloní des del cim de Montjuïc per domar-la. Però aquesta és una metròpolis profundament lliure, que planta cara a la injustícia i que només es deixa acariciar pels qui estimen la seva història convulsa o gaudeixen de la seva força creativa.

Aquesta ciutat té una història per escriure que pot ser tant o més apassionant que el seu passat. Però això tan sols serà possible si ens creiem que avui la societat civil som cadascun de nosaltres, pensem com pensem. Sense impostures d'ideologia, condició o classe. És l'urbs de tots, que aspira a ser una capital planetària –la gran referència de la Mediterrània, el mar on va començar tot–, una cosa que Google demostra que és una realitat ja que és la cinquena referència urbana més sol·licitada pels seus usuaris. I això és així sense ser capital d'un Estat; segurament ho és perquè hi ha un estat més gran i inconcret, la memòria col·lectiva, on centenars de milions de persones atresoren una postal mental seva.

Barcelona necessita passió, risc, aposta i lideratge per continuar avançant, per continuar creixent, per no deixar-se atrapar per res que no sigui la seva força transformadora. És el que té el castell: sap defensar-se, mostrar-se poderós i transcendir la seva efígie.

SUMARI

- 03** Una marca global. **Javier Godó, comte de Godó**, *President editor de 'La Vanguardia'*
04 La ciutat com a castell. **Màrius Carol**, *Director de 'La Vanguardia'*
08 Idees per a un renaixement. **Miquel Molina**, *Director adjunt de 'La Vanguardia'*
09 A la recerca del consens perdut. **Ana Godó**, *Editora de 'Més Barcelona'*

- 10** Entrevista a Dan Brown. **Sergio Vila-Sanjuán**
12 Entrevista a Lluís Torner. **Josep Corbella**

L'ECONOMIA I L'URBANISME

- 14** Un nou pacte per al progrés econòmic. **Manel Pérez**
El món no ens espera. **Jordi Juan**
16 La ciutat dels arquitectes, sense arquitecte en cap. **Llàtzer Moix**
Una capital més enllà de Catalunya. **Lola García**
18 Un passat reeixit, un 'reset' necessari. **Ramon Aymerich**
Determinats a millorar. **Anna Gener**
20 L'intangible factor metropolità. **Jaume V. Aroca**
L'èxode forçat de la capital. **Enric Sierra**
22 Una salut de ferro que hem de cuidar. **Ramon Suñé**
Oportunitat, no regal. **Mateu Hernández**
24 L'exemple de Londres. **Rafael Ramos**
Quan fabular construeix ciutat. **Fèlix Riera**
26 La volta al món a través de 162 països. **Rosa M. Bosch**
Barcelona en xifres. **Clara Penín**

LA REFLEXIÓ I EL DEBAT

- 28** Entrevista a Bruce Katz. **Àlex Rodríguez**
30 Maragallisme. **Jordi Amat**
Barcelona és la solució. **Enric Juliana**
32 Ajuntar-nos, comunicar-nos. **Pepe Ribas**

LA CULTURA

- 34** Mantenir la capitalitat editorial. **Sergio Vila-Sanjuán**
Pedra, paper, tisoires. **Daniel Fernández**
36 El somni d'un eix cultural a Montjuïc. **Teresa Sesé**
Aletes, no baixin de l'escenari. **Isabel Garcia Pagan**
38 Gaudí i modernisme, icones de la ciutat. **Josep Playà Maset**
40 Les paradoxes d'un ecosistema singular. **Teresa Sesé**
Repte de galeries. **Llucià Homs**
42 La clàssica que envejava les sales europees. **Maricel Chavarría**

La fàbrica que torna a il·luminar. **Ignacio Orovio**

- 44** Teatre: Madrid accelera, Barcelona frena. **Justo Barranto**
Simpàtica ciutat. **Carme Riera**
46 Audiovisual d'imaginació i complicitats. **Salvador Llopart**
La tia Mercè. **Arturo San Agustín**
48 El plaer de la contemplació. **Pedro Madueño**
50 La capital dels píxels al sud d'Europa. **Pedro Vallín**
52 La música, senya d'identitat saludable. **Esteban Linés**
Interactua amb un humà. **Llúcia Ramis**
54 Les xifres de la bicapitalitat cultural. **Xavier Marcé**
París, no Belfast. **Laura Freixas**

LES TENDÈNCIES

- 56** Ciutat suculenta. **Cristina Jolonch**
58 El turisme, en una cruïlla. **Antònia Justícia**
Soc de Barcelona. **Isabel Gómez Melenchón**
60 Barcelona corre, però el temps també. **Joan Josep Pallàs**
Falten pavellons. **Santi Nolla**
62 Universitats, el preu del coneixement. **Carina Farreras**
Crònica d'una passió, apunts d'una escissió. **Antón Castro**
64 El progrés i el desafiament de reduir el trànsit. **Silvia Angulo**
Cotxes robotitzats, ciutats més humanes. **Fèlix Badia**
66 Les bases d'un nou renaixement urbanístic. **Antonio Cerrillo**
Cal tornar a ser Barcelona. **Susana Quadrado**
68 En ciència, quedar-se quiet és retrocedir. **Josep Corbella**
Un contracte en suspens. **Ana Macpherson**
70 Una transformació silenciosa. **Francesc Bracero**
'The New Barcelona Post': 'good news, true stories'. **Ana Aguirre**
72 Relat internacional d'una ciutat sotmesa. **Xavier Mas de Xaxàs**
74 Missió: Rescatar la Rambla. **Xavi Ayén**
Un canvi de rumb urgent. **Lluís Permanyer**
76 Good news. **Barcelona Global**
78 30 idees per relançar la ciutat

LA VANGUARDIA

PEDRO MADUENO

Ana Godó

A la recerca del consens perdut

No ha avançat mai tant Barcelona com quan polítics de diferents sensibilitats i els representants de la societat civil s'han posat d'acord a l'hora d'impulsar projectes de ciutat. No és necessari invocar l'exemple recurrent dels Jocs Olímpics: la història de les grans institucions culturals barcelonines (aquí tenim com a mostra la ràpida reconstrucció del Liceu) és la història del consens entre les diferents administracions i els líders de la societat civil que van acceptar que calia fer concessions per culminar iniciatives en marxa. El mateix plantejament és aplicable al món de la investigació i a l'entorn de l'educació superior que la sosté, fora de perill de les rivalitats partidistes.

El problema, ara, no és l'absència de projectes il·lusionants per relançar la ciutat: només en aquest suplement ja s'apunten desenes d'idees de futur sobre les quals es podria començar a treballar demà mateix. El problema –i, en conseqüència, el gran repte pendent– és aconseguir que al voltant d'aquests projectes es construïxin consensos que permetin dur-los a bon port. La inestabilitat política no es pot fer servir com a excusa eternament. El món en el seu conjunt està sotmès a una crisi d'incertesa –vegeu el cas d'Itàlia– i no per això les ciutats deixen de promocionar-se i de dotar-se de projectes ambiciosos per complir amb el seu paper de motors de desenvolupament econòmic i democràtic.

És cert que el context polític no hi ajuda, però el prestigi i el saber fer de Barcelona hauria de servir per superar qualsevol crisi d'incertesa. Tanmateix, per això tothom hauria de tenir assumit que la tendència més acusada del desenvolupament mundial durant les properes dècades serà la concentració de la població en els entorns urbans. I això suposa un decantament cap a la ciutat dels lideratges polítics i socials.

Entrevista a Dan Brown

L'autor nord-americà, un dels més venuts del món, va triar Barcelona com a escenari de la seva darrera obra. En aquesta entrevista reflexiona sobre les raons que fan de la ciutat una combinació imbatible de l'antic i del nou **Sergio Vila-Sanjuán**

“Barcelona ho té tot, una gran bellesa i un pensament d'avantguarda”

“La novel·la que s'ha venut més al món l'últim any té com a principal escenari Barcelona. El seu autor, Dan Brown (Exeter, Estats Units, 1964), és un antic conegut de les llistes de best-sellers. L'any 2002 va aconseguir un supervendes global amb *El codi Da Vinci*, un relat accelerat sobre el llinatge secret de Crist i l'art de Leonardo que va ser molt discutit. En aquella aventura, que arrencava al Museu del Louvre, es consagrava Robert Langdon, professor de Simbologia de Harvard que ja havia protagonitzat una novel·la anterior (*Àngels i dimonis*) i reparèixer en les següents: *El símbol perdut*, *Inferno* i la que acaba de publicar, *Origen*.”

En aquesta última, Langdon viatja a Espanya per assistir, al Museu Guggenheim, a les revelacions del gran magnat de la comunicació Edmond Kirsch. Però les coses es compliquen i Langdon es desplaça a Barcelona per revelar l'enigma que Kirsch ha deixat per resoldre. A la capital catalana, l'elaborada arquitectura modernista posa a prova els seus coneixements en matèria de símbols.

Dan Brown, amb el seu abillament de professor de la Ivy League i el seu rostre afable, va estar a Espanya l'octubre passat per promocionar el seu llibre, publicat en català i en castellà pel grup Planeta. Això li va donar l'oportunitat de viure de prop els últims esdeveniments polítics, que ara valora.

Per què va triar Barcelona com a escenari principal d'*Origen*?

Jo sabia que volia escriure un llibre sobre el xoc entre el molt antic i el molt nou, entre la tradició i la tecnologia. A Barcelona té molt pes l'antic, amb una arquitectura espe-

cíficament religiosa i una mentalitat arrelada en la tradició del catolicisme. Però alhora hi ha un munt de tradicions noves, modernistes i populars...

Com es va documentar durant la seva estada a la nostra ciutat? Quantes visites li va dedicar?

Ja hi havia estat abans, perquè de jove vaig passar força temps a Espanya. Mentre treballava en la novel·la *Origen* vaig venir cinc vegades, quatre per a la investigació i

Quan vaig començar a escriure sobre religió i tecnologia vaig pensar que el superordinador Mare Nostrum era el símbol perfecte, una església que acollia el culte a Déu i ara acull una màquina d'intel·ligència

una per a la promoció. Les primeres visites les vaig fer de forma privada, com a turista, amb molta tranquil·litat, comprant els meus tiquets del bus turístic. Quan ja vaig determinar sobre què m'interessava escriure exactament, vaig demanar als meus editors de Planeta que m'organitzessin una sèrie de visites per recollir informació especialitzada. Tothom va ser extremadament acollidor i en vaig quedar molt content.

Alguns dels capítols transcorren en edificis modernistes. Què li sembla aquest moviment? És, al seu parer, el principal tret arquitectònic barceloní?

Ho és. La raó que m'agradi tant és que es tracta d'una arquitectura que treballa amb el passat medieval i en fa una cosa nova. Aconseguir això en art resulta molt difícil. A més, el moment modernista consisteix en el fet que una sèrie de persones es posen d'acord i can-

vien el curs de l'art. Langdon ja havia estudiat una cosa similar per al Renaixement a *El codi Da Vinci*.

La simbologia del modernisme, què li suggereix a un expert en simbolisme com vostè?

El modernisme aconsegueix despertar l'emoció de l'espectador a través de les imatges. En l'art clàssic ens interessa el realisme i el detallisme, però si observem el *Ger-nika* de Picasso, un artista format en l'ambient del modernisme bar-

celoní, el que ens impacta és l'emoció, perquè no segueix el model clàssic. Aquesta acumulació de símbols que caracteritza l'art modernista, i després l'art d'avantguarda del segle XX, ens trasbalsa a un nivell més profund del simplement racional.

Què pensa de Gaudí com a artista? A quin nivell el posaria en la història de l'art universal?

El modernisme trenca amb la tradició, i qualsevol que faci una cosa nova per mi té molt valor. Gaudí em sembla impressionant, però si he de triar un artista sorgit del canvi de segle a Barcelona potser posaria Picasso a un nivell més alt, perquè els seus desafiaments són més grans i, a més, el seu treball és més lliure. En pintura pots fer el que vulguis, mentre que l'arquitecte ha d'aconseguir que l'edifici tingui tres dimensions i s'aguanti dret. Però sí, Gaudí és a un nivell molt alt.

Un capítol de la seva novel·la transcorre a Montserrat, on es troben representants del cristianisme, el judaisme i l'islam. Què li va interessar d'aquesta muntanya, el monestir i la seva biblioteca?

El primer que em va impactar va ser el seu aspecte visual, aquelles roques tan espectaculars i majestuosos. Després he de ressaltar l'acollida que em van brindar els monjos. Jo no les tenia totes amb mi perquè el meu llibre *El codi Da Vinci* va suscitar controvèrsia i en alguns llocs va ser considerat, fins i tot, com un atac a l'Església, i no ho és en absolut. Però no hi vaig trobar reticències, un monjo em va ensenyar a fons els espais i la biblioteca, després em va convidar a dinar i vam tenir una conversa llarga i interessant.

Robert Langdon conclou la seva investigació al supercomputador Mare Nostrum. Qui li va donar la referència d'aquesta màquina?

La veritat és que no gaire gent sap de la seva existència i m'agrada haver-li donat difusió, quan vaig venir a fer promoció a Barcelona bastantes persones em van dir que fins que no em van llegir, no el cone-

El procés independentista és un desafiament, no necessàriament una debilitat. Amo Espanya, amo Catalunya, amo Barcelona, espero que el diàleg s'imposi

xien. No recordo com vaig arribar fins a ell, però sí que quan vaig començar a escriure sobre religió i tecnologia vaig pensar que era el símbol perfecte, una església que acollia el culte a Déu (la capella de la Torre Girona, al costat del rectorat de la UPC) i ara acull una mà-

XAVIER CERVERA

quina d'intel·ligència. Quan estava investigant, en una de les meves visites, hi havia un grup de monjos cantant a l'espai del superordinador i va ser una experiència molt bonica.

Segons la seva opinió, quina és la imatge internacional que projecta Barcelona en aquests moments?

Doncs d'enorme cultura, bellesa i pensament progressiu. Si pensem en Espanya en el seu conjunt, Barcelona ens apareix com la capital del pensament d'avantguarda: en art, tecnologia, política, tot això... I a més, és una ciutat d'una bellesa espectacular. Ofereix tot el que el visitant necessita: diversió, cultura, passejades precioses...

Quins són els principals punts forts i punts febles de la ciutat?

Ha, ha... Com a americà no m'atre-

veixo a pronunciar-me. Hi ha un conflicte polític que necessiten arreglar, això és un desafiament, però no necessàriament una debilitat. A mi és una ciutat que m'ha arribat profundament al cor, tothom va

Era primera hora i jo em trobava sol al terrat de la casa Milà... Un moment emocionant

ser encantador amb mi i estic molt content que la ciutat aparegués a la meva novel·la. Als Estats Units alguns crítics han dit "Dan Brown escriu una carta d'amor a Barcelona".

Què li va semblar la pel·lícula de Woo-

dy Allen Vicky Cristina Barcelona?
No l'he vista.

Vostè va venir a l'octubre durant una fase àlgida del procés independentista català? Què pensa sobre el tema?

I love both sides! (Estimo els dos costats). Jo soc un autor que sempre escriu sobre la necessitat del diàleg i, per això, primer aprofundo en els conflictes. Tracto d'aixecar polèmiques perquè la gent discuteixi. Estimo Espanya, estimo Catalunya, estimo Barcelona, espero que el diàleg s'imposi.

Va tornar a la ciutat per a la promoció de la novel·la. Alguna anècdota?

Em van convocar per fer unes fotografies al terrat de la casa Milà a primera hora del matí. Quan hi vam arribar estava sortint el sol, es reflectia a la Sagrada Família. En cert moment em vaig que-

Dan Brown, fotografiat a l'escala interior de la Pedrera, l'octubre passat

dar tot sol i, trobar-me allà, en aquella obra mestra de Gaudí, sobre la qual havia treballat quatre anys... va ser un moment molt emocionant.

Com resumiria Robert Langdon en una sola frase la seva opinió sobre Barcelona?

Una visió perfecta de tot allò nou (*A flawless vision of all the new*).

París, Washington, Florència, Barcelona són els escenaris de les seves quatre darreres novel·les. Què ve ara?

Si ho sabés probablement no l'hi diria! La veritat és que tinc moltes idees, però encara no ho sé, la determinació de l'escenari sempre és crucial als meus llibres. Barcelona ha deixat el llistó alt...

“Tenim un potencial enorme en ciència i innovació”

Entrevista a Lluís Torner
El físic que ha convertit l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO) en una referència mundial analitza les oportunitats que la investigació ofereix a Barcelona **Josep Corbella**

“Quan el físic Lluís Torner va pronunciar el pregó de les festes de la Mercè el 2012, va pronosticar que “Barcelona estarà entre l'elit científica del món i formarà part del grup de les ciutats més innovadores”. La clau, va dir, era “atreure, nodrir i retenir el talent i perseguir decididament l'excel·lència”. I el resultat seria una millora de la vida dels ciutadans i un benestar econòmic més gran, amb “creació de riquesa i llocs de treball”. Encara que poc conegut entre els barcelonins, Torner és un referent en els sectors de la investigació i la innovació, tant a escala local com internacional. Se li reconeix el petit miracle d'haver fundat l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO) en un moment en què Espanya no aspirava a ser res en el món de la ciència i d'haver-lo convertit, setze anys des-

aquests objectius. Recordo que vaig dir que no eren objectius a curt termini sinó per quan la nostra generació passi el testimoni a la següent. En els últims anys hauríem hagut de córrer més, perquè els nostres competidors també corren. Però estem avançant en la bona direcció en els dos fronts, tant en el de situar-nos entre l'elit científica del món com en el de convertir-nos en una de les ciutats més innovadores.

Quin lloc ha d'aspirar a ocupar Barcelona en l'economia global?

Podem aspirar a ser una de les ciutats més dinàmiques en alguns àmbits, si més no a escala continental. No serà fàcil perquè hi ha regions europees molt actives que ens porten força avantatge. Però apareixen periòdicament àrees emergents que ofereixen oportunitats i que hem d'intentar aprofitar.

“Ens hem de preguntar si el model econòmic que volem és el de la precarietat; l'alternativa és anar cap a una economia competitiva basada en la creativitat i la innovació”

prés, en un dels millors centres d'investigació en tecnologies de la llum, en el qual treballen tres-cents investigadors i han nascut sis empreses.

Cinc anys i mig després de ser pregoner de la Mercè, continua pensant que Barcelona està en condicions de situar-se entre l'elit científica i d'innovació del món?

Sens dubte. Ens estem acostant a

Es podran aprofitar aquestes oportunitats sense una aposta decidida per la investigació i la innovació?

És evident que no. La investigació i la innovació són absolutament centrals. En el nostre entorn socioeconòmic, el creixement només podrà venir d'augment de productivitat generats per innovacions. Els models basats en sous baixos i feines rutinàries són cants de sirena que

una societat com la nostra ha d'ignorar.

Però aquests models ja són aquí. Com podem ignorar-los?

Hi ha regions del món que no tenen elecció i basen la seva economia en la reducció de costos i els sous baixos. Nosaltres sí que tenim elecció! Ens hem de preguntar si el model econòmic que volem és el de la precarietat. L'alternativa és anar cap a una economia competitiva basada en la creativitat i la innovació.

Innovació en quines àrees?

No només tecnològica, això és important. Al voltant del 50 per cent dels llocs de treball d'Europa es veuran afectats per l'automatització en els pròxims vint anys, segons un estudi recent d'Eurostat. Les feines que es veuran més afectades són les rutinàries. Però emergiran els llocs de treball que estan relacionats amb la creativitat, la capacitat innovadora i la intel·ligència social. Per exemple, els que estan vinculats a com interactuem les persones, a com ens cuidem els uns als altres, al paper de la gent gran en la societat, a com organitzem el treball... Amb l'automatització, algunes feines desapareixeran, però n'apareixeran d'altres.

En l'àmbit de la investigació, quines àrees hauríem de prioritzar?

Hem d'apostar per dos tipus d'àrees. D'una banda, aquelles en què tenim les millors opcions perquè ja som forts o perquè tenim persones capacitades per ser-ho. De l'altra, ens hem de fixar en àrees emergents. En els propers anys, la Comissió Europea dedicarà grans recursos a R+D en àrees emergents en què encara no hi ha ningú que sigui molt fort. Podem ser-ho nosaltres.

Les tecnologies quàntiques, en les que treballen a l'ICFO, serien un exemple?

En són un bon exemple. És una àrea emergent que tindrà un impacte tecnològic i econòmic a mitjà termini i on encara ningú no és dominant. La Comissió Europea ha creat un *flagship* de tecnologies quàntiques, que és un projecte en el qual Europa es compromet a aportar mil milions d'euros per estimular el desenvolupament d'una àrea emergent, i ja han pujat al tren el Regne Unit, que invertirà més de 500 milions d'euros addicionals, Alemanya amb almenys 300 i Holanda amb uns 200.

Altres exemples?

Ciències de la vida, impressió 3D, automoció o turisme són algunes de les àrees en la que ja som forts, encara que no són les úniques. Pel que fa a àrees emergents, a partir del 2020 Europa farà noves apostes que podrien incloure, per exemple, intel·ligència artificial, energies netes,

nous materials o la ciència de l'envel·liment. El que no té sentit és apostar per àrees que ja estan consolidades, on altres regions són fortes i on nosaltres no ho som. En aquestes àrees no tenim opcions.

Més enllà de la investigació i la innovació, com valora la situació actual de Barcelona?

Com tot, és millorable. Però si ens fixem en el rànquing Resonance Consulting 2018, que fa una classificació de les millors ciutats del món, Barcelona és la número 8. És una posició extraordinària. Les tres primeres són Londres, Nova York i París. Barcelona està per davant de San Francisco, que és novena. Això significa que, encara que tinguem molt a millorar, tenim un potencial enorme. Per la meua experiència, quan vas pel món i dius que ets de Barcelona, la reacció de la gent sol ser molt positiva. Tenim una molt bona imatge.

Tornant a l'exemple de les tecnologies quàntiques, abans deia que Europa posarà mil milions d'euros i que alguns estats aportaran finançament addicional. Vostès a l'ICFO, a més, tenen la seua Castelldefels. Convertir Barcelona en ciutat líder en innovació supera les competències de l'ajuntament de Barcelona?

El primer que cal aclarir és que, en el món de la investigació, quan parlem de Barcelona, ens referim a una àrea metropolitana que inclou diferents municipis. Així és com ens veuen al món. Dit això, a la investigació i la innovació pot donar-se'ls suport des de tots els nivells de Govern. En el nostre cas, des dels ajuntaments, la diputació, la Generalitat, l'Estat i Europa. És molt el que els ajuntaments poden fer.

Què poden fer concretament?

Primer, decidir estratègicament en quines àrees volen acollir activitat de grans projectes, ja sigui activitat d'R+D o de creació i atracció d'empreses. I després impulsar accions

“Cal decidir en quines àrees estratègiques volem acollir grans projectes”

que ho facilitin. Manchester, per exemple, s'ha posicionat per ser un gran *hub* en grafè. Una vegada s'hagi decidit de què volem ser un *hub*, es poden aportar recursos-llavor per posar projectes en marxa, aportar fons d'investigació a sectors estratègics, emprendre accions urbanístiques... Em consta que l'ajuntament de Barcelona està treballant en aquesta direcció.

PEDRO MADUENO

Han de fixar un objectiu comú i coordinar-se els ajuntaments de l'àrea metropolitana?

Cada municipi ha de tenir la seva pròpia política i prioritats, però és convenient que estiguin coordinades. Les prioritats de Barcelona poden ser diferents de les de Sant Cugat, que té un gran centre d'impressió 3D d'HP, o les de Castelldefels, on hi ha l'ICFO. Però els municipis

poden abordar estratègies conjuntes i grans projectes. No s'ha de perdre de vista que som en un país on els recursos per a investigació són escassos, mentre que altres països inverteixen més. Per tant, hem de prioritzar àrees en les quals sabem que aquests recursos puguin venir d'Europa.

No espera que vinguin del Govern cen-

Lluís Torner és director de l'ICFO, l'èxit del qual ofereix lliçons instructives per a altres sectors emergents en els quals Barcelona pot aspirar a esdevenir líder europea

tral, com passa als altres països que ha esmentat?

En el nostre cas, l'Estat té molts deures per fer, tant respecte al volum d'inversió en R+D, que és notablement insuficient, com en les normatives del Ministeri d'Hisenda, que perjudiquen seriosament la investigació i la innovació a Espanya. Si recordem el que va passar durant la crisi, Alemanya va augmentar els

pressupostos d'educació superior i investigació en lloc de reduir-los; el Regne Unit va prendre decisions estratègiques per donar suport a algunes àrees d'investigació com, per exemple, el grafè; Holanda i Àustria també han pres decisions estratègiques per ser competitives... El que ha fet Espanya en investigació i innovació és clarament inferior al que hagués hagut de fer, a desgrat de la Secretària d'Estat Carmen Vela, que ja hauria volgut que fos d'una altra manera. És una cosa que caldria corregir.

En el pregó de la Mercè del 2012 va parlar d'atreure i retenir el talent. Les condicions que ofereix Barcelona als joves investigadors i emprenedors són les més adequades perquè vinguin i es quedin?

En algunes àrees les condicions són equiparables a les que ofereixen altres ciutats de referència i en d'altres hi ha marge de millora. En tot cas, la recepta és clara. Hem d'ajudar perquè Barcelona aculli grans projectes que mobilitzin recursos

“Estem avançant en la bona direcció per estar en l'elit científica i ser una ciutat innovadora”

importants i generin més oportunitats.

Com ho fan vostès a l'ICFO per atreure i retenir el talent?

El buscarem, aquí i a qualsevol lloc del món. I el cuidem, intentant que la gent amb talent pugui treballar en condicions comparables a les que tindria en qualsevol altre lloc. Quan algú tria venir a l'ICFO, sap que podrà competir al nivell més alt.

Si vostè tornés a començar, es quedaria aquí tal com està ara la investigació a Espanya?

Sense cap dubte. Estem a meitat de camí en l'objectiu de situar Barcelona en l'elit científica del món. La investigació a Espanya passa per dificultats. Però estem molt millor que quan vaig començar. Vaig tenir ofertes per anar a treballar a llocs millors abans que naixés l'ICFO però, com molts d'altres, vaig decidir quedar-me perquè volíem que aquí hi hagués institucions que poguessin competir amb el món. Ho hem aconseguit en algunes àrees i ens falta convertir-ho en riquesa. L'impacte econòmic que tenim encara és limitat. Però si ens abstraïem de la conjuntura, que superarem, tenim una ciutat extraordinària amb un potencial real de lideratge a Europa.

Un nou pacte per al progrés econòmic

La capital ha de forjar un acord per al desenvolupament del seu potencial que alineï administracions, societat civil i ciutadania **Manel Pérez**

Barcelona va captar per avançat l'arribada de la nova economia de les ciutats. I va volar a cavall d'aquesta tendència, més vigent ara que mai abans. Però també ha volgut esgotar en excés les mels del seu celebrat model d'èxit internacional malgrat que aquest va començar a mostrar signes d'estancament fa ja uns anys. Satisfeta i despreocupada, ha gaudit dels rèdits d'un turisme sempre a l'alça, mentre les seves elits han orientat una part creixent de les seves inversions a la renda immobiliària vinculada a aquella activitat.

El positiu balanç de l'ambiciosa transformació empresa per la ciutat des dels Jocs Olímpics del 92 és incontestable. Tant la renda per càpita com el volum de la seva economia s'han multiplicat per tres, superant folgadamente les marques de la resta

de Catalunya i d'Espanya. Barcelona és la cinquena destinació turística d'Europa, la primera si es descompten les capitals d'Estat que encapçalen el rànquing i entre les quals, per cert, no es troba Madrid. L'aportació del sector és un component estructural de la seva economia, al voltant del 15%. Forma part del primer cercle turístic mundial i el seu repte ara és mantenir-se en aquest nivell reforçant la seva diversitat econòmica, punt de partida del seu èxit.

Després de bregar amb governs refractaris, Jordi Pujol va dissoldre la Corporació Metropolitana de la capital el 1987, i la Generalitat va acabar presentant Catalunya al món com a "the land of Barcelona". Aquell viatge polític cap a l'hegemonia del discurs barceloní es va completar quan l'Ajuntament, en l'etapa més dura de la crisi econòmica, va

PEDRO MADUENO

Malgrat la tendència centralitzadora de la globalització, Barcelona va saber retenir un bon nombre de grans empreses i diversificar el seu perfil

Idea 01

La ciutat necessita un pla que beneficï la ciutadania, interressi el sector privat i sigui factible per a l'administració

preses emblemàtiques, però també de moltes empreses petites i mitjanes tan característiques del teixit econòmic de la ciutat i la seva imprescindible àrea d'influència, com a subproducte de la crisi política.

Es aviat per calibrar-ne les conseqüències, però els accionistes i executius afectats no oculten que si l'actual situació no es reverteix, és a dir, si no s'aconsegueix que bona part d'aquelles seves tornin, en els propers anys el flux d'inversions en la ciutat minvarà i, com a conseqüència, la demanda d'ocupació d'alt nivell i qualificació se'n ressentirà. Els nombrosos i grans edificis corporatius que esquitxen la ciutat recorden la importància de la seva presència en la

construcció de la seva identitat i de la seva imatge.

Convé destacar que una altra de les virtuts del model Barcelona rau en la seva contribució a mitigar la tendència centralitzadora de la globalització, accentuada en el cas espanyol, que porta a

concentrar a les capitals d'Estat els centres de decisió política i econòmica. Va aconseguir un lloc sota el sol global i va evitar quedar eclipsada per una capital que comptava amb el suport de l'Estat, va conservar el seu pes en l'economia, va retenir un bon nombre de grans empreses i va consolidar el seu perfil de plataforma diversificada en camps com el disseny, la sanitat, l'automòbil, la farmàcia o l'alimentació. I, en els últims anys, amb especial relleu en el crític àmbit de les noves tecnologies.

L'altre revés a l'encant de Barcelona, aquest exterior i tan o més dolorós que el primer, ha estat el fracàs de la candidatura per allotjar la seu de l'Agència Europea del Medicament (EMA), públic contratemps que va trencar un relat d'ascendent trajectòria internacional.

A cavall dels Jocs del 92, la ciutat es va convertir en una referència mundial, una icona de la versió més feliç de la *glocalització*. Un exemple de transformació de la capital industrial d'una àrea metropolitana de dimensió mitjana gràcies a una prodigiosa barreja entre, d'una banda, la seva potent base empresarial i una arrelada cultura econòmica amb capacitat d'adaptació als canvis productius i amb singulars testimonis arquitectònics en la seva trama urbana i, de l'altra, els potents vents de la globalització, amb les aportacions d'inversors internacionals a la recerca de rendibilitat i capaços d'atreure classes mitjanes emergents disposades a desplaçar-se si el model urbà ofert era atractiu. L'EMA és una advertència que l'imant de Barcelona està perdent força. En aquest con-

text, una crisi amb el Mobile World Congress seria fatal, més enllà del seu important impacte econòmic.

La potència del model barceloní es va sostenir sobre el trípede que constituïen una administració local amb un projecte per a la ciutat i les palanques polítiques per obtenir recursos amb què posar-lo en pràctica; una societat civil i empresarial, conscient de la necessitat d'aquell canvi, i una ciutadania convençuda que tenia molt a guanyar amb aquella transformació.

Reeditar aquella coalició hauria de ser l'objectiu d'un nou pacte ciutadà per a un nou cicle de creixement i desenvolupament. Barcelona necessita un revulsiu, que ara partiria de bases més fermes que el 92, per recuperar el camí que la va introduir en el cercle de les cosmòpolis rellevants del segle XXI. Com sempre, el diagnòstic és més fàcil que la definició de propostes de canvi.

I no es pot replicar el passat. En primer lloc cal fer front a les conseqüències negatives que aquestes dècades d'èxit també han posat de manifest. Es tracta de problemes socials, com l'accés a l'habitatge, o els baixos salaris en una de les ciutats amb nivells de preus dels més alts d'Europa. La devaluació interna, que ha donat prioritat al consumidor exterior davant el barceloní, per guanyar competitivitat, no pot ser una política sostinguda o permanent. Només certes dosis d'inflació salarial compensaran l'encariment de la vida. La ciutadania no ha de veure el progrés econòmic com una amenaça al seu arrelament i les seves condici-

L'urbs ha rebut dos avisos molt seriosos: el canvi de seu de moltes empreses i el fracàs amb l'EMA

ons de vida. La ciutat també ha de treballar amb el pressupost que el progrés econòmic s'amaga així mateix darrere d'iniciatives aparentment indirectes, especialment de l'àmbit cultural i l'ambiental.

Les institucions públiques, després de les agonies de la crisi i l'encara present paràlisi política, hauran de perfilar el seu projecte i propostes per a la ciutat. Han de plantejar mesures d'estímul d'activitats d'avantguarda i alt valor afegit que frenin la temptació de deixar-se portar cap al monocultiu turístic dels dies de crisi. Fa anys que des dels dos costats de la plaça Sant Jaume no es generen idees. Les ciutats són primers actors econòmics globals, competeixen pacíficament entre elles i han de buscar interlocució directa amb els poders de referència als seus respectius territoris. |

Jordi Juan El món no ens espera

El món es mou molt de pressa, cada dia més de pressa i no espera ningú. Capitals de segona fila emergeixen amb força gràcies a la digitalització o a inversions generades pels petrodòlars. Ser una de les zones escollides per rebre aquestes grans inversions és, cada dia que passa, més difícil. La competència és ferotge. Si t'adorms, caus. Barcelona ha viscut uns anys de feliç creixement gràcies al vent de cua que van suposar els Jocs Olímpics del 1992, però 25 anys després la màgia sembla haver-se esfumat. Molts factors conflueixen però, sens dubte, la política ha posat pes a les ales de Barcelona. D'una banda, el conflicte polític generat pel xoc entre el moviment independentista i el quietisme espanyol i, de l'altra, la manca d'una política municipal clara a favor de la potenciació internacional de la ciutat en caure en mans d'un govern minoritari en vots i en idees. És molt difícil, a més, ser una capital capdavantera sense tenir un estat darrere que l'impulsi. Barcelona viu desorientada i només l'empenta de la iniciativa privada sembla mantenir viva la flama olímpica que va situar la ciutat al mapa. Encara hi ha luxes: el Mobile, Barcelona Tech City, les escoles de negocis, els centres d'investigació i de salut, i la gran vitalitat de les seves fires, però tot és desmanegat sense una estructura que doni cobertura a tot el conjunt. La posició geogràfica de la ciutat, el seu clima, la seva cultura i la qualitat de vida sumen moltíssim, però si aquesta energia no s'encarrila adequadament, pot acabar sent més un paradís del turisme que un dinàmic *hub* econòmic. Que Barcelona no acabi sent un meravellós parc temàtic per a gaudi de totes les companyies de vol de baix cost que operen al Prat dependrà d'un gran pacte. De la combinació entre l'ambició privada i una bona organització pública que intervingui per ajudar i no per posar més condicions. I malgrat que el focus està en qui governa la Generalitat, la realitat és que l'Ajuntament de Barcelona i la seva àrea metropolitana mouen cada cop més diners i tenen més poder. No li donin més voltes, allò realment important és qui governa avui Barcelona, com ho fa i amb qui.

haver de finançar una Generalitat sense recursos.

Però 25 anys després de l'arrencada de la seva redefinició, el futur econòmic de la capital catalana torna a generar apassionats debats que recorden els de començaments d'aquest segle, quan molts temien que es convertís en un avorrit balneari per a rics retirats.

La present inquietud té la seva arrel en el sotrac del sagnant cop terrorista de l'agost passat, combinat amb la tensió política vinculada al *procés*, el referèndum de l'1-O i la repressiva resposta policial. Barcelona descobreix, a cops de realitat, que el seu encant es podria estar esfumant.

I dos fets rellevants donen proves del qüestionament de l'encanteri. El primer, d'ordre intern, el massiu trasllat, bé que a contracor en la majoria de casos, de seus socials d'em-

La ciutat dels arquitectes, sense arquitecte en cap

La tradició arquitectònica i urbanística de Barcelona ve de lluny, va conèixer un moment àlgid davant els Jocs del 1992 i es troba ara en una fase de limitada activitat **Llàtzer Moix**

L'aire de l'arquitectura pública a Barcelona era, fa un quart de segle, el d'un atleta que rep els seus lloers després de batre un rècord. Avui és el d'algú que s'ha inclinat per la jubilació anticipada o –siguem mesurats– per la mitja jornada. En part, perquè els objectius arquitectònics i urbanístics de l'alcalde Pasqual Maragall eren molt ambiciosos, i els de l'alcalde Ada Colau ho són menys, o són d'un altre signe. En part, però de manera decisiva, perquè en temps de Maragall, assistit pel totpoderós Oriol Bohigas, la crema de la professió arquitectònica va ser cridada a implicar-se en la transformació urbana. Barcelona va ser aleshores la ciutat dels arquitectes.

Els treballs urbanístics i arquitectònics impulsats per l'Ajuntament de cara als Jocs Olímpics del 1992 van il·luminar una nova Barcelona. El compromís olímpic es va resoldre, quant a organització, esport i espectacle, amb bona nota televisiva. Però la transformació de la ciutat que es va desenvolupar en paral·lel va assolir nivells d'excel·lència global. Així ho van reconèixer grans institucions anglosaxones –com el RIBA, al Regne Unit, o la Universitat de Harvard, als EUA–. Així ho van reconèixer també la majoria dels barcelonins, que van saber gaudir de la ciutat renovada, i els turistes que van arribar a milions.

Aquell èxit col·lectiu enfonsava les seves arrels en la tradició arquitectònica de Barcelona, que disposa encara de grans edificis gòtics en servei, com les Drassanes, Santa Maria del Mar o Santa Maria del Pi; i que va ser agraciada amb les millors obres d'Antoni Gaudí i el modernis-

me. Però aquell èxit va ser la conseqüència d'una fase històrica ben plena d'esperances col·lectives i pilotada per uns regidors amb sensibilitat arquitectònica. Narcís Serra, el primer alcalde democràtic, economista de formació, havia llegit John Summerson, Aldo Rossi, Robert Venturi. És a dir, tenia nocions del que era l'arquitectura clàssica i del que opinaven els arquitectes contemporanis sobre la seva disciplina. Serra coneixia personalment, a més, alguns dels més destacats professionals locals, començant per Bohigas, que va capitanejar la renovació urbana. El resultat d'aquella operació va ser l'obertura de Barcelona al mar; la construcció de les rondes; la redefi-

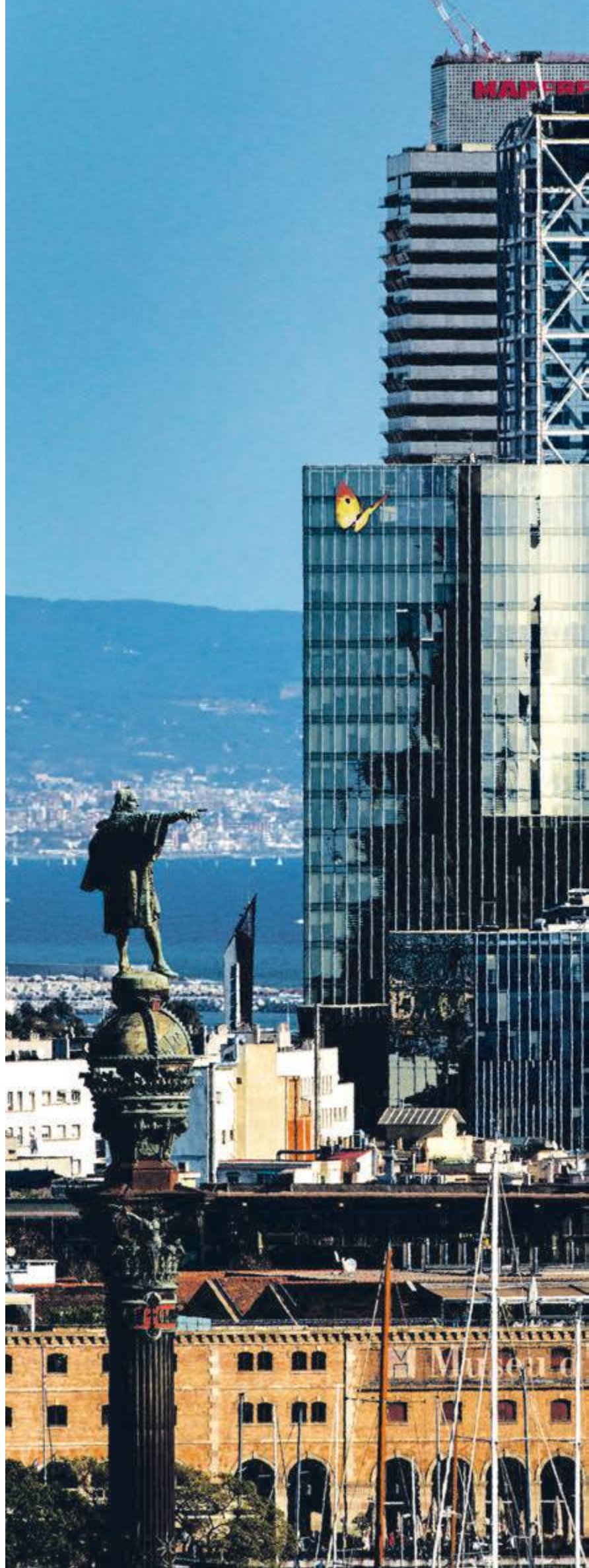
L'estàtua de Colom, que es va erigir per a l'Exposició Universal del 1888, assenyalava a la foto dues obres olímpiques –l'hotel Arts i la torre Mapfre– i la posterior seu de Gas Natural

Idea 02

Millorar el reconeixement institucional i la capacitat econòmica de Barcelona i la seva àrea metropolitana

nició dels vectors de creixement urbà i, en suma, la reinvençió d'una ciutat corroïda per l'especulació durant els anys seixanta i setanta, i la seva conversió en una altra que cuidava tant el centre ciutadà com la seva perifèria, aplicant l'aleshores celebrat i més tard injuriat, però encara no superat, "model Barcelona".

Per què es va criticar el que inicialment havia estat tan lloat? Per què

PEDRO MADUENO

els temps corren i les conjuntures canvien. La gran operació urbana barcelonina post-Jocs Olímpics va ser la del Fòrum de les Cultures el 2004. La seva ambició era inferior a la de l'olímpica, però no menor. Es tractava de rematar la façana marítima, de resoldre un dels vèrtexs del nou districte 22@, allà on el terme municipal de Barcelona es toca amb el de Sant Adrià de Besòs, i de fer-ho amb uns criteris arquitectònicament innovadors i el desig d'integrar serveis dispars. El projecte era pertinent, però l'Ajuntament de Joan Clos no va saber trobar el to adequat per *vendre'l* a tots els barcelonins, i les creixents desigualtats, que aguditzaria la posterior crisi econòmica, van semblar restar-li legitimitat. L'arquitectura i l'urbanisme, que al voltant del 92 van guanyar prestigi com a eina multiusos de renovació ciutadana, van començar a ser vistos amb recel per part de la població. I la febre de l'arquitectura estel·lar, que per aquells anys va afectar Barcelona amb la mateixa intensitat que a capitals més provincianes, no va fer sinó donar nous arguments als qui denunciaven els seus aspectes més sumptuaris.

A l'actual Ajuntament de Barcelona les prioritats i les eines són diferents de les de fa un quart de segle.

Les polítiques de l'alcaldia de Barcelona en l'actualitat són, com la moratòria per a nous equipaments turístics, més restrictives i correctores que expansives, més de creixement zero que de creixement a seques

En la reorganització feta a la Casa Gran per BComú es va crear un macrodepartament que engloba en una les següents àrees: Ecologia, Urbanisme i Mobilitat. Aquest nou ordre constitueix tota una declaració d'intencions. La ciutat verda, sense contaminació, poc amiga dels cotxes i en la qual es fomenta el transport net, des de la bicicleta fins als vehicles elèctrics, i es diu afavorir el vianant, s'ha convertit en prioritat. Són objectius plausibles, en termes de salut pública i sintonia amb les directives europees. Ara bé, no es pot dir que aquesta nova orientació s'hagi traduït en una inquietud municipal més gran per l'arquitectura i l'urbanisme. Barcelona va tenir el seu últim arquitecte en cap en temps de l'alcaldia convergent Xavier Trias. Després, el càrrec va caure en desús. I, actualment, Barcelona desconfia de les estructures verticals i aposta pels processos participatius, la qual cosa té avantatges si aquests processos assoleixen nivells suficients de coneixement i participació, encara que amb freqüència dilueixen ambicions, criteris i prioritats.

BComú fa dos anys i mig que és al capdavant de Barcelona, i les grans transformacions demanen el seu temps, raó per la qual estaria fora de lloc exigir-li moltes realitzacions. Però tot indica, tenint en compte les

obres en curs, que a final de mandat, el 2019, l'equip de Colau no podrà presentar un gran balanç arquitectònic. S'hauran obert molts quilòmetres de carril bici, això sí, i potser cobert un tram de la Ronda de Dalt, continuaran les obres a Glòries, estarà molt avançada o tot just acabada la reforma de la Meridiana... i poca cosa més. L'Ajuntament de Colau ha preferit el fre a l'accelerador. Al seu entendre, va heretar dels convergents una urbs en la qual els operadors privats atrets pel negoci turístic estaven desbocats i amenaçaven d'alterar inadecuadament el perfil de la ciutat, mentre expulsaven del seu hàbitat natural els barcelonins menys afavorits. Per això l'alcaldessa va debutar amb una moratòria per a nous equipaments turístics que, en bona mesura, dona el to de les seves polítiques, més restrictives i correctores que expansives, més de creixement zero que de creixement a seques.

Dit això, i malgrat l'escàs interès per l'arquitectura pública, o dels devastadors efectes de la crisi, afegirem que l'arquitectura barcelonina ha sabut mantenir les constants vitals en temps d'adversitat. El 2008, després d'esclatar la bombolla immobiliària, la construcció va caure en picat i el nombre de visats es vare-

duir al Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya més d'un 90% respecte a l'any anterior. La professió va entrar en fase catastròfica i es va veure literalment delmada. Al voltant de la meitat dels estudis d'arquitectura es van veure obligats a tancar.

Els que van sobreviure ho van fer recorrent a tasques menors. D'altres, buscant nous mercats a l'estranger. I els més joves, els que no havien conegut l'abundància ni podien, doncs, enyorar-la una vegada desapareguda, ho van fer adaptant-se a les circumstàncies dictades per la precarietat. Van haver de convertir les limitacions en una oportunitat. I així ho van fer, de manera que bona part del més interessant que s'ha produït en l'escena local en els anys de la crisi ha estat, precisament, la bona arquitectura feta amb mitjans molt escassos. Del caprici i l'extravagància dels anys dels arquitectes estrella s'ha passat a la contenció i l'essencialitat. Això ha permès als joves arquitectes sobreviure i obrir nous camins professionals, no exempts de progressos i brillantor. La qual cosa està més que bé. Un altre tema és si l'administració municipal d'una ciutat amb el patrimoni arquitectònic i urbanístic de Barcelona pot donar-se per satisfeta quan es limita a frenar i a sobreviure. |

Lola García

Una capital més enllà de Catalunya

Jordi Pujol i Pasqual Maragall van mantenir una pugna política, una lluita pel poder i l'hegemonia dels seus respectius discursos, durant anys. Van protagonitzar un combat entre dos pols oposats en l'àmbit ideològic, però tots dos amb un relat potent sobre Catalunya i sobre la Barcelona metropolitana. Pujol sempre va veure amb cert recel el pes polític de la gran ciutat, que considerava un contrapoder, mentre que Maragall pretenia convertir-la en capital d'una euroregió mediterrània que anava més enllà de les fronteres estatals. Durant anys es va produir un estira-i-arroña entre els dos líders i els seus respectius dominis que no va afavorir els interessos de cap territori.

La nítida diferenciació de color polític entre Barcelona i l'àrea metropolitana respecte de la major part de la Catalunya rural i de poblacions mitjanes ha allunyat la possibilitat d'una cooperació fructífera. Aquesta competència va impedir –i encara ho fa– que Barcelona i el seu entorn comptés amb el suport institucional i econòmic que mereixeria una urbs amb el seu potencial i projecció. Com va dir alguna vegada Maragall, “si Barcelona no fos dinàmica, Catalunya no ho seria”. Tot i això, el Govern de la Generalitat ha actuat moltes vegades com si Barcelona només fos l'escenari d'una batalla de poder, com si la ciutat no necessités més ajuda que l'estrictament deguda perquè ja disposa dels seus propis recursos. La col·laboració entre les dues administracions ha estat, en general, escassa.

Si Catalunya (i Espanya) desitja projectar-se com una regió pròspera en el context internacional, la aposta de la Generalitat i el Govern central per Barcelona ha de ser inqüestionable i nítida. Barcelona té un gran potencial, però també té davant seu reptes similars als d'altres centres de decisió mundials: la congestió, l'atracció de talent i creativitat que fomentin una economia sòlida i la cohesió social. Sense una bona qualitat de vida, si no es combat l'abisme creixent entre els que compten amb recursos econòmics i els que amb prou feines en tenen per viure, Barcelona no serà atractiva. I en aquesta tasca no hauria d'estar sola. “L'amor cap a Barcelona –insistia Maragall– és alhora un amor cap a Catalunya”.

Un passat reeixit, un 'reset' necessari

El creixement de la ciutat els últims 25 anys és fruit d'un 'mix' entre turisme, grans esdeveniments, indústria de la salut i emprenedors. Però el model necessita un canvi **Ramon Aymerich**

És difícil saber què és el que va posar la ciutat al mapa. Però si es pot parlar d'un model propi de creixement barceloní, aquest *mix* en el qual conflueixen turisme, grans esdeveniments, negoci immobiliari, indústria de la salut i *start-ups* tecnològiques, segur que el seu origen s'ha de buscar el 1992. Aquell any Barcelona va organitzar uns Jocs Olímpics. I aquell esdeveniment va desencadenar una sèrie de canvis que van ser determinants per al futur de la ciutat.

El govern municipal, aleshores amb Pasqual Maragall, va posar en marxa una profunda transformació urbanística. Va obrir la ciutat al mar i l'operació va tenir un efecte immediat en la seva imatge turística. Però també va impactar en la seva estructura productiva. Barcelona era cada cop més una ciutat de serveis, i la remodelació del districte del Poblenou, i el posterior disseny del 22@, van accelerar la marxa de la indústria tradicional.

En paral·lel amb els canvis del paisatge urbà, es va difondre una nova cultura que va fer eclosió a finals dels 80. La ciutat s'espolsava el provincianisme de finals del franquisme (la ciutat grisa i desconeguda a Europa) i feia de la tolerància el seu discurs oficial. S'iniciava aquella obsessió tan barcelonina per fer-se estimar a l'exterior.

Richard Florida, teòric de l'èxit de les ciutats modernes, encara no havia escrit els seus llibres sobre les ciutats creatives (les que combinen concentració de talent tecnològic i artístic amb diversitat d'estils de vida). Però Barcelona optava per dret propi a entrar en aquell club selecte, la rèplica mediterrània d'un San Francisco.

Barcelona canviava perquè el seu teixit econòmic –no només la ciutat, també el seu *hinterland*– s'internacionalitzava al ritme

d'una globalització en la qual les grans ciutats costaneres portaven la davantera. Catalunya, que havia estat la fàbrica d'Espanya, es transformava en magatzem logístic, en territori de pas de mercaderies i lloc de germinació d'idees. El protagonisme creixent d'una infraestructura com el port era un reflex d'aquells canvis.

Gran part de la mà d'obra que va perdre la indústria la va absorbir el turisme. Barcelona sempre havia estat al radar del turisme de masses, però el 1992 va ser descoberta pel turisme urbà i cultural. L'oferta hotelera i de lleure va guanyar en sofisticació. Turisme i hostaleria van copar aviat la centralitat econòmica de la ciutat.

El quadre no seria complet sense la Fira de Barcelona. Als anys 60 i 70, la institució havia estat una esclatxa per mirar a l'exterior, un espai en què els visitants descobrien els canvis de la societat moderna (en un primerenc 1959 va mostrar el primer súper, transportat peça a peça dels Estats Units).

En la dècada dels 90, l'oferta i el model de gestió de la Fira va entrar en crisi. Les empreses s'internacionalitzaven, però la que havia estat "ciutat de fires i congressos" es veia amenaçada per la competència de Madrid (Ifema) i València. La institució es va reinventar amb l'especialització dels salons i un model de gestió públic-privat amb l'entrada de la Cambra de Comerç de Barcelona. El 2000, la Fira alimentava ja el creixent turisme de negocis de la ciutat i ampliava el seu espai de maniobra amb l'organització de congressos, en especial en l'àrea mèdica.

El 2006, els executius de Fira de Barcelona van anar més enllà quan van donar un cop de mà inesperat i van aconseguir la celebració del Barcelona Mobile World Congress (MWC). L'economia catalana, que havia perdut el tren de les últimes grans onades industrials, llançava l'ancora en un sector, el d'internet i la telefonia mòbil, en què amb prou feines tenia una presència destacable. El MWC col·locava la ciutat en el circuit mundial de la innovació i preparava el terreny per a la conversió en territori d'emprenedors i *start-ups*, amb voluntat de ser el *hub* digital del sud d'Europa.

La marca Barcelona ja era una garantia d'èxit per a qualsevol activitat. Fos la fundació d'una companyia biotecnològica, la creació d'un empresa de distribució tèxtil o la reinvençió comercial d'una d'històrica de l'automoció com la Seat.

Aquell model d'èxit ha durat un quart de segle. En aquell període, tot va semblar possible per a la ciutat. Fins al passat 2017, any que

litat fins aleshores desconeguda. Tampoc no era previsible la successió d'esdeveniments polítics que es van desenvolupar a l'octubre. El referèndum de l'1 d'octubre sobre la independència, la dura resposta policial i l'onada de manifestacions que van paraitzar la ciutat dos dies després. Les imatges que en aquells dies arribaven a les cadenes de televisió de mig món indicaven que alguna cosa havia canviat a la plàcida i previsible Barcelona.

Van aparèixer, també, símptomes preocupants d'esgotament del model creat el 1992. El sector turístic paga salaris més baixos que la indústria. La crisi financera i immobiliària va portar l'ajust als serveis públics, que al seu torn van erosionar en part la cohesió social. L'opinió pública ciutadana es va tornar més atenta als símptomes de saturació del negoci turístic. La indústria hotelera i els nous actors econòmics, les plataformes electròniques que gestionen el lloguer vacacional es van crear acusacions sobre les causes d'aquella saturació. Al juliol, la manca de previsió de l'Administració central i d'Aena, va provocar una setmana de caos i cues a l'aeroport del Prat, una infraestructura que ha registrat un creixement meteòric.

Al novembre, el fracàs de la candidatura de Barcelona per acollir la seu de l'Agència Europea del Medicament va revelar que les administracions tenien una percepció de les fortaleces de la ciutat molt superior al que eren en realitat. Barcelona ho aguantava gairebé tot. Però no tot.

Els mals resultats de l'hostaleria i el comerç en l'últim trimestre de l'any van ser un reflex directe de tots aquests esdeveniments. Avui, el sector hotelier i la màquina firal treballen perquè la situació no es prolongui en aquest primer trimestre del 2018. Tots ells treballen amb l'expectativa que la sotragada

Idea 03

Aprofitar el Mobile per ser un 'hub' digital del sud d'Europa. Per això cal captar inversions i retenir talent

Un dels molts assistents a la celebració del Mobile World Congress de Barcelona

Durant vint-i-cinc anys tots els reptes semblaven possibles per a la selecta Barcelona, però la ciutat va acomiadar un convuls any 2017 amb una sensació insòlita de fragilitat i de vulnerabilitat

Barcelona va acomiadar com una ciutat més fràgil i vulnerable.

Què va passar el 2017 que justifici aquest canvi sobtat de percepció? Un munt de coses. Algunes de les quals, fruit d'una successió d'esdeveniments impredecibles tan sols mesos enrere. Entre els més inesperats, l'atemptat terrorista que va ensagnar la Rambla de Barcelona el 17 d'agost, deixant quinze morts i una sensació de vulnerabi-

de la tardor-hivern es remunti. Sempre, esclar, que la situació política es resolgui amb rapidesa o no empitjori.

Mentre es resol aquest impasse, els actors econòmics (el primer, l'administració local) hauran de meditar sobre aquell últim quart de segle d'èxit. I pensar en una nova oferta que posi en valor el talent de la ciutat. Barcelona necessita un *reset*. |

PEDRO MADUENO

Anna Gener

Determinats a millorar

Els darrers mesos, unes 3.200 empreses han traslladat la seva seu social fora de Catalunya. Aquesta indesitjada diàspora ha estat un cop dur, i encara no en sabem del tot les conseqüències. És cert, però, que a la nostra ciutat hi continuen passant coses molt interessants, però cal reconèixer, que ja abans de la situació d'inestabilitat política d'aquests darrers mesos, Barcelona feia cert temps que estava adormida.

No acabem de tenir un pla per a Barcelona, no s'està treballant en articular un model de ciutat que ens faci brillar, que atorgui robustesa al nostre mercat laboral i que generi llocs de treball basats en el talent i la transmissió de coneixement.

Tot i això, és just reconèixer que Barcelona és una ciutat amb una gran determinació a millorar-se a si mateixa. Aquesta obstinació a tirar endavant contra tot entrebanc, històricament, ha donat peu a etapes de gran brillantor intel·lectual i econòmica a la ciutat.

Tot el sotrac que ha viscut Barcelona ens ofereix una oportunitat magnífica, ja que ens evidencia que hem de reaccionar. Ja no podem seguir vivint de la inèrcia o dels rèdits del passat. Ens hem de posar a treballar de manera més intensa que mai.

Al meu entendre, això implica articular una estreta col·laboració entre el sector públic i el privat. Confabular-nos per tal de configurar conjuntament el model de ciutat que necessitem. Hem d'exercir el lideratge i definir amb ambició què volem que sigui Barcelona aquests propers anys, amb una visió desacomplexada i un horitzó a llarg termini. Cadascú de nosaltres hem d'assumir el nostre paper per tal de millorar el nostre entorn.

Des del punt de vista econòmic, Barcelona és en una lliga internacional extremadament competitiva. Hem de definir aquells segments econòmics on podem brillar, perquè ja comptem amb un ecosistema favorable i hem de treballar en articular una reputació a nivell internacional, que actuï com un imant del talent i de la inversió. Proposar-nos seriosament atraure multinacionals al nostre territori és gairebé una obligació per tal de configurar un teixit econòmic sa i robust, que doni oportunitats i permeti el progrés de la nostra població.

El repte de la nostra ciutat és seguir projectant-se al món, guanyant internacionalitat i diversitat, sense perdre la seva identitat, la seva essència i la seva cultura. Posem-nos-hi. No podem perdre més temps.

Anna Gener Presidenta i CEO de l'oficina de Barcelona de Savills Aguirre Newman

L'intangibile factor metropolità

El territori on viuen 3,2 milions de persones que produeixen el 52% del PIB català té com a divisa la diversitat, és un territori de difícil etiquetatge polític **Jaume V. Aroca**

Per què a tothom li interessa tant ara l'àrea metropolitana de Barcelona? Hi ha d'haver moltes respostes, però segurament moltes coincidirien en una idea, és un territori lliure. Lliure? Sí. El continu urbà on viuen 3,2 milions de ciutadans que produeixen el 52% del producte interior brut català, no és un territori homogeni, ni social, ni econòmicament, ni políticament i tampoc culturalment. Oblidin el fenotip caricaturitzat de Rufián. La seva principal divisa és la diversitat. Per aquesta raó és un territori en pugna en l'actual disjuntiva entre Catalunya i Espanya.

Aquesta característica té molt a veure amb el que passa en altres àrees urbanes del món occidental cada vegada més rebels davant el dictat i els interessos de la nació que les empara. Va passar amb el vot de les ciutats en el referèndum del Brexit o en la resposta del medi urbà a l'onada populista que va portar Trump a la Casa Blanca.

És el factor metropolità. La vida i els interessos d'un veí de Llefià a Badalona tenen molt més en comú amb un veí de la Colònia dels Taxistes de Vallecas o amb un resident de Elephant and Castle a Southwark (Londres), que amb un de Ripoll, Gajanejos (Guadalajara) o de Dungeness (Kent, Gran Bretanya). Però passa el mateix entre un veí de Mira-sol (Sant Cugat) i un altre de Hampstead (Londres). Cap no és ni pitjor ni millor, és diferent.

I en el cas de l'àrea metropolitana de Barcelona aquella vocació lliurepensadora es veu accentuada per un favor –ha de ser l'únic– que li va fer el dictador Francisco Franco quan als anys cinquanta del segle passat va decidir fusionar tota

la perifèria de Madrid en un únic municipi mentre que aquí va permetre i potser va encoratjar –després Jordi Pujol hi va tornar a insistir– la divisió municipal metropolitana. Va ser un favor perquè, al final, la naturalesa diversa de l'àrea s'ha vist accentuada pel demos local. Cadascun dels 36 alcaldes de l'àrea metropolitana ha de respondre als seus i pels seus.

(Fem un parèntesi: Van veure que entutjats que estaven els aficionats de l'Espanyol perquè Piqué va esmentar l'"Espanyol de Cornellà"? Després l'entrenador del Barça, Ernesto Valverde, va voler fer les paus amb l'afició espanyolista i va corregir el seu defensa. L'Espanyol és de Barcelona, va puntualitzar. Però segurament, quan Piqué va al·ludir a la condició cornellarenca de l'Espanyol volia dir una altra cosa: assenyalava un equip perifèric, subaltern, i quan els aficionats protestaven ho feien perquè el defensa del Barça ofenia el noble llinatge de l'antic Espanyol de Sarrià. L'anècdota ens confirma el que dèiem: el territori metropolità és un espai divers i complex. Aquesta és la seva gràcia).

Això no vol dir que tot siguin avantatges. Potser algun lector ha viscut l'experiència: han tingut familiars ingressats a Can Ruti o a la Fundació Guttmann de Badalona? Arribar fins allà en transport públic és senzillament desesperant. En les parades perdrà el temps i a l'hivern, fins i tot la salut. Pot semblar un assumpte intrascendent, més propi de la secció de cartes al director que d'un article. Potser sí. Però és descriptiu. La Fundació Guttmann és un dels nostres centres d'excel·lència mèdica, reconegut internacionalment, però arribar fins allà en transport públic

Les tres xemeneies de la tèrmica de Sant Adrià, un territori d'escala metropolitana on es dirimeixen interessos locals i estratègia regional

metropolità és una tasca només apta per a ociosos.

De qui és la culpa? Bé, diguem que aquesta és una responsabilitat compartida. Hi ha una falta d'inversió evident en el sosteniment de la xarxa de transport públic –el problema ve de lluny– per part de l'Estat i de la Generalitat. Però

Idea 04

Els municipis perdrien competències, però desplegar la llei metropolitana del 2010 farà Barcelona més forta

també és cert que els interessos locals també estan en joc. Alcaldes, presidents de consells comarcals i líders sindicals defensen casa seva i en aquesta batalla es perd la capacitat de

construir una veritable xarxa de transport que alleugi la pèrdua de milers d'hores de feina, els accidents i que redueixi la nostra aportació al canvi climàtic.

En aquest sentit cal admetre que Jordi Pujol va guanyar la batalla quan el 1987 va liquidar la vella

Corporació Metropolitana de Barcelona. I encara avui la continua guanyant. Si ja abans d'aquella decisió polèmica hi havia alcaldes metropolitans poc o gens disposats a acceptar que des de la vella CMB dictés què s'havia de fer al seu territori, quaranta anys després no hem avançat gaire. Tots els alcaldes defensen l'àrea metropolitana tret que els fets posin en qüestió la seva sobirania local. Aleshores, la vocació metropolitana es dilueix.

Alguna cosa d'això hi ha en la trajectòria de l'alcalde de Barcelona. Quan va arribar al poder fa gairebé tres anys, Ada Colau era una ferma defensora de la visió metropolitana de Barcelona. De fet, en alguna ocasió va arribar a defensar que s'hauria de modificar la llei del 2010 per fer possible l'elecció d'un alcalde metropolità. Però la realitat és que, a mesura que va transcorrent el seu mandat, aquella vocació s'ha anat diluint fins a gairebé extingir-se. Sembla que l'alcalde de Barcelona ha

PEDRO MADUENO

llançat la tovallola després de comprovar que l'administració metropolitana segueix colonitzada per l'encara poderós aparell socialista del Baix Llobregat, que la controla amb mà de ferro.

Potser els poc informats consideraran que no és important perdre aquesta batalla. Ignoren que l'administració metropolitana de Barcelona gestiona el tercer pressupost de Catalunya –després del de la Generalitat i de l'Ajuntament de Barcelona– i que és, també, un dels inversors més grans en obra pública. De fet, si sumem les inversions realitzades per aquesta administració, l'Ajuntament de Barcelona i els municipis metropolitans pel seu compte, les xifres d'inversió queden molt per sobre de les que ha realitzat la Generalitat el 2017, tal com acredita l'últim informe de la Cambra de Contractistes d'Obres de Catalunya.

És veritat, l'àrea metropolitana existeix –els milions de desplaçaments diaris que es fan al llarg del continu urbà i els centenars de mi-

Res no hauria d'impedir el desenvolupament d'una política metropolitana, més visible, que fos capaç de fixar el seu lloc al mapa. O els alcaldes i els líders socials del territori assumeixen aquesta tasca o d'altres ho faran

lers d'intercanvis personals, comercials, laborals i educatius que es produeixen per la seva xarxa l'acrediten–, però no es veu ni se sent com es pot sentir la identitat nacional. Ningú no es descriu com un ciutadà metropolità de Barcelona. Un és ciutadà de Cornellà (malgrat Piqué) o de Sant Adrià, de Sant Cugat o de Gràcia.

S'hauria de reivindicar una ciutadania metropolitana? És discutible. La inexistència d'una empremta comuna és precisament la seva característica: la no-identitat comuna és la seva senya d'identitat. (Ja ho hem dit, aquesta és la seva gràcia). Ara bé, tot això no hauria d'impedir la construcció d'una política metropolitana, més visi-

ble, que fos capaç de reclamar el seu lloc al mapa. La llei del 2010 és una llei “sense sostre”, és a dir, permet als ajuntaments metropolitans cedir les seves competències a aquella administració. Més enllà del medi ambient, el transport o l'habitatge –on s'han fet alguns passos recentment– què impedeix als ajuntaments metropolitans de coordinar les seves estratègies culturals, de serveis socials, d'educació o de promoció econòmica? En realitat, res, tret de la seva pròpia naturalesa complexa.

Postdata: Algú s'hauria de prendre seriosament una política metropolitana. O la fem o ens la faran. I ens en penedirem. Moltíssim. |

Enric Sierra

L'èxode forçat de la capital

El difícil accés a l'habitatge és un dels problemes més seriosos que té Barcelona. Tant és així que la ciutadania va impulsar fins a l'alcaldia la cara visible de l'activisme social en aquest assumpte. Tres anys després, la situació s'ha agreujat i no s'albira una solució ni a curt ni a mitjà termini. A més, s'ha demostrat que l'Ajuntament pot fer molt poc per resoldre aquest tema per moltes promeses electorals que es fessin al seu dia. En canvi, les conseqüències d'aquesta problemàtica són evidents i comporten efectes col·laterals igualment greus que requeriran molta atenció en el futur immediat. La seqüela més preocupant és l'èxode de famílies barcelonines a la recerca d'un habitatge assequible fora de la ciutat. Aquest fenomen que va emergir en el moment àlgid de la bombolla immobiliària i es va frenar durant la crisi ha tornat amb força. La primera conseqüència d'aquest èxode és la pressió sobre els preus de venda i lloguer en l'àrea metropolitana més àmplia que, al seu torn, augmenta la demanda de serveis bàsics des de l'educació fins a la salut en els municipis d'acollida. El segon efecte incideix en la mobilitat obligada d'aquestes famílies que s'han vist forçades a abandonar la capital i que han posat en evidència la pitjor planificació i la pírrica inversió en transport públic realitzada els últims anys a Catalunya.

Aquest panorama requereix una atenció política prioritària i l'actualització de plans que es van dissenyar en el passat en un context molt diferent del present i que últimament ressusciten en un intens afany governamental per treure'ls del calaix de l'oblit. La solució és complexa perquè la intervenció pública per intentar regular el mercat immobiliari és molt lenta i l'execució de les infraestructures va a velocitat de cargol. A més, l'atomització política de les administracions locals i metropolitanes és un escull en la presa de decisions, com s'ha vist a l'Ajuntament de Barcelona durant aquest mandat. Per tant, l'escenari per evitar o atenuar l'èxode present i futur és poc òptim. No afrontar aquest enorme repte és córrer el risc de la descapitalització social de Barcelona. Només un gran pacte polític entre partits, administracions i sector privat que transcendeixi a les legislatures ens pot treure d'aquest atzucac. Altrament, la inacció actual ens condueix al desastre.

Una salut de ferro que hem de cuidar

Els indicadors destaquen la posició de privilegi de Barcelona en la lliga de les grans ciutats; però per mantenir-s'hi cal estabilitat política i uns lideratges més fermes **Ramon Suñé**

Fa pocs dies, la Cambra de Comerç i l'Ajuntament feien públics els resultats de l'Observatori Barcelona 2017, una recopilació de rànquings internacionals que permeten conèixer quin lloc ocupa la capital catalana a la lliga de les grans metròpolis. Segons la majoria d'aquests indicadors, avalats per organismes multinacionals de prestigi, Barcelona i la seva àrea metropolitana continuen mantenint una molt bona posició: la vuitena ciutat del món amb millor marca i reputació, el mateix lloc pel que fa a l'atracció d'inversions estrangeres i un lleu retrocés en la classificació de la competitivitat global (del 20 al 24 de la llista). Alhora s'han donat a conèixer diverses estadístiques que demostren que el 2017, en termes generals i en el seu conjunt, va ser un bon any per a l'economia local: rècord de passatgers a l'aeroport del Prat (47,2 milions); els millors registres de la història al port, tant en tràfic de mercaderies com de passatgers; més pernотacions hoteleres que mai (19,7 milions), i el menor nombre d'aturats (poc més de 73.000) des de novembre del 2008.

Aquesta revisió estadística sembla indicar que Barcelona gaudeix d'una salut de ferro. I, en canvi, un creixent temor que un període de declivi estigui a punt de colpejar la porta ha penetrat en els últims temps amb força en la mentalitat col·lectiva dels barcelonins, de les seves institucions, dels principals agents econòmics i, fins i tot, de la ciutadania en general. Síntomes de desacceleració en molts àmbits detectats en l'últim trimestre de l'any passat. Sospites fonamentades que Barcelona es mou més per la inèrcia d'encertades decisions estratègiques adoptades en el passat que per objectius nous o revisats, clars i viables. Dubtes raonables sobre la capacitat dels gestors municipals –i també de les possi-

bles alternatives polítiques a l'actual govern– per definir un sòlid model de ciutat i desenvolupar-lo. I una incertesa política sense data de caducitat i amb efectes paralitzants, quan no dissuasius, en la presa de decisions i en l'activitat d'importants sectors econòmics. Tot això ha rebaixat aquella eufòria pròpia d'una societat que havia despertat de la llarga nit de la crisi amb algunes ferides greus –potser menys que altres ciutats– però amb la moral ben alta.

En un moment en què moltes de les parets de les cases grans d'Espanya i de Catalunya s'enfonsen, la Barcelona, admirada al món, la que és capaç de projectar talent natiu i

La incertesa política està tenint efectes paralitzants en la presa de decisions crucials

Els banys de realisme han canviat el discurs oficial del govern municipal

d'atreure talent internacional, la metròpoli amb una resistent base econòmica i social, reuneix les condicions per esdevenir un dels pocs valors segurs, sempre de la mà d'una àrea metropolitana sense la qual difícilment s'entendria la capital. Però per desplegar tot el seu potencial precisa lideratges forts, capaços de definir nous reptes i de propiciar les condicions per superar-los i de recuperar una sintonia (remasteritzada) entre l'àmbit públic i el privat, que va ser la clau dels èxits que van permetre a

la capital d'una nació sense Estat fer-se un lloc entre les millors ciutats europees.

El discurs de la formació política que la primavera del 2015 va conquerir l'alcaldia de Barcelona de manera sorprenent –fins i tot per a ells mateixos– no remava precisament en la millor direcció. Pretenia fer taula rasa del passat, girava l'esquena a l'empresariat adoptant actituds amb aires de revenja, qüestionava de portes endintre o obertament tot allò que rimés amb negoci (i prosperitat), anatematitzava el turisme, mirava amb recel o posava traves a les grans inversions pel simple fet de ser grans... Els comuns van prendre unes quantes decisions (sobretot la de limitar el nombre d'allotjaments turístics) i van consumir moltes paraules, gestos, gesticulacions tan inapropiades com la d'assenyalar amb dit acusador un esdeveniment, el Mobile World Congress, pel qual sospiren totes les grans ciutats del món. El temps, l'experiència de govern i els banys de realisme presos per l'equip d'Ada Colau han modificat aquell discurs pretesament revolucionari per un altre reformista, capaç fins i tot de reivindicar la figura i l'obra de l'alcalde Maragall, un dels artífexs d'aquella Barcelona tan injuriada per aquells que –gran paradoxa– compten entre les seves files amb destacats membres d'una Iniciativa per Catalunya que va governar la ciutat amb els socialistes al llarg de dècades.

Avui, el govern municipal bas-teix ponts amb els grans empresaris, defensa el Mobile amb dents i ungles i llança campanyes internacionals de promoció de Barcelona. Però aquest govern que es proposa de restablir la bona relació amb aquells als quals, no fa gaire, adjudicava el paper de dolent de la pel·lícula és el mateix que fa uns mesos no va moure cap dit perquè les seves bases evitessin l'expulsió

del soci (el PSC) al qual precisament havia delegat el paper d'interlocutor amb aquell sector amb què no congenia.

La inestabilitat a l'Ajuntament, que deriva de l'enorme fragmentació del vot que van deixar les eleccions del 2015, tampoc no ajuda al fet que Barcelona pugui jugar el paper protagonista que li aniria com l'anell al dit. En aquest sentit, la responsabilitat és compartida per govern i oposició. Interessos partidistes que estan fora de l'àmbit municipal s'anteposen massa sovint als interessos de ciutat. Només així s'explica que un ajuntament que gaudeix de bona salut financera, amb un endeutament raonable i amb alta capacitat per invertir (429 milions d'euros en el projecte encara pendent d'aprovació d'aquest any) tingui tants problemes per tirar endavant els seus pressupostos i recorri contínuament (ho està fent Ada Colau i ho va fer el seu predecessor en el càrrec, Xavier Trias) a fórmules que haurien de ser excepcionals com la pròrroga o la qüestió de confiança.

L'alcaldesa Colau va accedir a l'alcaldia amb la promesa de capgirar algunes situacions inacceptables en una ciutat que s'enorgulleix

Idea 05

Barcelona no ha de posar objeccions a l'hora de buscar més col·laboració amb Madrid: juntes seran més fortes globalment

d'estar entre les millors i que, potser amb una exagerada falta de modèstia, es considera referent de massa coses. Es proposava, en termes generals, de reduir les desigualtats entre els barris,

un objectiu molt ambiciós per a una administració local. El canvi en aquests gairebé tres anys de govern de BComú ha estat mínim i, molt probablement, la petita millora que s'hagi pogut produir en aquest sentit tingui més a veure amb la reducció de l'atur (que no de la precarització laboral i la bretxa salarial entre homes i dones) provocada per la recuperació parcial de l'economia després de la crisi que va començar el 2008.

Un altre aspecte que l'actual govern municipal no ha aconseguit resoldre –probablement va sobrevalorar la capacitat d'un ajuntament, encara que sigui el de Barcelona, per corregir dinàmiques que s'escapen de la seva competència directa– és el de l'accés a l'habitatge. Els desnonaments segueixen estant a l'ordre del dia i són especialment preocupants els preus (la mitjana ja està per damunt dels 900 euros mensuals) que ha assolit el lloguer. Viure a Barcelona s'ha convertit gairebé en un luxe que els barcelonins no poden permetre's. |

Barcelona manté una bona imatge internacional tot i que requereix estímuls per renovar-la i reforçar-la

PEDRO MADUENO

Mateu Hernández Oportunitat, no regal

Mateu Hernández
Director general
de Barcelona
Global

Barcelona té l'oportunitat de formar part de l'elit de no gaire més de 50 ciutats que mouran el món. En una societat caracteritzada cada vegada més pel poder de les urbs, aquest és un repte que no podem deixar escapar si volem assegurar millor benestar, ocupació i oportunitats per als nostres fills.

Estem davant una oportunitat, no un regal: per aconseguir ser una ciutat global, la competència és alta i l'esforç ha de ser important. La visió, inversió, generositat i col·laboració de la nostra gent gran des dels anys preolímpics ens ha permès començar a ser global-

ment rellevants: van saber utilitzar els Jocs Olímpics per presentar-nos al món i completar la ciutat; van invertir molt i bé amb gestors competents en infraestructures, nous barris, clavegueres i telecomunicacions; tots –polítics, empresaris, creatius i veïns– van ser generosos amb la seva ciutat aparcant picabaralles per l'objectiu comú; les administracions van col·laborar entre elles i amb el sector privat; ens van il·lusionar a tots i el més important: ens van donar resultats.

Aquestes són les maneres, aquesta és la recepta per aspirar a ser una ciutat global. En una Europa amb poques ciutats rellevants (Londres, París, Amsterdam, Estocolm, Berlín, Milà), Espanya és l'únic Estat que en té dues que poden ser globals: Madrid i Barcelona. Aquesta és també una oportunitat per a Barcelona: menys de 3 hores amb tren ens separen de les seus d'algunes de les principals companyies globals amb grans

actius a Amèrica Llatina, i d'alguns dels millors museus del món. A diferència dels estats, que tendeixen a competir, les ciutats sabem treballar en xarxa. En xarxa entre ciutats, entre ciutadans, entre l'àmbit públic i el privat. Barcelona i Madrid, també, han de saber treballar juntes per ser més rellevants globalment. Barcelona aporta innovació, creativitat, més informalitat, aire europeu, ciència, capacitat emprendedora, patrimoni, i unes connexions que li permeten aspirar a ser una mica més que capital de Catalunya per desenvolupar, si vol, la seva capitalitat euromediterrània.

Per a Barcelona, ser global deu ser això: aspirar a liderar una àrea que comença a Alacant, continua per Saragossa, passa per Tolosa de Llenguadoc, arriba a Torí passant per Marsella i vorejant les Balears. Una potent àrea econòmica, amb accés a un gran mercat, valors i paisatges compartits, infraestruc-

tures globals a compartir, ben connectada i amb molt per fer. Per això, Barcelona ofereix un port per als exportadors i importadors, un aeroport al qual arribar i des del qual volar al món, uns centres d'investigació pioners en ciència de frontera, un patrimoni per ser visitat, unes platges i una gastronomia per gaudir, unes fires i congressos per comerciar, uns mercats des dels quals distribuir, uns espais des d'on emprendre, i un esport d'elit amb què guanyar.

Però, insisteixo, ser una ciutat global no serà un regal, serà un examen continuat que posarà a prova la nostra burocràcia per als emprenedors i el talent internacional, la potència de la nostra oferta cultural, la nostra ciència, el nostre paper com a ciutat d'acollida, l'atractiu fiscal, els idiomes en què eduquem a les nostres escoles, la política –que de vegades ens empetiteix– i la nostra il·lusió i afany per ser una de les millors ciutats del món per al talent.

L'ECONOMIA I L'URBANISME

L'exemple de Londres

La seva alcaldia és la veu d'una capital mundial de les finances, màxim exponent del multiculturalisme, en la qual es parlen tres-cents idiomes, i aporta un deu per cent dels ingressos del Tresor britànic **Rafael Ramos**

La construcció de gratacels ha creat un 'skyline' diferent i contemporani

Cap polític del Regne Unit, ni tan sols el primer ministre, no té un mandat democràtic tan clar, rotund i majoritari com l'alcalde de la ciutat de Londres. Mentre els líders conservador i laborista són elegits per les bases i els grups parlamentaris dels respectius partits, i els diputats representen circumscripcions de desenes de milers de votants, l'advocat i polític Sadiq Khan és al capdavant de l'Ajuntament londinenc amb el suport de més d'1.310.000 ciutadans. I no només britànics, sinó també irlandesos, de la Commonwealth i de la Unió Europea (una cosa que possiblement canviarà amb el Brexit).

L'alcalde de Londres no té poders per declarar la guerra i fer la pau, firmar tractats o fixar l'impost sobre la renda, però sí per establir polítiques i prendre decisions en matèria d'habitatge, educació, policia, transport, medi ambient i serveis socials que afecten els vuit milions d'habitants de l'àrea metropolitana. La seva influència és molt considerable, com ho demostra el fet que l'anterior síndic, Boris Johnson, sigui l'actual ministre d'Afers Exteriors i aspirant a primer ministre, i que a l'actual, Sadiq Khan, se'l consideri un dels principals opositors al líder laborista Jeremy Corbyn.

Representar vuit milions llargs de persones significa molt, per això Margaret Thatcher va eliminar el 1986 el Greater London Council, institució predecessora de l'alcaldia, dins la seva campanya per debilitar

l'esquerra. De la mateixa manera que va posar bastons a les rodes dels sindicats –que no han tornat a ser mai el que van ser fins als vuitanta– i va destruir el control que exercien sobre la premsa, es va desfer d'un ajuntament que estava controlat per Ken Livingstone, àlies *Ken el roig*, que la desafiava ostensiblement penjant tots els mesos al tauler d'anuncis que hi havia al carrer les últimes xifres sobre l'atur, entrevisitant-se amb el líder de l'IRA Gerry Adams (al qual el govern considerava un terrorista i la BBC doblava la veu), donant suport a la construcció d'una estàtua en honor de Nelson Mandela i abaixant les tarifes del metro i dels autobusos.

Thatcher va vendre el Town Hall, seu de l'ajuntament, que es va convertir en un aquari i un Museu de l'Horror, i va dividir els seus poders entre els 32 districtes o barris de la ciutat, de manera que ningú no li pogués fer ombra. I tan sols dotze anys després Tony Blair, així que va arribar a Downing Street, va convocar un referèndum perquè els londinencs decidissin si volien tornar a tenir un alcalde. El veredict va ser un sí rotund, i poc després va ser elegit per al càrrec precisament Ken Livingstone, el que havia estat el seu darrer corregidor. Això sí, una mica reformat per l'edat i l'època, més rosa que vermella.

L'alcalde de Londres és la cara i la veu d'una de les grans urbs d'Occident, capital de les finances juntament amb Nova York, màxim exponent del multiculturalisme, amb

VIEW PICTURES / GETTY

gent de tot el món, on es parlen tres-cents idiomes, que aporta un deu per cent de tots els impostos que ingressa el Tresor, amb cinc equips de primera divisió de futbol, tres grans orquestres, dos teatres d'òpera, 400 gratacels en construcció, metro les vint-i-quatre hores durant els caps de setmana, un paisatge urbà en canvi constant, megaprojectes com l'extensió de la Tate Modern i –conseqüència de tot això– uns preus per metre quadrat que la fan una de les ciutats més cares i exclusives del món, cada vegada més fora de l'abast de les famílies (que emigren als suburbis), i gairebé de qualsevol que no guanyi un sou fabulós. Una habitació compartida costa 1.500 euros al mes. Un pis de dues habitacions, tres mil euros. La propietat d'un apartament al Hyde Park One de Knightsbridge, davant dels grans magatzems Harrods, entre 40 i 50 milions d'euros.

A Ken Livingstone el va succeir com a alcalde Boris Johnson, i a Johnson li va agafar el relleu Sadiq Khan, un musulmà moderat, abstemí, que no fuma ni menja carn de porc, fill d'un conductor d'autobús que va emigrar del Pakistan, un d'entre vuit germans, amb dues filles que no porten el vel però el podrien portar si volguessin, que considera massa radical Jeremy Corbyn, defensa gairebé totes les polítiques de Tony Blair excepte la guerra de l'Iraq, i va ser promocionat dins del Labour per Gordon Brown. Malgrat els nombrosos atemptats que fonamentalistes islàmics han perpetrat a la capital

anglesa des del 2005, el multiculturalisme ha triomfat sobre tots els intents d'imposar un model cultural més uniforme, a la nord-americana o a la francesa, de valors republicans, patriòtics o com se'ls vulgui anomenar. I Khan n'és la prova.

L'alcalde londinenc és un personatge amb prou força per plantar cara públicament ni més ni menys que a Donald Trump, qualificant d'indecent que el president dels Estats

Idea 06

Propiciar reformes per ampliar el poder de l'alcalde en temes com l'educació, l'habitatge o la seguretat, a l'estil de Londres

Units retuitegés missatges ultradretans del Britain First, el grup feixista britànic a què pertanyia l'assassí de la diputada laborista Jo Cox, o criticés la sanitat pública del Regne Unit. Sadiq Khan lidera la campanya perquè el titular de la Casa Blanca no vingui a la ciutat en una visita d'Estat, i, si ho fa, perquè no sigui benvingut. I també per criticar el Brexit com una bogeria, i encapçalar la campanya per a un segon referèndum, o perquè Londres es converteixi en una espècie de districte fe-

deral com Washington DC, dins del mercat únic i la unió duanera.

Ja va dir Voltaire que “Londres és un lloc on cristians, jueus i mahometans fan negocis junts sense que la religió constitueixi cap impediment i l'únic problema és la fallida”, i així continua sent. Entre els seus sobrenoms figuren *Londonistan*, *Moscou a la vora del Tàmesi* o *el vuitè emirat*. Els petrodòlars flueixen com l'aigua del riu, fins al punt que edificis emblemàtics com la nòria del London Eye, el museu de cera de Madame Tussaud, la borsa, la vila olímpica, l'ajuntament, el centre de congressos Excel, l'antiga ambaixada nord-americana de Grosvenor Square, els magatzems Harrods, bancs, cadenes de supermercats i hotels com el Savoy, el Claridge, el Connaught o el Berkeley són propietat de fons de Qatar, Abu Dhabi, l'Àràbia Saudita, Kuwait i Qatar. El propietari del Chelsea és un rus, el de l'Arsenal un nord-americà. La City és el paradís fiscal més gran del món, i un dels principals centres de blanqueig de diners. En certa manera és com el

Cap polític del Regne Unit no té un mandat tan clar i majoritari com l'alcalde de Londres

tauler perfecte de Monopoly, amb un sistema fiscal favorable per als inversors (que només paguen impostos pels diners que guanyen al Regne Unit, no per la seva fortuna global), burocràcia mínima, escoles i universitats de primera, un sistema legal prestigiós, una barreja de tradició i modernitat, un clima suau i un respecte sacrosant a la propietat privada. I on es parla anglès.

Més de quinze milions de visitants anuals venen a Londres. Tres milions de persones viatgen al dia en metro. Una tercera part dels diners que es mouen a tot el món passen per la capital anglesa. Contribueix un 9% al PIB del país. Els seus restaurants no tenen res a envejar als de París o Nova York. La New Bond Street és la capital global del luxe, amb alguns dels comerços més exclusius del planeta. Mayfair i Saint James són la capital internacional de l'art, amb botigues i antiguitats, galeries i cases de subhastes com Christie's i Sotheby's. La City és la capital mundial dels negocis, amb companyies d'assegurances, bufets d'advocats, bancs, fons de pensions i *stock brokers* que mouen el setanta per cent del mercat secundari de bons, el cinquanta per cent del mercat de derivats, el vuitanta per cent dels *hedge funds*, i adquireixen empreses per valor d'un bilió i mig d'euros anuals. Tot això significa que en qualsevol cas seria una de les ciutats més importants del món. Però el fet de tenir un alcalde fa que algú vetlli pels seus interessos i que la seva veu soni amb molta més força. |

Fèlix Riera

Quan fabular construeix ciutat

En la seva faula *El lleó vençut per l'home* La Fontaine ens adverteix del perill que corren els homes, i jo afegeixo les ciutats, quan perden la capacitat de relatar, fabular i imaginar el seu futur. La faula diu així: “Se exponía una pintura/ en que el artista pintó/ un león de inmensa estatura/ que un hombre, solo, abatió./ Y los que lo veían se ufanaban./ Un león transeúnte los puso en su lugar: Ya veo que, en efecto, / aquí os dan la victoria./ Ese artista os engaña: / tenía libertad de fabular. / Con mucho más motivo nosotros ganaremos / el día en que los míos aprendan a pintar”. En un moment en què totes les ciutats del món es disputen el lideratge per seduir inversors, empreses d'innovació, turistes i creadors, han d'esforçar-se al màxim per aconseguir plasmar un relat/projecte que visualitzi el seu potencial present i futur. Barcelona ja fa temps, des del final del projecte polític de Barcelona 92 de Pasqual Maragall, que busca una nova narració capaç de fixar una relació creativa, dinàmica i actualitzada entre els ciutadans i la seva ciutat. Com advertia Marcelo Expósito amb motiu d'un diàleg sobre art i política celebrat al CaixaForum junt amb el fotògraf Joan Fontcuberta, “Barcelona és un laboratori polític i cultural que viu un moment d'intensificació política”. Aquesta intensificació política queda perfectament patent quan la ciutat s'ha vist sotmesa a respondre a la forta crisi econòmica del 2006 i al conflicte entre Catalunya i Espanya que continua latent. Es podria argumentar que les energies que, fins fa poc, tenia Barcelona per fabular sobre el seu futur s'han dirigit per poder sobreviure a aquestes dues crisis, convertint el somni de la gran Barcelona en una realitat inabastable. Quan més forts són els dubtes i les incerteses, més necessari és tornar a establir un horitzó per a Barcelona que reculli l'ideal d'una ciutat oberta capaç de canalitzar la creativitat, al marge de les institucions. L'aposta de l'Ajuntament de Barcelona de debatre a la tardor el futur de les ciutats pot ser un bon moment per fer un *aggiornamento* que permeti tornar a fabular.

Fèlix Riera Gestor Cultural

La volta al món a través de 162 països

Rosa M. Bosch

D'Itàlia a Austràlia, el Nepal, Uganda o el Paraguai, els cinc continents i un total de 162 nacionalitats conviuen en una ciutat d'1,6 milions d'habitants que es barregen amb un flux de més de 30 milions de turistes i visitants anuals. Itàlia encapçala la població estrangera (el 16,6% del total) que viu a la capital catalana, amb 26.676 veïns, i a l'aquà hi ha països tan exòtics com Saint Christopher, les Maldives, Maurici, São Tomé i Príncipe o les Barbados. També es comptabilitzen deu apàtrides.

El districte amb més veïns és el de l'Eixample, seguit de Sant Martí i Sants-Montjuïc. A l'altre extrem hi ha les Corts.

L'esperança de vida és de 83,9 anys que en el cas de les dones s'eleva als 86,7 i en el dels homes baixa als 80,5. A les Corts hi ha els més longeus al situar-se aquest indicador en els 85,9 anys. I els menys longeus a Ciutat Vella, amb 81,5 anys. Aquest és de bon tros l'enclavament més multicultural, que acull el 43,2% de les persones estrangeres mentre que les Corts en rep l'11,2%.

A Barcelona les dones són majoria, representen el 52,6%. Només en un districte, Ciutat Vella, guanyen els homes a causa del pes dels immigrants que arriben sols. Per edats, la franja més nombrosa és la dels 35 a 39 anys i per estat civil els solters, el 45,5%, manen, en comparació amb el 41% de casats.

En turisme hi ha un gran ball de xifres a causa de la falta de criteris homogenis a l'hora d'analitzar l'impacte d'un sector que continua creixent en arribades i en nombre de llits. A les prop de 100.000 places reglades, entre hotels, apartaments i apartaments cal sumar les 10.000 dels habitatges d'ús turístic i els llits ilegals, segons les dades municipals. Només els hotels generen gairebé 20 milions de pernотacions.

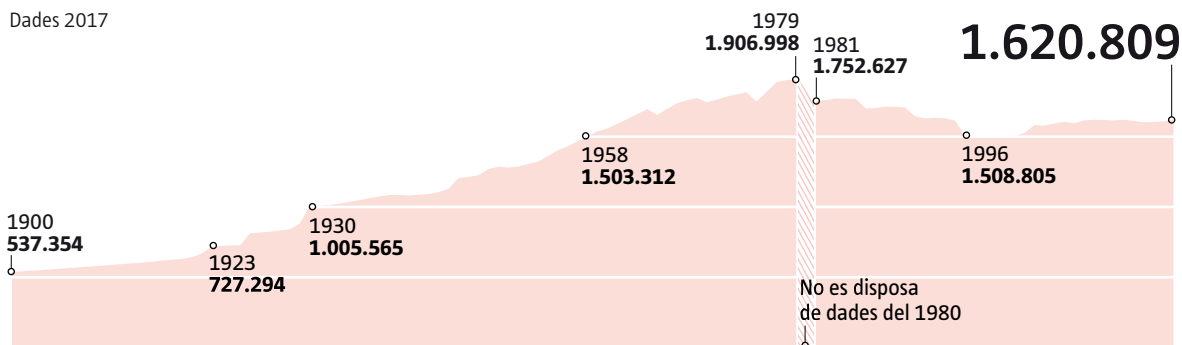
Barcelona persegueix ser més verda. Ara té 1,4 milions d'arbres que ocupen el 25,20 per cent de la superfície d'un municipi amb 89 parcs i amb unes 900 hectàrees de vegetació.

AJUNTAMENT DE BARCELONA I IDESCAT

Barcelona en xifres Clara Penín

POBLACIÓ

Dades 2017

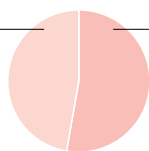
DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ

Dades 2016

El total d'habitants a Barcelona el 2016 va ser de **1.608.746** persones

PER SEXE

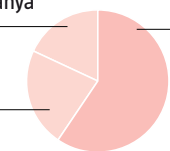
Homes **761.487**
Dones **847.259**

52,7% dones respecte al total de la població de la ciutat

PER LLOC DE NAIXEMENT

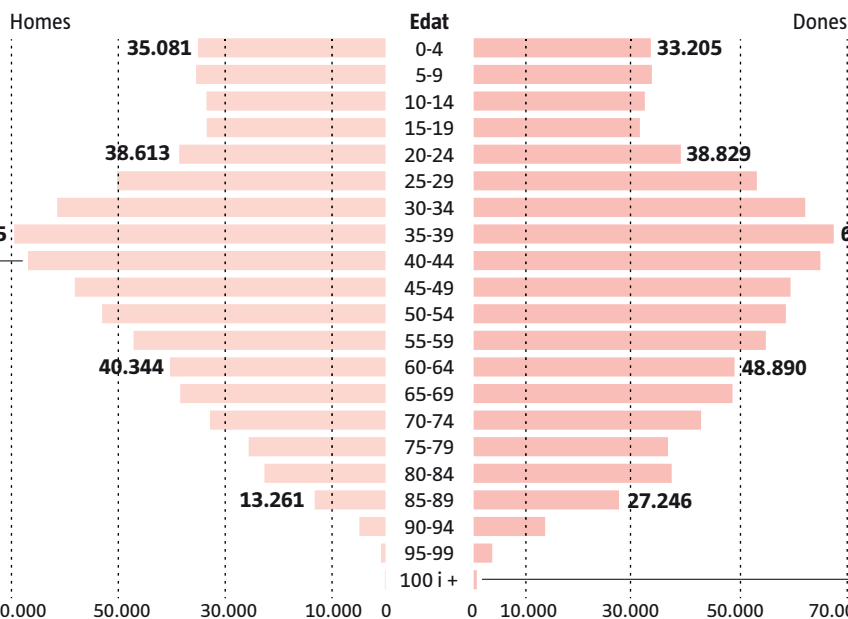
Resta d'Espanya **289.782**
Catalunya **957.374**
Estranger **361.590**

22,5% estrangers viuen a Barcelona

44 anys és la mitjana d'edat de Barcelona

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ

596 dones amb més de 100 anys

ESTAT CIVIL

Solters **45,5%**
Casats **41,0%**

NAIXEMENTS

14.087
Nens **7.216**
Nenes **6.871**

328.352 matrimonis viuen a la ciutat

DEFUNCIONS

15.641
Homes **7.363**
Dones **8.278**

HABITANTS PER DISTRICTES

Ciutat Vella **100.070**
Eixample **264.305** (l'Eixample és el més poblat de la ciutat)
Sants-Montjuïc **180.977**
Les Corts **81.642**
Sarrià-Sant Gervasi **148.026**
Gràcia **120.918**
Horta-Guinardó **167.268**
Nou Barris **164.881**
Sant Andreu **146.731**
Sant Martí **233.928**

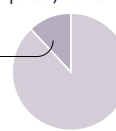
ECONOMIA

TAXA D'ATUR **18,3%** (2017)
8,8% (2016)
6,9% (2015)

POBRESA

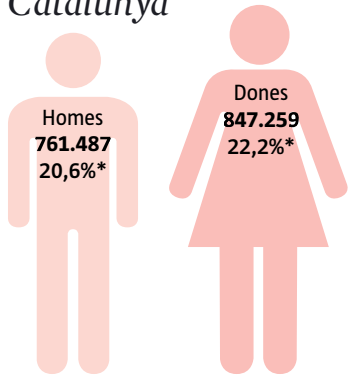
Taxa sense lloguer imputat, 2016

12,2% de la població està en risc de pobresa

POBLACIÓ

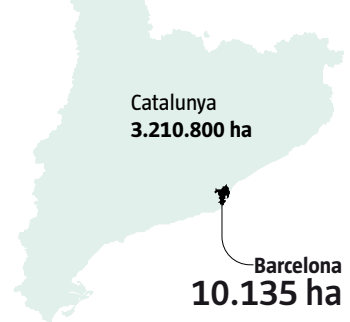
Barcelona té el 21,5% de la població de Catalunya

*sobre el total de Catalunya

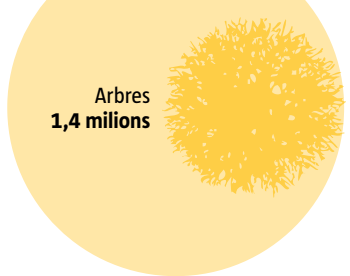
SUPERFÍCIE

La ciutat ocupa el 0,32% del territori català

ZONES VERDES

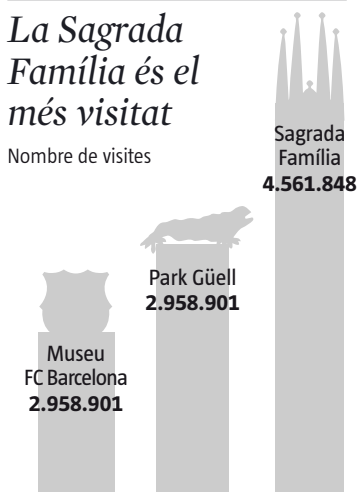
Els arbres ocupen un 25,2% de la superfície de la ciutat

TURISME

La Sagrada Família és el més visitat

Nombre de visites

SUPERFÍCIE

Dades 2016, en hectàrees

Superfície total 10.215,9 hectàrees

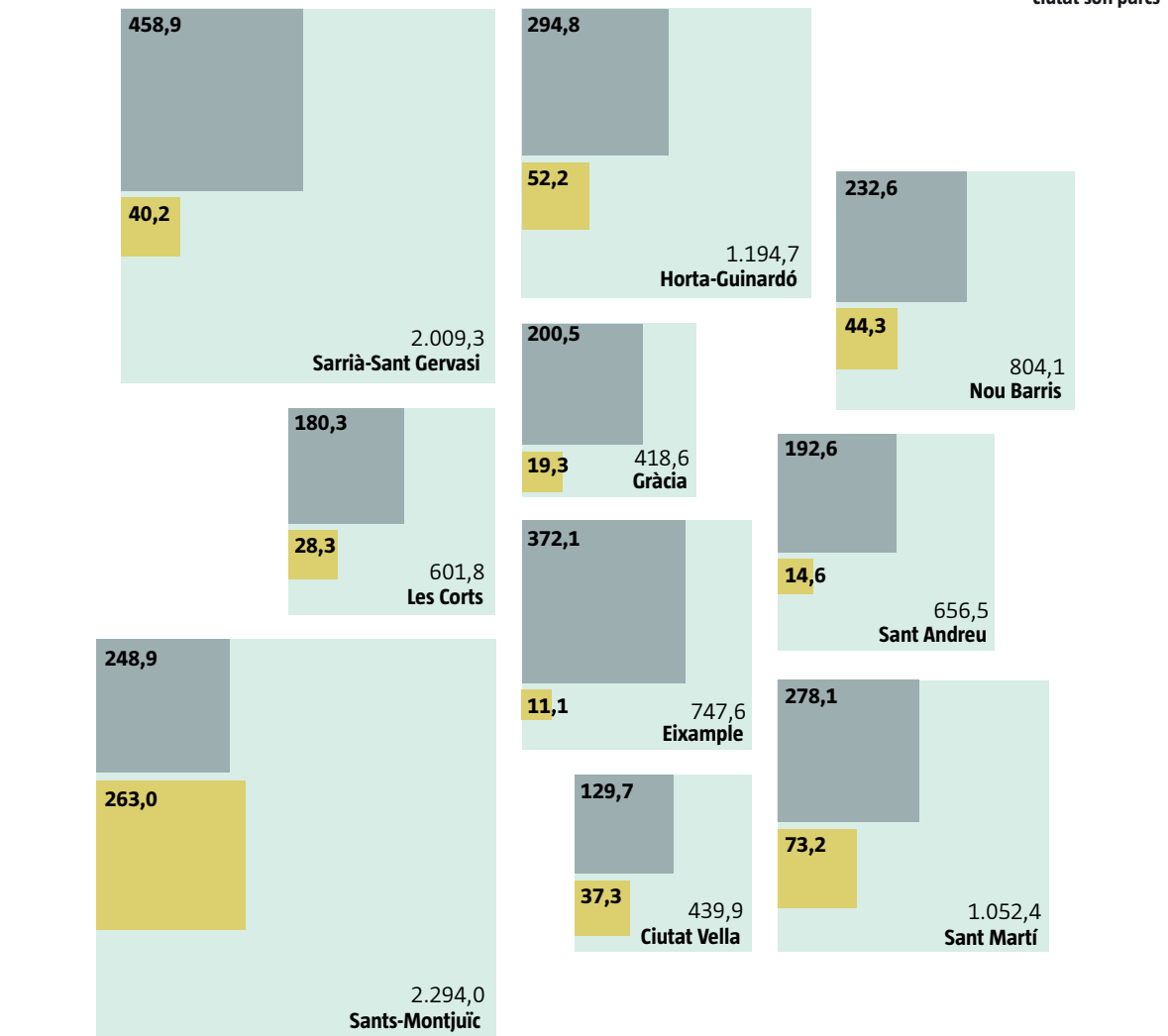
Superfície residencial 2.588,5

Superfície parcs urbans 583,6

DISTRIBUCIÓ DEL TERRITORI DE LA CIUTAT

Dades 2016

Superfície total (ha) Superfície residencial (ha) Superfície de parcs urbans (ha)

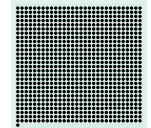

5,7% del sòl de la ciutat són parcs

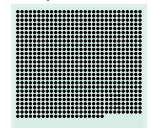
DENSITAT DE POBLACIÓ

Habitants per hectàrea

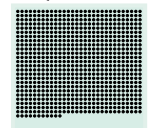
Sant Martí 841,1

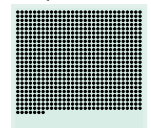
Ciutat Vella 771,4

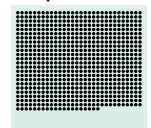
Sant Andreu 761,9

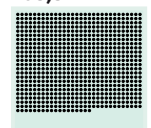
Sants-Montjuïc 727,1

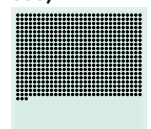
Eixample 710,3

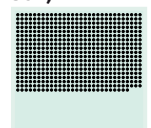
Nou Barris 708,8

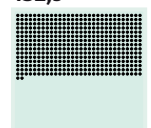
Gràcia 603,2

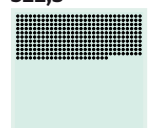
Horta-Guinardó 567,4

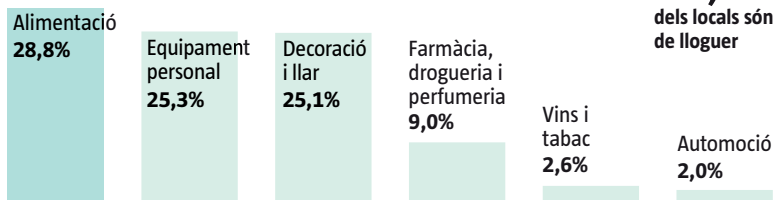
Les Corts 452,9

Sarrià-Sant Gervasi 322,5

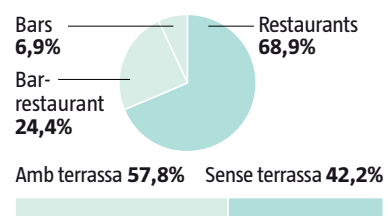

COMERÇOS

71,8% dels locals són de lloguer

RESTAURACIÓ

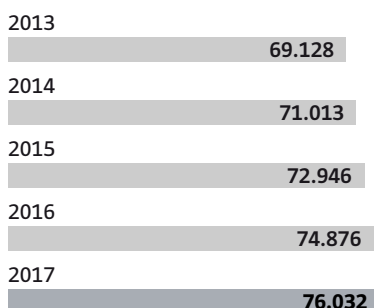

Amb terrassa 57,8% Sense terrassa 42,2%

TURISME

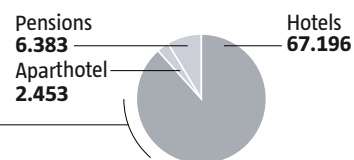
ALLOTJAMENT TURÍSTIC

Nombre de places d'hotels, apartahotels i pensions

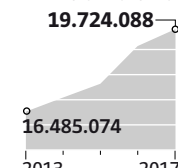
88,4% de l'oferta dels allotjaments són hotels

PER TIPUS Dades 2017

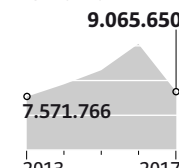

9.607 habitatges d'ús turístic s'afegirien a les places

PERNOCTACIONS

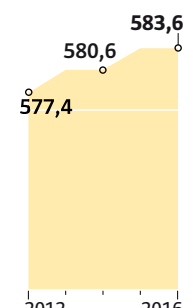
TURISTES

ZONES VERDES

PARCS

Superfície en hectàrees

“Les ciutats estan soles a l’hora de resoldre els problemes”

Entrevista a Bruce Katz. L’urbanista nord-americà aborda els principals reptes de les metròpolis i discuteix la lluita de poder que plantegen davant els estats **Álex Rodríguez**

“Bruce Katz (Estats Units, 1959) creu que la seva ciutat està abandonada pel Govern federal i l’estatal. Una cosa que no és exclusiva ni de Nova York ni de Brooklyn, on va néixer. Altres ciutats i comunitats del món pateixen aquest oblit. I aquest és precisament el desafiament més important que tenen en aquest segle. “Estan soles a l’hora de resoldre els problemes”, assegura en aquesta entrevista. Expert urbanista del *think tank* Brookings Institution, considera que el poder s’està transferint de dalt cap a baix i que, al final, “pertany als qui solucionen els problemes”. I les ciutats s’uneixen per afrontar-los, com està passant amb la plataforma C-40, que agrupa 91 ciutats que lluiten contra el canvi climàtic. Bruce Katz, que acaba de publicar amb Jeremy Nowak *The new localism: how cities can thrive in the age of populism* (Brookings Institution Press, 2017), no creu que neixi una Organització de Ciutats Unides, però sí considera que som en una era de ciutats Estat.

Quins són els principals desafiaments a què s’enfronten les ciutats en aquest segle XXI?

Les ciutats es troben en primera línia de la majoria dels desafiaments del segle XXI: competència econòmica i inclusió, canvi climàtic i resiliència, canvi tecnològic i implementació. El desafiament més important a què s’enfronten és que, en molts indrets

del món, les ciutats es troben soles a l’hora de resoldre aquests problemes. Els governs nacionals han estat segrestats pel partidisme o pel seu mal funcionament i els líders públics, privats i cívics de les ciutats han de descobrir i provar noves solucions als problemes moderns.

Les noves tecnologies ho canviaran tot. Hi haurà automòbils autònoms, edificis energèticament autosuficients, intel·ligència artificial, internet de les coses... Com serà la ciutat del 2050?

No crec que puguem preveure com seran les ciutats d’aquí trenta o cinquanta anys, però crec que sabem que les ciutats continuaran essent sistemes desenvolupats conjuntament pel govern, les empreses i els ciutadans que hi visquin. El desafiament per avançar és de quina manera cal negociar aquest cogovern de les ciutats en un moment en què els cicles de productes de les noves tecnologi-

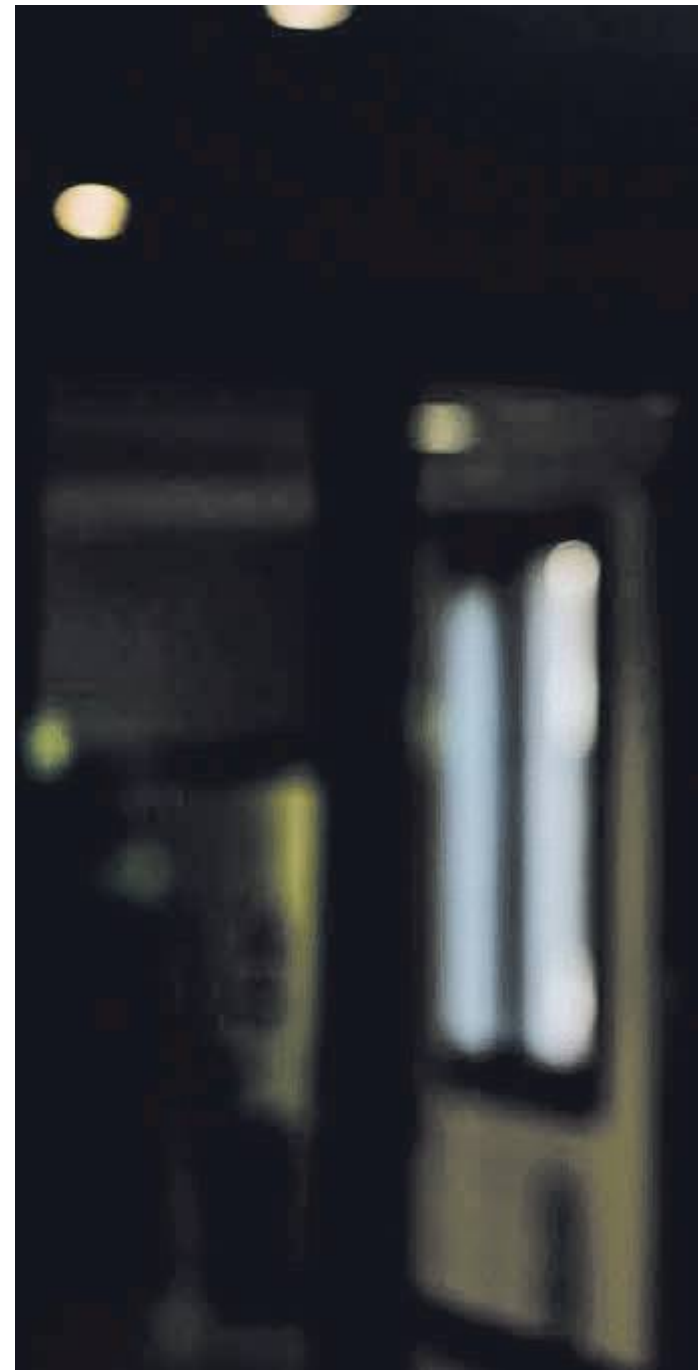
Anem cap a un món amb megaciutats de 50 milions d’habitants. Quins problemes de gestió, sostenibilitat i governança plantejaran?

Les megaciutats s’enfrontaran a desafiaments similars a altres ciutats, però a més escala. Creiem que el que cal, especialment a mesura que augmenta la taxa de creixement i d’expansió, són noves normes de creixement, governança i finances que poden adaptar-se i adoptar-se independentment de l’estructura del govern o dels règims legals. Un d’aquests models que es destaca és la manera com la ciutat de Copenhaguen ha aprofitat el valor de les terres de propietat pública per estimular la regeneració del nucli urbà i finançar un sistema de trànsit. La Copenhagen City & Port Development Corporation representa un model públic/privat eficaç que es podria aplicar a les megaciutats per impulsar el creixement i el desenvolupament sostenible i inclúsiu.

“A mesura que les ciutats continuïn essent el centre de la resolució de problemes, formaran xarxes per crear noves idees i noves solucions, en lloc de mirar cap amunt als seus governs estatals o nacionals”

es i la nova demanda del mercat s’escurcen i el canvi es produeix amb més rapidesa. Creiem que les ciutats necessiten una xarxa de lideratge flexible i dinàmica per adaptar-se millor al canvi que s’acosta.

Un petit nombre de centres urbans domina el sistema econòmic mundial, però la seva composició canviarà a mesura que la dominació occidental i septentrional es vegi desafiada per l’auge de les ciutats a Àsia, especialment a la Xina, l’Amèrica Lla-

Bruce Katz acaba de publicar, amb Jeremy Nowak, el llibre ‘The new localism: how cities can thrive in the age of populism’

tina i l’Àfrica. Què poden fer els països occidentals, regions, ciutats i empreses tradicionals per continuar essent competitius?

Quan observo l’economia global, hi ha algunes característiques comunes en el lideratge de les ciutats globals: un fort sentit i compromís amb els diferents avantatges competitius del seu lloc; la voluntat d’invertir en aquelles competències a gran escala i amb una perspectiva a llarg termini; i la flexibilitat per buscar noves indústries i oportunitats relacionades amb la fortalesa econòmica de la ciutat. Així és com aconseguïeu i mantens un nínxol competitiu en l’economia global.

L’altre tret que necessiten els líders de les ciutats globals és l’afany d’observar els seus competidors i identificar noves maneres de fer negocis, nous models de governança i de creixement, i adap-

XAVIER CERVERA

tar-los a les seves pròpies ciutats.

El poder està canviant, des del nivell nacional fins a les comunitats i ciutats. Les ciutats qüestionen les polítiques dels seus estats. Aquest és el cas de Los Angeles, Nova York, París o Barcelona en temes com la immigració, els refugiats o el medi ambient. Reneix la ciutat Estat?

Crec que funcionalment ens trobem en una era de ciutats Estat, i és només qüestió de temps que els governs se n'adonin. Per a molts d'aquests problemes que esmenta, estem aprenent que els compromisos verbals dels governs nacionals poden importar menys que les accions de les principals ciutats. Això és just el que volem dir quan ens referim al fet que el poder pertany als qui solucionen els problemes: el poder es desplaça des dels governs estancats cap a les comunitats que disposen del

mercat i del poder cívic per implementar el canvi.

Fins i tot s'estan creant entitats supranacionals. Aquest és el cas de plataformes com la C-40, la xarxa de 91 ciutats que lluiten contra el canvi climàtic, o els 300 alcaldes dels Estats Units que s'han compromès a donar suport als acords de París que el seu president, Donald Trump, no complirà. Som camí de crear una mena de Ciutats Unides?

No crec que siguem al camí cap a unes Ciutats Unides, però cada cop som més en un món on les idees es comparteixen a través de xarxes mundials de ciutats que comparteixen lliçons, models perfectes i adapten i ajusten les innovacions d'una altra ciutat a la seva. Fins ara, això s'ha perfeccionat entorn de xarxes de temes específics, com la C-40, que se centra en el canvi climàtic i la resi-

“Es troben en primera línia dels desafiaments del segle: competència econòmica i inclusió, canvi climàtic i resiliència, canvi tecnològic i implementació”

liència. Crec que a mesura que les ciutats continuïn sent el centre de la resolució de problemes, hi haurà xarxes de ciutats més formalitzades que es buscaran per crear noves idees i noves solucions, en lloc de mirar cap amunt als seus governs estatals o nacionals a la recerca d'una orientació o assistència tècnica.

Però les ciutats també reproduïxen les desigualtats... Per exemple, Filadèlfia, on el 26 per cent dels seus ciutadans viuen per sota del llindar de la pobresa. Com poden arribar

Idea 07

Cal que millorin les comunicacions entre el centre urbà i l'entorn rural amb l'objectiu del nou localisme

a controlar les ciutats aquesta situació?

Integrar el creixement econòmic i la inclusió és un desafiament central per a aquest nou localisme. Els esforços de creixement econòmic a nivell urbà no tindran èxit a llarg termini si no existeixen i fomenten estratègies que proporcionin més oportunitats als residents de baixos ingressos o als desplaçats per un mercat de treball que canvia ràpidament. Creiem que les ciutats es troben en una posició ideal per desenvolupar una sèrie d'estratègies que poden generar un nivell més inclusiu de prosperitat local, connectant les persones amb noves oportunitats; innovant els seus sistemes d'educació i aprenentatge; estenent l'educació de la primera infantesa més enllà de l'aula; i organitzant comunitats per augmentar l'accés a la inversió pública i privada.

El poder de les ciutats ara és més gran que mai, però s'enfronta cada vegada més amb el contrapoder de les petites ciutats rurals i els marginals de la pròpia ciutat. Anem cap a dos mons?

Tancar la divisió urbana/rural és un desafiament i una oportunitat per al nou localisme. Als Estats Units, per exemple, la majoria de les persones que viuen en àrees rurals també són residents d'àrees metropolitanes, atesa la descentralització de llocs de treball al llarg de les dècades. Les economies de les ciutats i el seu entorn rural estan inextricablement unides a través de mercats compartits de treball, comerç, logística, energia i recursos. De la mateixa manera que hem de treballar més fermament per reduir la desigualtat i augmentar les oportunitats dins de les comunitats, hem de millorar els resultats i les connexions entre les comunitats. La manera de millorar les condicions de vida i socials en les àrees rurals és mitjançant el ple aprofitament del potencial econòmic de les ciutats i de les seves comunitats rurals adjacents.

Maragallisme

El pensament sobre la ciutat que més influència ha tingut en la Barcelona contemporània és l'impulsat per l'alcalde Pasqual Maragall i el seu equip. Va transformar una ciutat industrial grisa i malmesa pel 'desarrollismo' en una gran capital mediterrània que es projectava al món **Jordi Amat**

La ciutat postolímpica s'erigeix en un espai de desenvolupament i benestar per als habitants

La nit del 25 al 26 de juliol del 1992, és a dir, la nit d'inauguració dels Jocs Olímpics, Oriol Bohigas es va afanyar a escriure una carta de felicitació a l'alcalde Maragall mentre una fletxa encenia el peveter il·luminant el nostre orgull. Era un agraïment dit de tu a tu, amb la confiança de l'amistat, però pretenia anar més enllà. Sobretot volia ser un agraïment col·lectiu. "No puc deixar passar aquesta data sense fer-te constar la meva admiració i el meu agraïment com a ciutadà. Ja ho saps, i t'ho he dit moltes vegades, però és necessari tornar-ho a afirmar precisament avui, quan tota la teva immensa tasca, la teva intel·ligència i la teva imaginació han assolit els objectius previstos". Quins eren aquests objectius? Celebrar els Jocs, òbviament, però Bohigas sabia que els Jocs –que canviarien la percepció internacional sobre la ciutat– només havien estat el millor dels pretextos possibles. "Aquesta ciutat que tu has fabricat, aquestes il·lusi-

La ciutat, àmbit privilegiat d'aprofundiment democràtic ("la ciutat és la gent") i a la vegada palanca d'innovació, pot actuar com a "element de progrés, de generació de riquesa i de benestar"

ons que ens has comunicat són un esdeveniment extraordinari al que tots ens veiem fonamentalment relacionats". En últim terme l'objectiu havia estat materialitzar la transformació d'una ciutat de passat industrial grisós, malmesa per la classista incúria urbanística del *desarrollismo*, perquè pogués ser viscuda i reconeguda com una de les capitals de l'Europa del Mediterrani amb capacitat per projectar-se al món.

Subratllar la seva relació amb Bohigas, a l'hora d'intentar delimitar aquí què va ser el maragallisme com a política urbana, és una tria gairebé programàtica. Pel que fa al perfil moral del personatge també hauria pogut valdre la seva explícita voluntat d'entroncament amb Marta Mata o amb Maria Aurèlia Capmany. També la sintonia, alhora fonda i crítica, amb Raimon Obiols –que és fill de Josep Obiols, paradigma visual del noucentisme com a programa social- o la fidelitat als valors derrotats que havia vist encarnada en l'honorable figura del seu pare, el professor de filosofia Jordi Maragall. No és una qüestió de partit. És el codi d'una societat cívica. Tots ells són noms relacionats amb una determinada civilitat alhora catalana i republicana, evolució de la institucionalització nacional implementada primer per Prat de la Riba, que caldria tipificar com a "noucentisme de masses" (per robar l'etiqueta a Ucelay da Cal): un projecte obert i progressista, amb una idea nítida sobre la funció social tant de l'educació com de la cultura i alhora amb consciència social inequívoca,

que va ser massacrada per la victòria de la contrarevolució militar i nacionalcatòlica. Pasqual Maragall va ser un hereu d'aquella tradició interrompuda i la integració d'aquella tradició en una determinada cultura política és un element determinant de la seva acció reeixida com a batlle del Cap i Casal. Per això, aquí, Bohigas. "No hay que olvidar que ser urbanista de verdad ya es ponerse al servicio de una determinada idea política", havia escrit Bohigas a mitjan 1964 adreçant-se a un membre de la comissió d'urbanisme de l'Ajuntament, "ser urbanista es empezar a ser socialista".

Pasqual Maragall –net de qui és net (un burgès heterodox), conscient de la tradició a la qual pertanyia (el noucentisme de masses), home compromès clandestinament amb les palpitations del seu temps (és un producte bastant exemplar de l'esquerra antidogmàtica dels seixanta)– no va quedar abduït per aquests fils llustrosos que conformen la trama de la seva xarxa ideològica. Fo-

ren el seu punt de partida, però no el punt d'arribada d'una llarga trajectòria iniciada entre l'urbanisme i l'economia. Amb el *background* d'haver estat tècnic d'un *think tank* d'urbanisme de l'Ajuntament Porcioles primer, després com a economista que havia estudiat la ciutat per intervenir en la seva circumstància –ajudant de Josep Maria Bricall, va ampliar estudis als Estats Units en dos ocasions i es va doctorar amb una tesi sobre els preus de sòl-, provaria d'interrelacionar aquella trama amb la realitat sobre la qual va poder intervenir. El punt d'arribada, doncs, va ser la política. I aquesta realitat, més que cap altra, va ser Barcelona. Li hauria agradat que fos tota l'Àrea Metropolitana –"la Barcelona municipal no és la real", va dir en una entrevista a Ribas i Vila-Sanjuán, "la Barcelona real es el área metropolitana-, a la fi també seria Catalunya, però sobretot va ser Barcelona. I Barcelona amb una idea bastant precisa sobre què era, en potència, políticament la ciutat i com s'hi havia d'actuar perquè fos motor de més igualtat i més llibertat.

El geògraf Oriol Nel·lo, amb intel·ligència i sensibilitat, ho va desenvolupar al capítol excel·lent que va escriure pel volum col·lectiu *Pasqual Maragall. Pensament i acció* coordinat per Jaume Claret. D'entrada Nel·lo cita unes paraules de Maragall on em sembla descobrir-hi el cor del maragallisme: la ciutat entesa com un àmbit privilegiat de l'aprofundiment democràtic ("la ciutat és la gent") tota vegada que,

des de la proximitat i com a palanca d'innovació, pot actuar autènticament com a "element de progrés, de generació de riquesa i de benestar". Seria difícil no subscriure aquesta concepció esperançada del fet urbà, però la qüestió, en política, és sempre aconseguir passar de les paraules als fets.

Com ho van fer Maragall i els seus equips? Implementant a diversos nivells polítiques urbanes socialdemòcrates. Implementant-les entenen, com ho havia fet Bohigas, que l'urbanisme municipal podia i havia de ser un instrument eficient de reparació social. La millor coartada van ser els Jocs, que van permetre establir aliances a escales múltiples (amb agents privats, que veien en el lideratge de l'Ajuntament una oportunitat, i agents institucionals, naturalment el govern espanyol), però, més enllà de les medalles, els Jocs van ser el penjador d'un procés molt més ambiciós descrit globalment per Nel·lo com un model exemplar: "un exemple de com una ciutat pot dur a terme un canvi estructural en la seva economia –de nucli industrial a centre de serveis- al mateix temps que emprèn una assenyalada transformació física, sortint d'aquest procés més rica, més culta, més ben equipada i relativament menys desigual". Dit d'una altra manera, refent paraules del mateix alcalde, Maragall sabia que un lideratge progressista del consistori feia indissociables la promoció econòmica amb les polítiques de redistribució sobre la pell de la ciutat.

Tal vegada la Vila Olímpica, amb les seves virtuts i les seves servituds, podria explicar-se com el paradigma de la forma d'intervenció de Ma-

Idea 08

Barcelona ha de tornar a plantejar-se projectes ambiciosos, ara vinculats a sectors com la tecnologia

ragall a Barcelona, com la Llei de Barris ho va ser a la Generalitat. Ell hagués volgut que una part del nou estoc d'habitatges s'hagués ofertat en la banda baixa del preu de mercat per captar la jove classe mitjana, però les immobiliàries s'hi van oposar gairebé del tot. Va ser un preu a pagar per tal que la ciutat, com ell havia projectat, retrobés la seva identitat en el mar i pogués ser un capital del Mediterrani. Quan es va haver de batejar els carrers del nou barri, ho va tenir clar. Espriu, Mompou, Sert, Trueta o Vicens. Així Barcelona entoncava, per fi, amb la seva millor tradició interrompuda. |

Jordi Amat Escriptor

Enric Juliana

Barcelona és la solució

La història ha jugat aquesta vegada amb els catalans. El 40è aniversari de la restauració de la Generalitat i del triomfal retorn de Josep Tarradellas a Barcelona, el 23 d'octubre del 1977, ha coincidit amb un dels pitjors moments polítics del país: la dramàtica jornada de l'1 d'octubre del 2017 (gent valenta als col·legis electorals i un error colossal del Govern espanyol en ordenar, durant unes hores, la repressió de les votacions); la independència proclamada durant vuit segons el 10 d'octubre; les nits gòtiques al Palau de la Generalitat –convoquem eleccions?, traïdor qui les convoqui!–; el simulacre de declaració d'independència del 27 d'octubre; l'activació de l'article 155, la fugida de Carles Puigdemont a Brussel·les i l'empresonament d'Oriol Junqueras i altres consellers. Quaranta anys després del gran triomf històric del catalanisme sobre l'impuls venjatiu de Franco i els seus generals, la nova fornada política catalana no ha estat a l'altura. I la política espanyola, tampoc. L'Estat ha imposat la seva autoritat amb uns costos de divisió social que trigaran anys a absorbir-se.

La història també ha estat aquest cop cruel amb Barcelona. L'estiu del vint-i-cinquè aniversari de la celebració dels Jocs Olímpics del 1992, la ciutat quedava ensagnada pel terrorisme gihadista.

La victòria política del 77 i el gran triomf ciutadà del 92 se'ns apareixen ara com a moments ja molt llunyans, postals d'un passat prometedor que es va caracteritzar per la recerca d'acords i el sentit de la responsabilitat.

El 2017 ha estat un any dolent, però els errors comesos són reparables. La sortida a l'actual cercle viciós passa, novament, per la ciutat de Barcelona. Barcelona ha de fer un pas endavant amb nous projectes ambiciosos que ajudin a reconstruir la perspectiva. Projectes contemporanis, necessàriament vinculats als nous reptes de la societat, la tecnologia i l'economia.

Barcelona ha de sortir al món que s'aproxima i discutir sobre ell. Allò que la manca d'intel·ligència política ha espatllat, potser ho pot reparar la intel·ligència artificial.

Ajuntar-nos, comunicar-nos

Les ciutats necessiten laboratoris d'idees, espais de trobada plurals. Barcelona ha renunciat a un esperit crític que la va mantenir com a ciutat cosmopolita, oberta i gamberra en els seus anys més creatius, sense necessitat de subvencions.

Ha arribat el moment de restablir les característiques que la van engrandir **Pepe Ribas**

Barcelona ha estat una ciutat lliure i cosmopolita, oberta a la pluralitat, que ha captivat propis i estranys per la seva creativitat, per la seva permissivitat i per la seva vitalitat social. La ciutat es va convertir en un model de transformació urbanística i en un laboratori de futurs. Tot i això, la decadència de les seves elits, la desigualtat creixent, una insuportable precarietat laboral i el desànim davant la incomunicació entre els diferents sectors, cada vegada més tancats en si mateixos, estan condemnant la seva població a l'ostracisme.

Cal estructurar el que s'ha mal·lès, donar respostes innovadores als reptes del segle XXI, modificar els hàbits institucionals, desenvolupar talent generatiu i despertar renovats entusiasmes des de

Quan la dècada dels setanta arribava a la fi, la ciutat va viure una depressió semblant a l'actual. Però les elits de la ciutat, incloses les obreres, es van unir a l'Estat per aconseguir la nominació olímpica

l'espai real, concret i productiu. Les xarxes socials són comunicació, però no creen realitat i tampoc no solucionen la creixent fragmentació. I com a colofó, és un error continuar apostant per un tipus de marca-ciutat el model del qual ha entrat en crisi pels errors comesos per les administracions públiques i els ens privats després de l'èxit postolímpic.

La invasió turística dels darrers anys ha ajudat a mantenir la ficció d'èxit i les arquitectures en positiu, però l'especulació immobiliària, la massificació i l'abús d'augment del preu de l'habitatge han empès a l'exili o a la marginació la població més vulnerable, a més de degradar la vida urbana, potenciant les franquícies i destruint les seues del petit comerç tradicional. Per no parlar

de la feina escombraria d'aquella multitud de cambres temporals, la nova versió dels joves temporers que any rere any marxaven a fer la verema a França, que manté la joventut actual en una precarietat intolerable. Sense una crítica sincera del model en crisi no hi haurà nou renaixement. I si s'acaba el turisme, què faran aquells treballadors precaris i qui pagarà els ibis municipals?, es pregunten els economistes menys respectuosos amb l'estatu quo. Hi ha alguna alternativa productiva quan les grans empreses fugen per la implantació del procés, entre altres causes?

La construcció de miracles

En altres dècades, sense diners públics ni subvencions, una Barcelona cosmopolita, culta i gamberra, on generacions, cultures i classes

socials intercanviaven vida i coneixements d'una forma oberta i generosa, va possibilitar la construcció de miracles. Revistes, editorials, tallers d'arquitectura, escoles de filosofia, dissenys exportables, festivals de música, remodelacions urbanístiques, noves indústries...

Un d'aquells miracles solidaris és l'espai des del qual, durant quaranta-cinc anys, qui això escriu ha experimentat l'evolució de la quotidianitat barcelonina. Una plataforma plural, lliure d'ingerències governamentals, que va aconseguir mantenir l'esperit crític per sobre de les pressions del mercat i del màrqueting gràcies a diverses generacions de joves humanistes formats a la ciutat. Equips humans preparats van desenvolupar talent, idees, debats, crònica i una cultura

Pepe Ribas
Escriptor, director de la revista 'Ajoblanco' en les tres etapes successives

crítica que va exportar idees i ha deixat empremta a la ciutat, a Catalunya, a la resta de l'Estat, a Llatinoamèrica i al món. Tot i això, les noves generacions, joves crescuts en la sobreprotecció paterna i materna i en l'abundància, no troben una feina digna i estable. I tampoc l'educació no els ha despertat el risc per crear i gestionar noves iniciatives rendibles de forma independent, que traspassin fronteres i tornin riquesa a la ciutat.

En definitiva, falla el teixit productiu i triomfa l'especulació, la corrupció, un màrqueting sense sentit o la frustració. Patim una síndrome aguda d'incomunicació que va encapsulant els ciutadans en petits rizomes, en oberta guerra competitiva a favor de la seva pròpia supervivència, complementada per la indiferència dels uns davant el que fan els altres. L'entotsolement està a l'ordre del dia.

Èxits i errades del passat

Quan la dècada dels setanta arribava a la seva fi, la ciutat va perdre la brúixola i va viure una depressió semblant a la que avui ens tenalla. Les causes van ser múltiples. Recordar-les pot estimular les consciències a favor de l'*animus* col·lectiu per subvertir el present. En primer lloc, la crisi econòmica d'aleshores es va carregar el teixit industrial que havia possibilitat el modernisme, el liberalisme, el noucentisme i una societat civil conscient del seu poder econòmic i cultural davant el poder polític-militar centralista.

Altres causes d'aquell abatiment: la derrota de la democràcia radical de l'esquerra contestatària; la massificació de l'heroïna als barris obrers; l'onada d'atracaments de carrer; el passotisme i un nou hedonisme importat des del món anglosaxó, que va imposar el plaer de l'instant sobre la passió per l'esforç sostingut. I la guerra sorda entre les noves administracions, després de la victòria socialista en les

primeres eleccions municipals, i la victòria del nacionalisme conservador victimista a la Generalitat acabada de reinstaurar.

Els líders socialdemòcrates van haver de pactar amb part de la vella oligarquia, encara propietària d'amplis terrenys de les fàbriques aturades, al pretendre planificar el territori i aconseguir remodelar la ciutat després de pentinar-la urbanísticament. Però les arquitectures estaven buides. Després d'anys de dur desànim, les diferents elits de la ciutat, incloses les obreres, es van unir a l'Estat per aconseguir la nominació olímpica. L'alcalde Maragall va ser el follet unificador d'amplíssims consensos a favor de desenvolupar els projectes amb una agilitat i eficàcia desconeguda des de la industrialització.

La ciutat es va obrir al mar, va dotar els barris amb infraestructures socials i va millorar la interconnectivitat urbana i la de la seva àrea d'influència. I tot això avalat per l'èxit d'usuaris i de milers de voluntaris. Hi va haver crítiques a les places dures i a la falta d'espais verds, a l'excés d'infraestructures faraòniques de contingut dubtós, però es va incloure la ciutat al mapa de les ciutats desitjables.

En aquell despertar sorprenent, hi va haver un excés de mandarinat protagonitzat pel dirigisme capritxós dels governants. L'auto-complaença va amplificar els errors de planificació que avui acullen part dels nostres mals. Els principals són el pes excessiu del sector públic, la domesticació de la societat civil per part del partit en el poder i el tipus d'aprenentatge de la gestió pública a les diferents universitats. La burocràcia elegida per concurs manegat busca la fidelitat per sobre de l'eficàcia. I es comporta amb una lentitud asfixiant en la resolució dels expedients. La falta d'imaginació, el temor i la duresa normativa encareixen l'execució dels projectes innovadors de la societat civil. Les noves

A l'espai urbà hi conviuen generacions, cultures, classes socials; és en aquest contacte necessari, didàctic, on s'incorporen sabers, es paeixen i es transformen

infraestructures culturals continuen gestionades per buròcrates que han de complir unes normatives anquilosades, allargant els processos i limitant el risc i la creativitat.

El sistema educatiu s'hauria de connectar millor amb els estudiosos independents, amb els creadors vocacionals, amb els arxius i amb les noves infraestructures dinàmiques, culturals i econòmiques. Cal recuperar els oficis. Durant anys s'han potenciat les carreres universitàries i s'ha desprestigiada la formació professional. No s'ha d'oblidar que Ikea, per exemple, és fruit de segles de bons fusters modelant la fusta i de talent jove en l'aplicació de disseny. També proposo una escola de gestió pública democràtica i eficaç, els titulats de la qual defensin al ciutadà per sobre d'una determinada opció política. Mai els diners públics de la cultura no han de servir per pagar favors ni han d'estar segrestats per la indústria cultural caduca afi al neoliberalisme.

Com n'és d'important compartir la idea, el projecte, també amb gent oposada, sense por ni rubor, fins a assolir acords que durin! No es pot continuar invertint en infraestruc-

Idea 09

Crear laboratoris per liquidar el victimisme, on es connectin l'educació, la creació i l'economia

tures culturals sense equips democràtics que escoltin totes les parts implicades. La cultura requereix filosofia, valors i equips humans imaginatius en estreta relació amb el sistema educatiu i amb la realitat del carrer.

Per què fa tanta por oferir oportunitats als artistes, als creadors, als dissidents?

Aposto per laboratoris oberts a la recerca d'idees per posar fi al victimisme. Per artistes que no hagin de suportar mai funcionaris mandrosos. Per un habitatge social a baix preu en zones centrals per als joves amb feina precària. Per una ciutat en la qual la gelosia entre espavilats es transformi en anècdota.

Construïm trobades i diàlegs plurals en els quals corrin la imaginació i la cortesia. La ciutat necessita laboratoris de futur plurals que ens treguin del marasme. |

Mantenir la capitalitat editorial

Barcelona conserva un lideratge cultural internacional: el del món del llibre. La diada de Sant Jordi n'és el millor exemple. Cal mantenir-lo Sergio Vila-Sanjuán

Barcelona i Catalunya única- mental conserven avui un lideratge internacional real en el món de la producció cultural, i és el del món del llibre. Però arran del procés independentista ha començat a trontollar. Convé –és imprescindible– cuidar-lo.

Barcelona ha protagonitzat una història editorial que arrenca amb les primeres impremtes del segle XV i assoleix el seu auge amb les grans firmes industrials del segle XIX, les Espasa, Salvat, Sopena, Heinrich... que desenvolupant grans projectes enciclopèdics i catàlegs generalistes van arribar a conquerir el mercat hispanoamericà i consolidar la ciutat com a capital de l'edició en llengua espanyola.

Convé evitar nous trasllats de seus fiscals editorials i afrontar els reptes de futur: l'equilibri paper-digital, el canvi en les formes de lectura i en la distribució, la reconversió de llibreries

Al llarg del segle XX, aquesta capitalitat es va mantenir, alhora que l'edició en llengua catalana anava creixent, amb el parcial parèntesi franquista, fins a ocupar una quarta part de la producció. Avui, Barcelona compta amb les dues principals multinacionals del llibre en castellà (el grup Planeta i el grup Penguin-Random House) i més de dues-centes editorials més de diferents mides, interessos i catàlegs. Per facturació (gairebé 1200 milions d'euros), l'edició catalana és la primera d'Espanya, per davant de la madrilenya. Tot i això, el grup Planeta va decidir moure la seva seu fiscal a Madrid després de la primera

proclamació –simbòlica?– d'independència al Parlament de Catalunya. Altres segells van anunciar que, per raons d'inseguretat jurídica i de mercat, seguirien el seu exemple si una Catalunya independent es declarava. Primer deure, per tant, seria frenar aquesta fuga i aconseguir que algunes decisions ja preses es revertissin.

A més d'aquestes qüestions, la indústria del llibre afronta un moment de canvi radical que genera nombroses incògnites. L'equilibri entre edició en paper i digital; les noves formes de lectura; la distribució; la reconversió de les llibreries; la relació entre producció literària i noves formes audiovisuals; la ràpida transformació del mercat americà... són incògnites que el sector

afronta. Des de fa tres anys, el Fòrum Edita, impulsat pel Gremi d'Editors de Catalunya, la Universitat Pompeu Fabra i l'Ajuntament de Barcelona, que se celebra cada mes de juliol, ha obert una discussió sobre aquests temes, amb la intenció d'anar assenyalant diferents vies de futur.

A més de l'edició, Barcelona acull tot un ecosistema relacionat amb el llibre que inclou biblioteques, llibreries, autors, traductors, impressors... i per descomptat lectors. La seva millor manifestació és la diada de Sant Jordi, la festa del llibre més popular i massiva del món. Creada el 1926, va ser declarada per la

Unesco Dia Mundial del Llibre el 1995. Reuneix els principals autors i per als llibreters representa l'equivalent a un mes de facturació. Els últims anys ha estat un reclam per a editors i periodistes internacionals.

Les institucions catalanes, amb parèntesis i alts i baixos, han anat prenent consciència del valor que aquest lideratge aporta i la necessitat d'abordar-lo de forma global. El 2005 Barcelona va celebrar l'Any del Llibre i la Lectura, amb més de dues mil activitats, un congrés internacional sobre edició i una àmplia reflexió sobre el llibre i la ciutat. En una línia que entronca amb aquella iniciativa, l'Ajuntament va aprovar l'any passat, per iniciativa de Jaume Collboni, una mesura de govern que apostava per la projecció internacional barcelonina com a ciutat de literatura i edició, es plantejava ordenar i racionalitzar el gran nombre d'iniciatives culturals relacionades amb el món del llibre i impulsar el foment de la lectura amb idees renovadores. L'Ajuntament decidia també crear una Casa de les Lletres que agrupés diferents

Idea 10

Desenvolupar més l'oficina de la Ciutat de la Literatura de la Unesco i impulsar la Biblioteca Central Provincial

entitats en un edifici municipal del Poblenou, amb obertura fixada per al 2019. La sortida del PSC del govern municipal ha deixat en l'aire aquestes mesures.

El nou comissionat de Cultura,

Joan Subirats, centra les seves prioritats en aquest camp en fomentar l'accés a la cultura del llibre i ampliar la capacitat lectora de la ciutadania. En això es movia ja la renovació del potent múscul del Consorci de Biblioteques Municipals de Barcelona, que compta amb 40 equipaments, més de 900.000 usuaris inscrits, i desenvolupa un important programa d'activitats culturals. El pla "Biblioteca i innovació tecnològica" aspira a fomentar l'alfabetització digital a través dels dispositius mòbils, i a la promoció del llibre electrònic i les plataformes legals de continguts, així com de l'ús de la tecnologia per part de segments de població amb dificultats per accedir-hi. Aquest pla preveu oferir al públic espais multimèdia per a l'aprenentatge i la cocreació, com el bibliolab American Space ja en marxa a la Biblioteca Ignasi Iglesias-Can Fabra.

Una altra plataforma municipal, la potència de la qual encara està per desenvolupar plenament, és la de l'oficina Barcelona Ciutat de la Literatura de la Unesco, distinció que es va obtenir el 2016. El més destacat que ha impulsat fins ara és la creació d'unes Beques d'Espectacle Montserrat Roig, que ofereixen als gua-

nyadors una retribució de 3.000 euros i el dret a utilitzar durant dos mesos un espai en un edifici singular de la ciutat. S'han donat quaranta d'aquests ajuts.

Des de la Generalitat també s'han succeït, en l'última dècada, amb diferent fortuna, diferents plans de suport al Llibre i la Lectura. L'últim el va anunciar el maig del 2017 el conseller Santi Vila. Proposava augmentar el pressupost de 9,2 a 19 milions d'euros, crear una direcció general del Llibre i un Consell Nacional de Lectura, augmentar la publicitat de llibres a TV3 i reinvertir l'import de les taxes audiovisuals en continguts audiovisuals de foment lector. Es pretenia que les biblioteques públiques comprassin més llibres i que ho fessin en llibreries de proximitat, la qual cosa va comptar amb l'aprovació gremial dels sectors implicats (tant els editors com els llibreters). La sortida de Santi Vila de la conselleria i la posterior implementació de l'article 155 ha deixat en l'aire totes aquestes bones intencions.

La relació del món del llibre barceloní amb el govern d'Espanya apunta dues qüestions d'àmbit general per resoldre: la creació d'un mecanisme antipirateria eficaç, que eviti aquesta rêmora al nostre món editorial, com s'ha aconseguit a França i Alemanya, i la reconducció de la pressió fiscal que penalitza els autors jubilats que volen desenvolupar una tasca literària.

En un pla més concret, l'Estat té un deute pendent amb Barcelona: la creació de la Biblioteca Central Provincial, que havia d'haver-se instal·lat al Born –i en mal moment es va reinvertir aquella decisió a canvi d'un centre sense rumb–, posteriorment al costat de l'Estació de França i actualment és un projecte en els limbs. D'aquell equipament es va dir que podia portar el nom de Carmen Balcells i exposar part del llegat de la coneguda agent literària; també que podria ser l'equivalent local de la New York Public Library... Però no hi ha pressupost i res no es concreta.

Finalment, llibreries: Barcelona en té algunes de primer nivell europeu –La Central, Laie, Altaïr, Norma Comics, Gilgamesh...– i en els darrers anys se n'han sumat unes quantes de noves que dinamitzen la seva venda amb un ampli ventall de presentacions i propostes culturals: és el cas de Mas Bernat, No Llegiu, Casa Usher, Calders... Una nova generació de llibreters ha irromput en escena afrontant la crisi i encomanant l'amor per la lectura. |

Les biblioteques municipals de Barcelona tenen més de 900.000 usuaris. A la imatge, lectors a la biblioteca Teresa Pàmies

PEDRO MADUENO

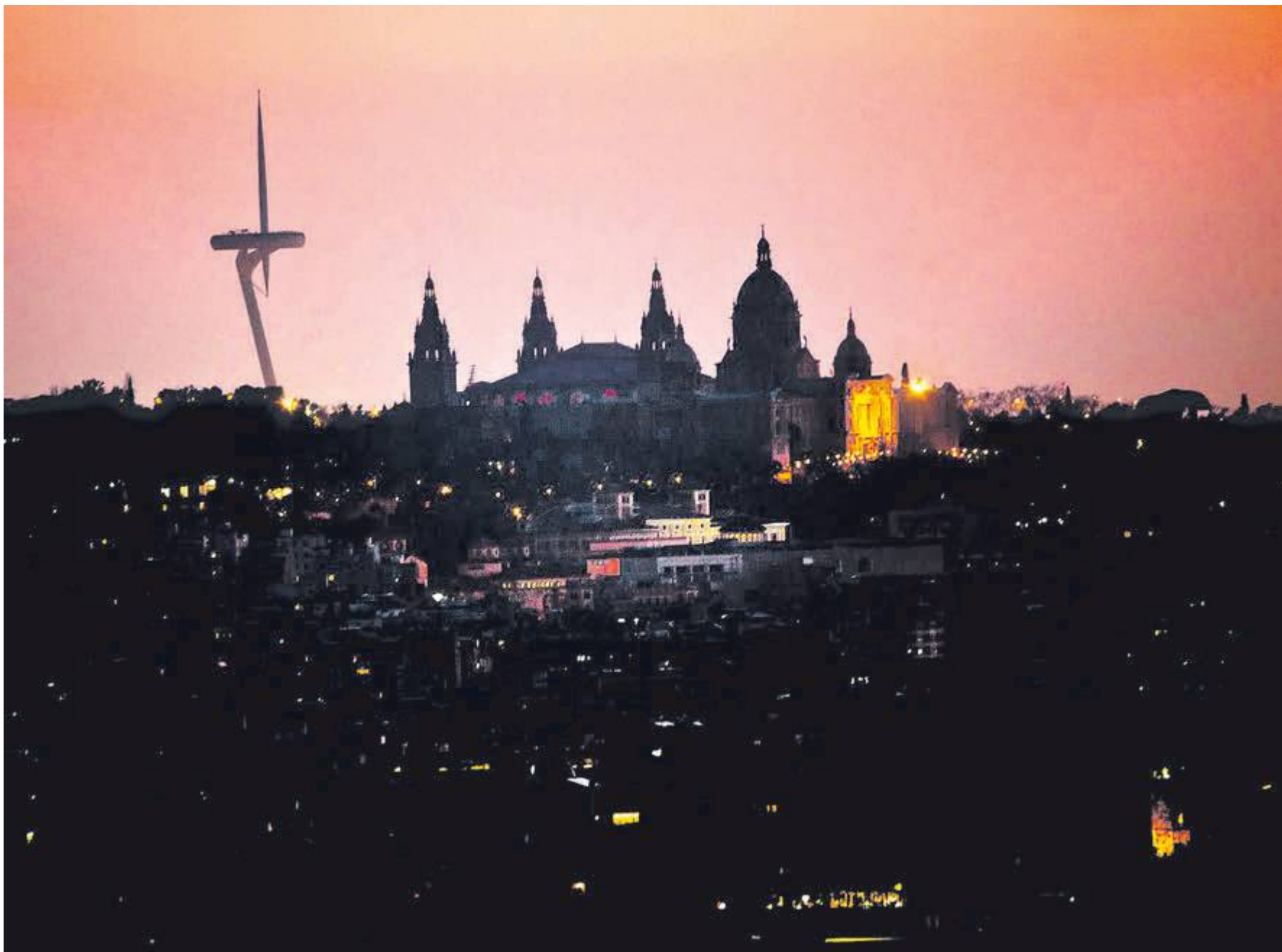
Daniel Fernández

Pedra, paper, tisores

Una de les senyes d'identitat i prestigi més evidents que li queden a Barcelona és el de ser una gran capital del llibre, una ciutat d'editors, llibreters, autors, que ens entronca a més amb la més gran i més europea substància de la civilització occidental. Però avui dia és, diguem-ho alt i clar, un patrimoni a defensar. En altres dècades va caldre salvar el patrimoni arquitectònic del picot. Vam salvar la pedra. Ara toca salvar el paper, amenaçat per la doble tisora de l'anomenat procés sobiranista i la falta de concreció i programa cultural amb què van arribar els comuns a l'Ajuntament. Crisi i les seves pròpies tisores a part. Precisament des de l'Ajuntament s'havia desenvolupat una tasca encomiable. I la xarxa de biblioteques municipals i de la Diputació en són la principal i millor prova, però avui cal un pla mestre de foment del llibre i la lectura que involucri també la Generalitat, últimament tan sense nord, i el Govern central. S'han fet coses, i en moltes d'elles ha col·laborat el Gremi d'Editors, però no acabem de concretar perquè els temps són els que són i ens corren en contra.

És hora de tenir la gran Biblioteca Provincial que Barcelona mereix (i que es va deixar passar a canvi de rescatar les pedres sagrades del Born per exemplificar la repressió... d'aquella pols, venen aquests fangs), d'aconseguir que la xarxa de biblioteques sigui encara un més gran i més ben dotat pol cultural (i ciutadà, qui tingui sentits per sentir...), d'evitar el tancament o la transformació de més llibreries, malgrat que n'hagin obert bastants de joves i animoses. Caldrà decidir si se segueix endavant amb el projecte de la Casa de les Lletres que va dibuixar Jaume Collboni en el seu pas per la Virreina. Crec que l'actual comissionat, Joan Subirats, vol tenir primer clars els usos i continguts encara que segueix endavant amb el rescat de l'edifici continent. Però sobretot caldrà aprofitar la nostra capitalitat literària perquè sigui una realitat i no només un vestigi, una pedra del passat més per exposar al turisme. La cultura del llibre, el foment de la lectura, ha de ser un dels pilars amb què construir el futur d'una ciutat que ha deixat que la potser possible residència de Cervantes sigui alberg d'un supermercat, però que té l'oportunitat brillant de vincular coneixement reflexiu, lectura, amb el seu futur. Un Davos de les noves tecnologies? D'acord, però no sense que hi hagi continguts, no sense que segueixi viva l'escriptura i l'edició. Com sempre, és un tema molt més seriós que els habituals embolics d'erigir o fer caure estàtues.

Daniel Fernández President de la Federació de Gremis d'Editors d'Espanya

PEDRO MADUEÑO

El somni d'un eix cultural a Montjuïc

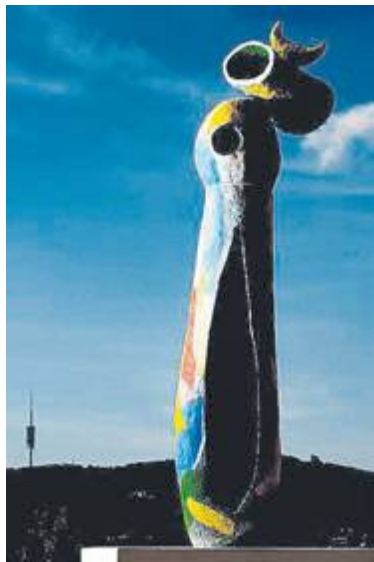
És el projecte cultural estrella de Barcelona per a les pròximes dècades. Però la falta de definició i uns plantejaments faraònics poc realistes l'han condemnat gairebé a un estat de paràlisi **Teresa Sesé**

Seguint el model d'èxit d'algunes capitals europees, com l'Illa dels Museus de Berlín, els cinc centres del qual conformen un dels conglomerats artístics més grans d'Europa, o l'MQ (Museums Quartier) de Viena, fa més de quatre anys que Barcelona debat la creació d'un gran pol cultural a la muntanya de Montjuïc. Un projecte que aportaria un gran salt de qualitat i d'atractiu cultural a la ciutat mitjançant la incorporació als equipaments ja existents (MNAC, CaixaForum i el

Pavelló Mies van der Rohe) de dos pavellons de la Fira, el d'Alfons XII i el de Victòria Eugènia. Però la manca de definició i les seves pròpies dimensions faraòniques (el pla dissenyat requeria una in-

Idea 11

Convertir Montjuïc en un eix cultural sumant forces entre institucions, però renunciant a plans faraònics

El MNAC, CaixaForum, la Fundació Miró i el Pavelló Mies van der Rohe formen part de l'eix de Montjuïc

El projecte s'inspira en models d'èxit com l'Illa dels Museus de Berlín o l'MQ de Viena

versió de 169 milions d'euros) l'han abocat a un estat de paràlisi, víctima de la seva pròpia ambició.

L'origen de l'*Esplanada o Muntanya dels Museus* –ni tan sols en això hi ha hagut consens– es troba al Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), que va veure la possibilitat de créixer, muntanya avall, una vegada la Fira de Barcelona alliberés d'activitat els pavellons projectats per Puig i Cadafalch, al costat de la Font Màgica, per al'Exposició Internacional de Barcelona del 1929. Aquella primera idea va anar guanyant en pretensions i complicitats fins a la firma, l'abril del 2013, d'un acord a cinc bandes (Ajuntament, Conselleria de Cultura, MNAC, La Caixa i Fira de Barcelona) per a l'impuls d'una àrea museística de primer ordre que posicionaria la ciutat en el mapa internacional de l'art. El projecte requeria un complex pla urbanístic de la zona i preveia la creació d'un faraònic vestíbul subterrani que uniria els dos pavellons entre si i aquests amb el Museu Nacional.

Gairebé cinc anys després, no només no s'ha concretat res sinó que les principals incògnites continuen sense aclarir-se. Una d'elles és l'ús que es donarà a aquests pavellons (35.0000 metres quadrats). Sense aparcar del tot la idea inicial de dotar el MNAC de noves sales per a exposicions temporals, desplegar les seves col·leccions de la segona meitat del segle XX i fotografia –que actualment dormen en les reserves per manca d'espai per a la seva exhibició–, la biblioteca i l'arxiu, s'han anat encadenant i descartant altres alternatives amb la mateixa facilitat

amb què es formulaven. Des de la ubicació de la col·lecció de la baronessa Carmen Thyssen –l'operació havia de ser finançada per La Caixa, però les pretensions de la col·leccionista de cobrar cinc milions anuals per la cessió de les obres va malmetre l'acord– a un possible centre Sean Scully, artista que ha ofert donar a la ciutat 200 quadres a canvi d'un museu propi, o un futur Museu Nacional d'Arquitectura, que també va acabar fent aigües. Mentrestant, es va anunciar i es va descartar també la possibilitat d'ubicar un Centre Nacional de la Fotografia, emmarcat dins de les dependències del MNAC.

Però la veritable pregunta és qui pagarà la festa i, sobretot, com es mantindrà aquell complex quan els centres existents sobreviuen amb penes i treballs per falta de pressupost. Per embolicar encara més la troca, el darrer any s'han sumat iniciatives que no fan sinó posar en evidència les divergències entre les

l'últim pla de museus, elaborat al llarg de l'últim any en l'etapa de l'exconseller de Cultura de la Generalitat Santi Vila i presentat pel nou responsable del departament Lluís Puig, poc abans de partir cap a Brussel·les, posava en evidència la seva disconformitat amb les intencions i feia un nou gir inesperat. El pla, que traça les línies a seguir fins al 2030, preveu assignar el pavelló Victòria Eugènia de forma exclusiva a la creació d'un gran MNAC, per a la qual cosa es preveu una inversió de 3.690.000 euros entre el 2019 i el 2021. Els plans de la Generalitat per al pavelló bessó passen per convertir-lo en seu del nou Museu d'Història de Catalunya, que sumaria el Museu d'Història de Catalunya (actualment al Palau de Mar) i el Museu d'Arqueologia de Catalunya, també a Montjuïc.

És el projecte cultural estrella de Barcelona per a les pròximes dècades però ara per ara no passa de ser una simple proposta. L'actuació,

L'anomenada Esplanada o Muntanya dels Museus havia d'incorporar, als equipaments existents (MNAC, CaixaForum i Pavelló Mies van der Rohe), els pavellons Alfons XII i Victòria Eugènia de la Fira

diferents administracions i, sobretot, la manca d'un projecte comú a mitjà i llarg termini. El juliol passat l'aleshores regidor de Cultura de l'Ajuntament, Jaume Collboni, anunciava una inversió de 2,5 milions d'euros per a la remodelació, ja en procés, del pavelló Victòria Eugènia, la meitat del qual (6.350 metres quadrats) es convertiria en seu per acollir grans exposicions internacionals temporals (*blockbusters* com la de David Bowie al Dhub) a disposició de tots els museus de la ciutat i de forma prioritària per al MNAC.

Dos mesos després, al setembre,

que requereix una profunda reordenació urbanística de la zona i almenys sobre el paper no té en compte la Fundació Miró (una de les joies de Montjuïc), donaria una visió unitària del conjunt i potenciaria les possibilitats de diàleg entre els diferents espais, a més d'esdevenir un focus d'atracció de visitants. Com sortir de l'impasse? En els darrers temps es va afermant com una certesa inevitable la idea que només rebaixant els seus pressupostos i amb una acció conjunta per part de les institucions implicades, algun dia l'eix cultural de Montjuïc es farà realitat. |

Isabel Garcia Pagan Atletes, no baixin de l'escenari

Magic Johnson, Michael Jordan, Larry Bird, Patrick Ewing, Charles Barkley i Karl Malone escalfaven davant meu. A l'altre costat de la pista, Dražen Petrović es disposava a plantar cara amb Croàcia. Gairebé els podia tocar... fins que una muntanya humana de 2,21 metres va ocupar el seient del davant. Podia ser pitjor? Podria no haver estat un jove lituà anomenat Arvydas Sabonis. Podria no tornar a repetir-se una conjunció similar de talent i tarannà esportiu.

Els Jocs del 1992 van posar Barcelona en la història de l'olimpisme com "els millors de la història" i van marcar un abans i un després no només en el terreny esportiu. Barcelona es va convertir en referent en l'organització d'espectacles a escala mundial i va canviar la fisonomia de la ciutat.

És la ciutat dels *dream team* –el dels Jocs i el del Camp Nou–, la ciutat dels mundials de natació i bàsquet, de les regates, del motociclisme i de la fórmula 1, la ciutat del trofeu Conde de Godó. Però també la ciutat on la gestió de l'esport base s'estudia a les escoles de negoci, d'Esade a l'iese passant per la Universitat de Pequín. La ciutat on el FC Barcelona posa en marxa un Silicon Valley de l'esport i situa el seu museu –atesa la manca d'exposicions de Champions al MNAC– al podi estatal al costat del Prado i el Reina Sofia. I és la ciutat de les mil curses urbanes els diumenges, dels pares esclaus de fills federats cada cap de setmana, de patis escolars oberts que desteren el "prohibit jugar a la pilota"...

La transformació de Barcelona el 1992 va ser un èxit urbanístic i de *way of live* que avui es revela de difícil continuïtat. La hiperideologització de la ciutat és un llast per a la iniciativa i ha acabat per fer-la fora del carrusel de grans cites esportives. Mentre París ressuscita de les seves crisis gràcies als Jocs del 2024, Barcelona es replega oblidant que invertir en múscul és invertir en infraestructures, en recerca i desenvolupament, en educació, en salut, en valors... El 1992, Barcelona va ser feliç i va demostrar una capacitat innata per explicar-se al món. La ciutat clama ara a crits el descobriment d'un nou *dream team*; gaudir amb atletes que no baixen de l'escenari i són amics per sempre.

PEDRO MADUENO

Gaudí i modernisme, icones de la ciutat

El moviment arquitectònic sorgit a finals del XIX, representat per noms com Gaudí, Jujol, Domènech i Montaner o Puig i Cadafalch, es va estendre a totes les arts i és el gran reclam de Barcelona **Josep Playà Maset**

Al llarg de l'any 2017 un total de 4.527.427 persones van pagar entrada per visitar la Sagrada Família. Van visitar la basílica i el museu, per 15 euros, o van incloure l'accés al mirador d'una de les torres, per 29 euros, i d'aquesta manera van contribuir, també, a la construcció d'aquest temple que va començar a edificar-se el 1882. El creixement del nombre de visitants, que facilita el finançament, i la millora de les tècniques de construcció fan preveure que el 2026, quan es compleixi el centenari de la mort del seu creador, hauran finalitzat les obres.

Aquesta xifra de visitants situa la Sagrada Família com el monument més visitat d'Espanya (el Palau Reial de Madrid es queda en un milió i mig de visitants) i molt per sobre dels museus (el Prado, el més important, no arriba als tres milions de visitants). Però el que és realment vistós i poc assimilat encara pel públic barceloní és que aquesta xifra situa la Sagrada

La Sagrada Família té per fi una data d'acabament de les obres, haurà d'estar finalitzada el 2026

Família en el *top ten* dels monuments a nivell mundial. Això significa que rep més visites, per exemple, que l'estàtua de la Llibertat a Nova York, les piràmides de Giza a Egipte, el Machu Picchu del Perú o l'Alhambra de Granada. I comparat amb altres museus supera centres de referència internacional com l'Hermitage de Sant Petersburg, l'Orsay i el Pompidou de París o el Victoria & Albert Museum de Londres.

L'obra d'Antoni Gaudí desperta una admiració creixent que ha deixat enrere la polèmica per la continuació de les obres, almenys més enllà de les nostres fronteres. Perquè a escala local el debat continua contaminant la visió global d'aquesta obra magna, ja sigui per la reurbanització de l'illa situada davant de la façana principal encara inacabada, per algunes de les escultures que completen l'ornamentació, per la propietat eclesial de l'edifici o per algun permís inexistent.

El segon monument i/o centre museístic de la ciutat, si exceptuem el Museu del Barça i el Born Centre Cultural (que comptabilitza com a visitants els simples vianants), és la casa Milà, edifici modernista construït també per Gaudí entre el 1906 i el 1910, més coneguda com la Pedrera. L'any passat va tenir 1.182.526 visitants, que van accedir a un dels apartaments originals, al terrat, a l'Espai Gaudí o a alguna de les exposicions temporals. Va superar fins i tot en visitants al Museu Picasso, ubicat al cor de Ciutat Vella.

Però l'univers Gaudí té altres espais visitables de gran interès com el Park Güell (que ha hagut de restringir l'accés i imposar el pagament, la qual cosa ha reduït la xifra de visitants de 2,5 milions a mig milió), la casa Batlló (gestionada per la família Bernat, antics propietaris de Chupa Chups, que ronda el milió de visitants després de la seva obertura el 2002), el Palau Güell (un quart de milió de visitants) i la casa Vicens. Aquesta última va ser oberta al públic per primera vegada el mes de novembre passat, després de ser adquirida per l'entitat bancària andorrana MoraBanc. Casa Vicens és la primera casa que va construir Gaudí el 1885. El 2005 es va convertir en el sisè edifici de Gaudí a Barcelona declarat patrimoni mundial de la Unesco i vuitè de la ciutat si se sumen dues joies més del modernisme, el Palau de la Música Catalana i l'hospital de la Santa Creu i Sant Pau, tots dos de Lluís Domènech i Montaner. Un altre edifici privat modernista que des de fa poc és visitable és la casa Terrades, més coneguda com a casa de les Punxes, construïda per Josep Puig i Cadafalch, de qui s'ha celebrat, el 2017, l'efemèride del 150è aniversari del seu naixement i els cent anys des que va arribar a la presidència de la Mancomunitat de Catalunya.

PEDRO MADUEÑO

La visita del papa Benet XVI el 2010 a Barcelona per consagrar la basílica, amb la nau central ja acabada, va suposar l'impuls definitiu a una obra iniciada el 1882

PEDRO MADUEÑO

“Gaudí és el gran negoci per a la ciutat de Barcelona”, afirmava fa poc Juanjo Lahuerta, director de la càtedra Gaudí de la Universitat Politècnica. I ho feia per queixar-se que el gran arxiu que custodia, amb dibuixos i plànols no només de Gaudí sinó de diverses generacions d'arquitectes catalans del prestigi de Jujol, Puig i Cadafalch i d'altres, no està ni inventariat ni catalogat. Uns anys abans, un altre especialista com Daniel Giralt Miracle, que va ser comissari de l'any Gaudí el 2002, va assenyal·lar la necessitat d'allunyar Gaudí

del kitsch i va afirmar en to irònic: “No podem renunciar al turisme, però cal aportar qualitat, intel·ligència i coneixement a l'*Homo turisticus*”. En un sentit similar van aparèixer en el passat crítiques al fet que el modernisme no tingui un gran museu públic que estudiï i divulgui aquest patrimoni únic. Pel camí han quedat propostes com la compra de la casa Burés per part de l'Ajuntament per establir-hi un centre d'interpretació del modernisme, una idea que també es va estudiar per al pavelló de Sant Salvador de l'hospital de Sant Pau. Des del MNAC, el seu director Pepe Serra també va proposar de destinar el pavelló Alfons XIII de la Fira al modernisme, abans d'emprendre una reforma de la seva col·lecció que li ha donat un protagonisme més important dins l'espai dedicat a l'art modern. El museu intenta incloure el moviment en totes les seves facetes artístiques i artesanals, des de la fotografia, el cartellisme o el mobiliari fins a la pintura, encara que el Palau Nacional continuarà sent el museu del romànic i del gòtic català per antonomàsia.

Per al turista que arriba a Barcelona, el modernisme continua sent un conjunt d'edificis privats i l'únic museu existent és l'espai que van crear els galeristes Fernando Pinós i Maria Guirao l'any 2010, al carrer Balmes. Un museu privat que no només mostra la seva col·lecció permanent sinó que en els darrers anys ha pogut oferir exposicions importants dedicades a Lluïsa Vidal, Ramon Casas o Santiago Rusiñol.

Existeix, això sí, una ruta del modernisme que inclou una selecció de fins a 120 espais, amb especial èmfasi en l'anomenat Quadrat d'Or, emblema arquitectònic equiparable, a un

altre nivell, amb el de l'icònic drac del Park Güell. Als monuments ja assenyalats cal afegir-n'hi d'altres com la casa Calvet o la casa Fuster, que no són visitables per ser edificis d'habitatges o hotels. Per sort, altres edificis com l'antiga fàbrica Casaramona, convertida en seu del CaixaForum; la que va ser editorial Montaner i Simón, obra de l'arquitecte Domènech i Montaner, transformada en la Fundació Tàpies; el Palau Macaya, ara espai de l'obra social de La Caixa, o el Palau del Baró de Quadras, de Josep Puig i Cadafalch, que allotja l'Institut Ramon Llull, es

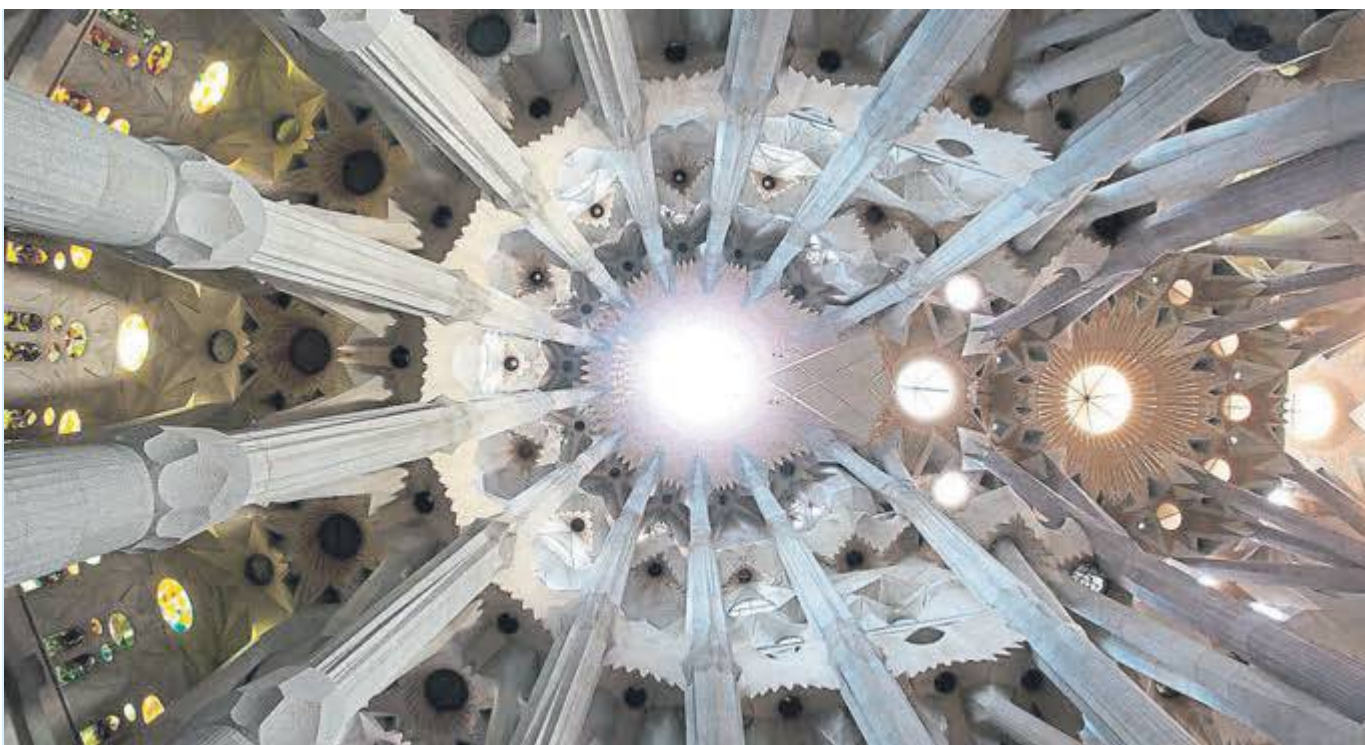
Idea 12

Barcelona s'ha de dotar d'un museu ambiciós del modernisme, un dels seus signes d'identitat, amb el gòtic

poden visitar almenys parcialment.

Lluís Permanyer va escriure fa uns anys en aquest mateix diari que “el gòtic i sobretot el modernisme constitueixen els grans signes d'identitat de Barcelona” i que fins que la ciutat no tingui un museu dedicat al modernisme no haurà reparat el mal que li van fer els noucentistes al menysprear aquella tendència artística.

No hi ha un museu encara, però la ruta modernista de Barcelona és més accessible, té més espais rehabilitats i oberts al públic. |

“El pitjor que li pot passar a un museu és assemblar-se a un altre museu”, acostuma a dir Vicent Todolí. I parafrasejant l'exdirector de la Tate Modern, es podria convenir que el pitjor que li pot passar a l'oferta artística d'una ciutat és assemblar-se a la que ja hi ha a qualsevol altra ciutat, del món. Barcelona, és cert, no té un supermuseu com el Prado (Madrid), el Louvre (París), el Metropolitan (Nova York) o el British (Londres), amb unes col·leccions vastíssimes que són un imant per a visitants de tot el món. Però en canvi atresora una suggestiva xarxa de museus monogràfics en què figuren els noms d'alguns dels artistes més importants del segle XX: Picasso, Miró, Tàpies (o Dalí, a Figueres, si som capaços de superar la distància de poc més de 100 quilòmetres, que a qualsevol altra capital europea no suposaria cap problema).

Barcelona té, a més, un Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) que posseeix un dels millors conjunts de pintura romànica del món i amb unes col·leccions admirables d'art gòtic i barroc; un Museu d'Art Contemporani (Macba) centrat en les generacions post 68 que en l'etapa de Manuel Borja-Villel –avui al capdavant del Reina Sofia– va consolidar un model àmpliament reconegut en el panorama internacional; i un Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), amb una personalitat que reflecteix el lloc on és però amb una clara vocació universal.

A la radiografia d'aquest ecosistema singular, encara hi ha un altre fet diferencial: l'existència d'un nombre creixent de mecenes i col·leccionistes particulars que no només han enriquit el nostre patrimoni artístic –en un país sense col·leccions reials ni tradició del col·leccionisme públic, els museus s'han anat alimentant gràcies a les

donacions dels privats–, sinó que, a més, en les últimes dècades han decidit exposar-les públicament, sembrant la ciutat de centres d'art sense els quals el nostre pes cultural, sens dubte, no seria el mateix. És el cas, per exemple, de l'hoteler Clos i del seu Museu Egipci; de Mario Rotllán i Foto Colectania, un centre de referència en el camp de la fotografia que mesos enrere traslladava la seva seu al cor del Born; la veïna Blueproject, un innovador espai d'exhibició i producció artística impulsat per Vanessa Salvi; la Fundació Suñol, en una seu magnífica al passeig de Gràcia, amb una col·lecció que travessa l'art d'avantguarda del segle XX sense excloure estils o estètiques; o la Fundació Vila Casas, que té, ni més ni menys, que cinc seus (algunes d'elles fora de la ciutat) i que, com en una mesura més reduïda, la col·lecció de Lluís Bassat a Mataró, omple en part el buit entorn de destacats artistes catalans que no tenen cabuda

Sovint, la cartera d'exposicions no sol resistir la comparació amb les de Madrid o Bilbao

ni al MNAC ni al Macba.

Malgrat tot la cartellera d'exposicions no sol resistir la comparació amb Madrid o Bilbao. Les aportacions de les administracions públiques (les d'aquí i les de Madrid) als principals centres museístics han minvat dràsticament els darrers anys i els seus pressupostos no arriben per programar grans exhibicions temporals. Per posar només un exemple, abans de la crisi el MNAC disposava de 20 milions d'euros anuals, mentre que en l'actualitat no passa dels 15. D'aquests, només 1,5 aniran a parar a programa-

ció i activitats, més o menys la mateixa quantitat que el Museu del Prado va destinar el 2016 a la mostra del Bosch, que va reunir prop de 600.000 visitants i es va convertir en la més vista de la seva història. És un peix que es mossega la cua. Com més diners, més capacitat per generar exposicions atractives per al públic, més visitants i, per tant, més oportunitat per retornar la inversió mitjançant la venda d'entrades. I si no, que l'hi diguin al Reina Sofia i la seva gran retrospectiva de Dalí el 2013, els ingressos de la qual, per taquilla, (730.339 persones) van superar amb escreix la inversió.

Com es pot sortir d'aquesta situació? Òbviament, les administracions públiques haurien de prendre consciència que els museus barcelonins no podran oferir una programació d'acord amb el seu nivell sense una aposta decidida per la seva banda que vagi acompanyada de la corresponent dotació pressupostària. Però des dels centres seria bo, també, que assumís sin que els èxits de taquilla són essencials per mantenir el museu viu. I que l'èxit no està necessàriament renyit amb propostes que facin que el públic reflexioni i aprengui, que el desafïïn i l'ajudin a ser més crític, a pensar el món i la seva realitat d'una manera diferent.

Una altra qüestió és si Barcelona hauria d'entrar a jugar a la lliga dels *blockbuster*, aquelles exposicions que atreuen masses i que a finals d'any adornen amb molts zeros els comptes de resultats, però que, ai, sovint acaben morint d'èxit (el visitant arriba amb l'imperatiu de l'esdeveniment que no es pot perdre i s'acaba trobant una sala atapeïda de caps que impedeixen gaudir dels quadres). La resposta aquí, i gairebé en qualsevol altra banda, comença a ser coincident: no. Els grans noms només són focs artificials si entorn d'ells no s'és capaç d'articular un discurs propi.

Però seria desitjable una diversitat més gran (per què no hi ha un forat a la seva cartellera per a artistes com Bill Viola, que l'any passat va reunir 710.995 visitants al Guggenheim Bilbao?) i una mica més d'ambició (es troben a faltar mostres internacionals com les de Bacon, Freud i l'Escola de Londres, que aquest mateix 2017 va fer batre el rècord de públic al Picasso Màlaga?). I que el públic obrís més els ulls: exposicions com la del tèn-

Idea 13

Recuperar la inversió de les administracions als museus i programar també per atreure més públic

dem format per Jennifer Allora i Guillermo Calzadilla, que va convocar cues al MoMA, corre el risc de passar amb sordina per la Fundació Tàpies, un centre que l'any passat va registrar una caiguda de públic (52.000 visitants) però, que tot i això, va produir exposicions com la dedicada a la fotògrafa nord-americana Susan Meiselas, que d'aquí va anar cap al Jeu de Paume de París i més tard s'exhibirà al Museum of Modern Art de San Francisco. No és un cas excepcional: algunes de les mostres creades pel CCCB continuen circulant per mig món.

Paradoxes d'una ciutat on el seu gran museu (el MNAC) no té ni tan sols prou espai per exhibir les seves col·leccions (el projecte d'ampliació a un dels pavellons de la Fira continua en *standby*, mentre que en els darrers anys s'han destinat partides milionàries per posar en marxa infraestructures com el Museu de les Cultures del Món. I des de les institucions públiques es continuen llançant globus sonda com el d'un improbable museu d'arquitectura); que no ha aconseguit mai comptar amb una fira d'art internacional a l'altura dels seus talents creatius (l'hauria pogut tenir: en certa manera, Arco va néixer a Barcelona el 1976), i la seva oferta expositiva perdria molts punts sense el concurs cada vegada més decisiu de grans centres privats com el CaixaForum, que manté acords amb grans museus internacionals que propicien desembarcaments puntuals de fons del Louvre, el Prado o el British; la Fundació Mapfre, amb mostres d'altíssim nivell, o la Pedrera. |

La famosa escultura 'Mitjó', projectada per Tàpies el 1991 per a la sala oval del MNAC, presideix la terrassa de la fundació que porta el seu nom

Les paradoxes d'un ecosistema singular

La falta d'aposta per part de les administracions públiques arracona els museus contra les cordes d'uns pressupostos pírrics que impedeixen desenvolupar el seu gran potencial **Teresa Sesé**

Llucià Homs Repte de galeries

Llucià Homs
Gestor cultural

Barcelona és una ciutat fantàstica per la qual sento passió i de la qual m'he enamorat a mesura que m'he implicat en la seva vida cultural. Però Barcelona és una ciutat amb certs complexos, que és molt crítica amb ella mateixa, sobretot quan es compara amb altres capitals europees. Potser perquè no pren prou consciència de la lliga en què realment juga. Ho he vist clar durant aquests dos darrers anys que les circumstàncies m'han portat a viure i treba-

llar parcialment a Londres. Una metròpoli multicultural, desacomplexada i ambiciosa, que ha fet de la cultura i de les indústries culturals un senyal d'identitat i de riquesa.

En la meua etapa de director a l'Institut de Cultura de Barcelona vaig trobar-me amb un ecosistema cultural molt fràgil, amb una multitud de projectes interessants però que tenien molt poca musculatura econòmica. Calia cuidar-los i dotar-los de les eines que encara els mancaven.

En el camp de les galeries, la crisi econòmica d'aquests últims anys ha estat especialment crua. Per una vocació indòmita han sobreviscut a còpia de sacrificis, però els ha mancat un col·leccionisme potent que les dinamitzés, una política clara d'adquisicions públiques, més complicitat amb els seus museus i una fira d'art generalista, per bé que el LOOP

s'ha convertit en un referent internacional del vídeo.

Amb l'actual panorama de desconcert, amb unes institucions o aturades per les circumstàncies polítiques o començant un nou camí després de repetits canvis de lideratge, què és el que pot fer Barcelona?

Té una capacitat immensa d'atracció. Més enllà d'eslògans i polítiques d'aparador, pot potenciar les seves fortaleses i recolzar-s'hi. Pot potenciar aquells projectes que ajuden a articular sectors estratègics per la ciutat, pels seus barris i pel seu posicionament internacional.

Durant la 6a edició de Talking Galleries es van reunir a Barcelona més de 250 professionals del galerisme vinguts de 22 països diferents, que varen aprofundir en els grans debats de la professió. De manera transversal, especialistes i galeristes rellevants es

van reunir al Macba per compartir neguits i esperances imbricats amb el sector local. La periodista Melanie Gerlis escrivia al *Financial Times*, dies més tard, i fent un joc de paraules, que el Talking Galleries esdevenia "el Davos del galerisme".

Barcelona pot ser el *think tank* del galerisme mundial. De moment, ja ha exportat el debat a París, Seül, Berlín, Madrid o Nova York, i, properament, l'ampliarà a Londres o Dubai.

És a les nostres mans treure tot el potencial que té aquesta ciutat. Podem quedar-nos en un cert victimisme o en una certa complaença però podem, també, amb una mica d'ajut institucional i la generositat de tots plegats –conexen molt bé la lliga que juguem–, fer que la ciutat torni a ser referent en allò que pot ser-ho. Alguns ens ho creiem cegament i per això lluitem.

La clàssica que envejava les sales europees

Una ciutat amb tres sales com el Liceu, el Palau de la Música i L'Auditori ha d'eleva les mires en l'àmbit de la música i declarar-se decididament internacional. Què estem esperant? **Maricel Chavarría**

Fa unes setmanes el projecte Barcelona Obertura, que reuneix les grans entitats de música clàssica de la capital catalana –Liceu, Palau de la Música, L'Auditori i Ibercamera–, va anunciar la creació d'un Spring Festival per projectar internacionalment la ciutat com a plaça activa i perfectament competent en aquest àmbit cultural. L'objectiu és que el turisme musical europeu que va on li ofereixen els millors concerts, els programes més *in* i els artistes més sol·licitats, vegi en Barcelona una destinació. Que la descobreixi com una "ciutat de clàssica" i no només com un atractiu bàsicament arquitectònic.

Curiosament, des que es va anunciar el Barcelona Obertura Spring Festival, no han deixat de sorgir veus crítiques amb la proposta. "No aporta

Si de debò vol un lloc a l'escena europea, Barcelona necessita que els seus cossos artístics estiguin al nivell de la ciutat, de la seva promesa. Que s'oblidi de ser referent musical sense unes orquestres de primera

novetat, no té eix propi, es limita a aglutinar la programació prevista de cada equipament... Això no és un festival", diuen alguns. "De debò creiem que amb aquesta programació Barcelona té una possibilitat de situar-se entre les capitals europees de la música clàssica?", dubten d'altres. "El que fa falta –esgrimeixen, no sense raó– és reforçar les institucions, que és el que fan a Europa. Quan la despesa en cultura per habitant és tan baixa com la nostra val més concentrar-se i dedicar

recursos en comptes de fer invents".

Però els invents poden ser molt benvinguts quan és obvi que les polítiques culturals en aquest país no faran una aposta decidida a curt termini per les institucions musicals. Malgrat tot, hi ha qui té por que Barcelona caigui en el ridícul: "El turisme cultural no comprarà un bitllet d'avió i pagarà una nit d'hotel per escoltar Matthias Goerne o Valery Gergiev [per citar dues de les estrelles que actuaran en la primera edició del festival, el març del 2019], perquè segur que ja els tenen a la seva ciutat".

Efectivament, el bariton alemany i el mestre rus són presents als temples europeus de la clàssica, però tenir Goerne cantant els tres cicles de Schubert amb Leif-Ove Ansdnes al piano és una proposta a l'abast de poquíssims escenaris. I que Gergiev i la

seva Orquestra del Mariinski comptin, gràcies a Ibercamera, amb un talent com és Daniil Trifonov en qualitat de piano solista –i en dos concerts, a L'Auditori i el Palau– tampoc no és usual ni tan sols a les places més selectes de l'Europa musical. I de fet hauria estat impensable fins fa relativament poc que Barcelona reunís dos grans noms sobre un mateix escenari.

Així doncs, de totes les preguntes que fan ganes de fer-se arran de l'anunci del Barcelona Obertura Spring Festival n'hi ha una que con-

vindria no ometre. Per responsabilitat, per justícia, per amor propi: Quina mena de complex té aquesta ciutat per resistir-se a posar en relleu una activitat artística que, independentment de si tenim o no l'Spring Festival, mereix tot el reconeixement internacional?

Les temporades que ens ha brindat el Palau de la Música un cop desbancat el triler Fèlix Millet i nomenar, per fi, una direcció artística amb cara i ulls han suposat un baló d'oxigen per a una Barcelona culturalment fuetjada per la crisi. Una Barcelona que encara no ha trobat el model de gestió artística per a L'Auditori, i amb un Liceu que continua a la recerca d'una personalitat pròpia. No ens enganem: que Gustavo Dudamel, una de les batutes més ambicioses del panorama internacional –sempre atent a marcar caixet tocant en escenaris *top ten*– hagi escollit el Palau de Barcelona per a programes arriscats com van ser la *Turangalila* de Messiaen, amb la superemergent Yuja Wang, o la integral de *Simfonies* de Beethoven, demostra que la capital catalana està a punt per merèixer els honors.

Gardiner, Kaufmann, Bartoli, Sokolov... són noms del firmament musical que repeteixen a Barcelona. La ciutat és competitiva quant a estrelles, d'això no n'hi ha cap dubte, però és cert que la seva assignatura pendente segueixen sent les produccions pròpies. Ser compradors d'excel·lència i estimadors de projectes d'ambició internacional no ens fa, probablement, mereixedors d'un festival. I després hi ha la qüestió dels cossos artístics: que s'oblidi la capital de vendre's com a referent musical sense una Simfònica de Barcelona senzillament supersònica, cosa per a la qual encara falta un bon tros. Que s'oblidi de convèncer el públic que el Liceu continua sent el coliseu de la tradició i la modernitat fins que Josep Pons, el seu director musical, no hagi culminat el procés de millora de l'orquestra. Que s'oblidi l'Orfeó Català de brandar els seus cent anys de trajectòria mentre Simon Halsey, el seu director, no hagi acabat d'espolsar-li l'amateurisme.

Perquè el que mou aquest públic que Barcelona aspira a atreure no és la lluentor del cartell, sinó la qualitat. Salzburg, Bayreuth, Ais de Provençe... són festivals amb produccions pròpies, centres de creació d'alt nivell. I Barcelona necessita que els seus cossos artístics es posin al nivell de la ciutat, de la seva promesa.

Hi ha molt per fer. I molt per agrair a les iniciatives privades que contribueixen a dinamitzar amb solvència l'oferta: com el Life Victòria de lied, un exemple de saber fer ús dels espais de la ciutat (el Recinte Modernista de Sant Pau). O el festival Bachcelona i el Bach Zum Mitsingen, que és un model de *win-win* amb altres institu-

cionaments musicals que repeteixen a Barcelona. La ciutat és competitiva quant a estrelles, d'això no n'hi ha cap dubte, però és cert que la seva assignatura pendente segueixen sent les produccions pròpies. Ser compradors d'excel·lència i estimadors de projectes d'ambició internacional no ens fa, probablement, mereixedors d'un festival. I després hi ha la qüestió dels cossos artístics: que s'oblidi la capital de vendre's com a referent musical sense una Simfònica de Barcelona senzillament supersònica, cosa per a la qual encara falta un bon tros. Que s'oblidi de convèncer el públic que el Liceu continua sent el coliseu de la tradició i la modernitat fins que Josep Pons, el seu director musical, no hagi culminat el procés de millora de l'orquestra. Que s'oblidi l'Orfeó Català de brandar els seus cent anys de trajectòria mentre Simon Halsey, el seu director, no hagi acabat d'espolsar-li l'amateurisme.

Perquè el que mou aquest públic que Barcelona aspira a atreure no és la lluentor del cartell, sinó la qualitat. Salzburg, Bayreuth, Ais de Provençe... són festivals amb produccions pròpies, centres de creació d'alt nivell. I Barcelona necessita que els seus cossos artístics es posin al nivell de la ciutat, de la seva promesa.

Idea 14

Barcelona ha de recuperar la producció pròpia en música clàssica i òpera i elevar el nivell dels seus cossos artístics

Que el Gran Teatre del Liceu surti d'una crisi pot justificar que no brilli al nivell d'una Royal Opera House, però no és excusa perquè no miri de tu a tu la Monnaie o Lió

PEDRO MADUEÑO

cions de la ciutat, com el Muhba, el Palau Güell, el CaixaForum o la Fil·moteca... i que ha descobert que la capital catalana és, a més de wagneriana i händeliana, també bachiana. El mateix BCN Clàssics s'ha batejat explotant la idea que Barcelona juga a la lliga de la música culta. Les entitats que disposen d'espais emblemàtics –CaixaForum, la Pedrera...– no dubten a programar música o a instaurar residències artístiques. L'església de Sant Felip Neri acull el festival de barroc Vespres d'Arnadí; el 7 Portes dona suport als Sopars Lírics, un aparador del planter de veus sorgides a Barcelona, i el teatre de Sarrià dona cobertura a l'òpera de cambra.

Iniciatives, en fi, que amb menys pressupost abunden en la programació global d'una Barcelona que, ben mirada, bull, fa xup-xup. Parlem de la ciutat on Jordi Savall celebra el seu cicle estable! L'Ajuntament té en la música culta un as per promocionar-la fora dels estereotips del futbol o el flamenc. A més, no només els macroesdeveniments com el Primavera Sound o el Sónar són un actiu econòmic: caldria començar a explotar el discurs econòmic de la cultura com a generadora de riquesa, una cosa que la classe política passa sistemàticament per alt. Quin partit s'ha preocupat de brandar l'educació artística i cultural com a garant de futur?

Avui Barcelona és tan a prop de convertir-se en far cultural com de deixar passar l'oportunitat de ser-ho. Per entendre'ns: que el Gran Teatre del Liceu surti d'una forta crisi pot justificar que de moment no brilli al nivell d'una Royal Opera House –paciència–, però no és excusa perquè no miri de tu a tu la Monnaie de Brussel·les o l'Òpera de Lió i en canvi vagi de bracet de l'Òpera de Bordeus, la de Houston o l'Helikon de Moscou –amb tots els respectes per Bordeus, Houston i l'Helikon–. I que en els darrers nomenaments de l'Auditori no s'hagi encertat ni tan sols a distingir entre direcció artística i general i no estigui clar encara quin perfil es busca és un hàndicap per a la institució.

Els equipaments no tenen únicament un deure envers la cultura. Els

Barcelona és tan a prop de convertir-se en far cultural com de deixar passar l'oportunitat de ser-ho

de Barcelona el tenen també envers la seva ciutat i la marca de la qual participen i de què s'alimenten. És més, aquesta capital de la Mediterrània, juntament amb el país –o els països, en català o en castellà– que representa, s'haurien d'assegurar que els seus equipaments tenen al capdavant lúcidament amb els recursos necessaris per assolir l'excel·lència. Només així començarien a ampliar-se els públics i potser a contenir-se els preus, un factor dissuasiu de primera categoria. I no mireu ningú... |

Ignacio Orovio

La fàbrica que torna a il·luminar

Recordin la data: 23 de març de l'any 2050. La nova seu del nou Museu d'Art Contemporani de Barcelona (Macba) va engegar ahir una nova etapa, tres dècades després dels primers moviments: la sala de turbines de l'antiga central tèrmica de Sant Adrià va ser escenari de la rúbrica de l'acord de la junta directiva de l'Àrea Metropolitana Cultural (AMC) per a la conversió del vell edifici industrial en centre d'art.

El pacte inclou un compromís de finançament per part dels 42 municipis metropolitans de Barcelona, que aportaran fons per a la transformació d'aquesta joia del patrimoni industrial a la Tate Gallery del Sud. La nova Encesa, hereva de la vella Endesa, l'aleshores propietària del vell mastodont tèrmic, aportarà al voltant del 20% del pressupost, gràcies a les exempcions fiscals –de fins al 100%– que permeten les recents lleis de finançament cultural.

Tres centenars d'escolars van celebrar al pati de la vella tèrmica, que Encesa convertirà en una planta de generació elèctrica, l'acord pel nou Macba, i tot seguit van poder visitar les entranyes de l'edifici. Recordem que a les sales de la planta baixa s'ubicarà la nova facultat de Belles Arts, en un intent de l'administració cultural metropolitana –la cinquena d'Europa en volum d'habitants des que el 2021 es va crear l'ens, deixant enrere l'individualisme municipal– de generar un ascensor artístic. A baix l'escola, a dalt exposicions de primer nivell mundial.

Perquè el pacte firmat ahir permet, a més, establir els terminis per a la que serà la primera exposició d'aquest nou focus cultural, una mostra en què artistes de categoria mundial com Jaume Plensa, Ai Wei Wei, Anish Kapoor, Andy Woolworthy, Lita Cabellut, Llobet & Pons i Jeef Koons presentaran les seves reflexions sobre el món postpetroli, amb peces creades ad hoc per al nou gegant cultural barceloní. Una de les premisses és que facin servir elements de la moribunda indústria de l'or negre.

Plensa ja ha anunciat la creació d'un gran cap –observant el sostre del qual brotarà un pou: mitjançant un càlcul matemàtic, un enginy al crani farà cada dia més petit el brot líquid, fins que s'escoti del tot i quedi, més enllà dels últims barrils, com a material arqueològic pur.

Madrid ha trepitjat l'accelerador els darrers anys en l'escena teatral. Barcelona, per la seva banda, fa bastant temps que trepitja el fre. Especialment el pressupostari, malgrat que no només en aquest àmbit. La diferència en els resultats, en aquests moments, es pot observar a la cartellera a simple vista. El signe més ostensible i llamener és la presència de teatre internacional en les programacions de les dues capitals, on Madrid passa amb el bulldozer per sobre de la capital catalana. Però es veu, també, en la aposta renovada de l'Ajuntament de Madrid per les seves nombroses sales de teatre i per ajudar els creadors, que l'ha portat a dedicar les Naves Matadero a la nova creació més radical. I es veu també en iniciatives privades com el teatre Kamikaze, una gran sala on ha agafat el comandament una companyia d'artistes encapçalats pel director Miguel del Arco, un tipus d'iniciativa de les que passaven temps enrere a Barcelona, com quan el Tricicle i Dagoll Dagom van aconseguir el Victòria i el Poliorama. Iniciatives que parlen de la força d'una generació. Per no parlar, en el terreny més industrial, de l'exitosa conversió de Madrid en capital del teatre musical, amb obres que s'estan anys a la cartellera –*El rey León* en fa sis, i tres milions d'espectadors– i atreuen públics de moltes zones de l'Estat amb packs amb AVE i hotel inclosos.

Barcelona viu un mal moment? No té la cartellera més excitant de la seva història, però és millor anar a pams. Perquè en alguns camps viu un moment brillant, com en la dra-

Idea 15

Destinar recursos per fer aflorar la gran explosió de talent de la dramaturgia i les joves companyies barcelonines

matúrgia. Mai abans tants autors no havien exportat tantes de les seves obres fora de Catalunya. Àngel Guimerà va aconseguir un enorme èxit internacional fa un segle amb *Terra baixa* o *Maria Rosa*, però avui són Jordi Galceran, Josep Maria Miró, Esteve Soler, Sergi Belbel, Lluïsa Cunillé, Pau Miró i

tants d'altres, a qui es representa a mig món. La Sala Beckett o l'antic programa T6 del TNC per a nous autors van ser –la Beckett ho continua essent– el caldo de cultiu d'un fenomen que ha traspasat fronteres amb *El principi d'Arquimedes* o *El mètode Grönholm*.

A més, els últims anys han suposat l'eclosió, gairebé l'explosió, a Barcelona, del fenomen de les joves companyies independents, de desenes de llicenciats a l'Institut del Teatre i altres escoles que han decidit fer com fa 40 anys, quan van emergir des de Dagoll Dagom fins a Comediants, des de La Fura dels Baus fins al Tricicle i La Cubana, i per descomptat el Lliure, i crear ells la seva pròpia feina, sense esperar que els truquin els teatres. Després d'anys de crisi durant els quals els teatres públics han perdut moltíssims recursos, de manera que produeixen bastant menys, els joves han tornat a tirar pel dret creant desenes de companyies com Obskené, La Calòrica, Sixto Paz, La Ruta 40, Les Antonietes, Els Pirates, La Virguerria, La Pública, Atresbandes, Companyia Solitària,

Teatre: Madrid accelera, Barcelona frena

Les polítiques municipals i autonòmiques dels darrers anys han canviat l'escena madrilenya. A la capital catalana hi manca un impuls que n'aprofiti les fortalezes **Justo Barranco**

TeatrodeCerca, Casa Real... que només ara comencen a aconseguir que els teatres els ofereixin condicions mínimament dignes per als seus projectes.

Moltes d'aquestes companyies es dediquen al teatre de text, al de tota la vida, i aspiren a seguir el camí del Lliure en el seu moment inicial. Però moltes d'altres viuen de ple en un territori híbrid, que alguns anomenen creació contemporània i d'altres noves escenes. Un territori on es barregen teatre, dansa, música i circ. Un món en què el text és només un component més, no necessàriament el principal, i en el qual moltes vegades els assajos no són tant el lloc on es dona forma a l'obra com el lloc on neix a partir d'un concepte inicial. Moltes vegades obres polítiques en el millor sentit de la paraula, en les quals amb freqüència el públic és part del muntatge i que estan aconseguint una gran repercussió internacional. Noms com els de Roger Bernat –en les seves obres l'espectador vota, fa doblatges de pel·lícules i fins i tot es converteix en jurat del judici a Ham-

let, assassí del seu padrastrer–, Baró d'Evel –el prodigiós circ de Blai Matheu i Camille Decourtye–, Agrupación Señor Serrano –Lleó de Plata de la Biennal de Venècia–, La Veronal –amb el seu inimitable llenguatge coreogràfic– o El Conde de Torreñel, que està picant molt fort. I que estrena la seva pròxima obra, *La plaza*, aquest maig al gran festival Kunsten de Brussel·les, que encapçala el finançament del muntatge, en el qual hi participen Viena, Frankfurt, Lisboa, Milà, Zuric, Berlín, Oslo i el festival Grec de Barcelona. Un èxit que contrasta amb els pocs espais que solen tenir aquestes companyies per exhibir la seva feina a la capital catalana. Com assenyala Salvador Sunyer, director del festival Temporada Alta de Girona, que ha apostat fort per la creació contemporània, és sobretot aquesta mena de muntatges els que Catalunya pot portar avui a fora, perquè a la resta d'Europa el teatre de text ja el fan molt bé.

Així doncs, la nova dramaturgia catalana, l'explosió de noves companyies i una creació contemporània

PEDRO MADUEÑO

que fa soroll a Europa són les cartes del moment i l'ecosistema teatral hauria de treure'n més partit. Per a això és obvi que fan falta més recursos després de tants anys de crisi, però també imaginació, idees... i ganes. Si això últim és responsabilitat de tots els agents, especialment els teatres públics, i en cas de complir, ha estat a mitges, el primer, els recursos, avui depenen de l'única administració que té diners, l'Ajuntament

Durant el mandat de Carmena els nombrosos teatres municipals han viscut un tomb i ara cadascun té un projecte propi, fins i tot radical. Durant el mandat de Colau, la política teatral ha estat erràtica o inexistent

de Barcelona, que durant el mandat de Colau ha dut a terme una política cultural erràtica, si és que li ha interessat tenir-ne cap.

Encanvi, l'Ajuntament de Madrid ha capgirat durant el mandat de Carmena el seu panorama teatral, no no-

més convertint les Naves Matadero en un projecte dedicat a la creació contemporània amb Mateo Feijóo al comandament i posant Carme Portaceli al capdavant del teatre Espanyol, sinó fent que cada un dels seus molts teatres ara tingui projecte i personalitat propis, des del Circo Price, al Fernán Gómez o el Conde Duque, que dirigiran Isla Aguilar i Miguel Oyarzun, els fundadors del BE festival de Birmingham. A això

s'hi ha afegit que la Comunitat de Madrid ha revolucionat el seu *teatre nacional*, els Teatros del Canal, amb el nomenament d'Alex Rigola –que va dimitir per l'1-O– i Natalia Álvarez Simó, que aquesta temporada presenten una programació que és

Barcelona viu un veritable boom de joves companyies teatrals independents que lluiten per obtenir condicions dignes dels teatres

un veritable festival en si mateixa. A Barcelona, que li manca un teatre municipal oficial com el de qualsevol ciutat del món, es troba a faltar un pla, i sens dubte una clarificació del paper de les nombroses fàbriques de creació que l'Ajuntament ha anat creant aquests anys, de vegades només per salvar establiments en perill, pot ser una oportunitat per a un nou impuls.

Finalment, cal remarcar que en el sector privat barceloní, en el qual aquests anys amb prou feines apareixien petites sales, hi comença a haver moviments importants: fons d'inversió que compren teatres com l'Apolo o l'Aquitània per fer musicals i programació de gran públic, i canvis d'estratègia en grans agents com Focus, que ara dedicarà el teatre Condal al musical sota la direcció de Dani Anglès. Eppur si muove. |

Carme Riera Simpàtica ciutat

El 2011 la web de TripAdvisor va fer una enquesta entre els seus clients turistes per conèixer quina era la ciutat d'Europa més simpàtica. Barcelona va ser la més votada, seguida de Roma, Madrid i Sevilla. No tinc clar si ara, vuit anys després, el resultat seria el mateix. Si la turismofòbia explicitada per alguns el passat estiu s'ha generalitzat o és només un índex del rebuig d'un sector, cada vegada més ampli a causa de les contínues queixes dels veïns d'alguns barris per la invasió de sorollosos i poc civilitzats forans i en aquest cas, no precisament emigrants, sinó viatgers.

Resultar simpàtics als que venen de fora costa menys que ser-ho amb els que viuen al lloc, agafen el metro o l'autobús cada matí per anar a treballar, prenen un cafè en qualsevol bar de la cantonada, van a comprar o practiquen qualsevol altra de les seves rutines quotidianes. Jo, que em compto entre els molts ciutadans de Barcelona que agafa el transport públic, comprovo diàriament la poca simpatia dels qui condueixen autobusos, metros o els ferrocarrils de la Generalitat (l'anomenat tren de Sarrià i metro del Vallès), el plaer màxim dels quals sembla coincidir amb el fet de tancar-te la porta davant dels nassos, amb gust, si t'han vist córrer per no perdre metro, tren o bus. Això no passa ni a Nova York ni a Madrid. Al contrari. Però hi ha més, aquí, si saludes el conductor de l'autobús amb un bon dia o un bona tarda, com es fa en molts llocs de l'estranger, se't queda mirant com si l'haguessis insultat o volguessis exigir-li alguna cosa. Ja en té prou ell amb haver de conduir perquè al damunt tu, amb la teva salutació, l'empenyis i esperis que et contesti. A més, si per ventura en pujar li demanes alguna indicació per saber on et cal baixar és possible que et comini a agafar un taxi i no el maregis. Em consta per experiència, i per això no pregunto mai als conductors dels autobusos metropolitans barcelonins sinó a qualsevol company o companya de viatge urbà, que solen ser molt més amables. Si són grans, segurament ho sabran, si són joves es brindaran a trobar la dada a internet, el seu nodridor de capçalera.

Demandar simpatia als qui s'encarreguen del transport públic no és demanar gaire. Potser la patronal de TMB hauria d'insistir als seus treballadors com els sindicats. Fem de Barcelona una ciutat simpàtica començant pel transport públic des del matí a la nit.

Carme Riera Escriptora

Audiovisual d'imaginació i complicitats

A Barcelona, plató preferit d'Europa, amb una llarga tradició cinematogràfica, els joves busquen noves maneres de perseguir els seus somnis 'de pel·lícula' **Salvador Llopart**

Idea 16

Aplicar incentius fiscals per fer encara més atractiva la ciutat com a plató per a rodatges cinematogràfics

PEDRO MADUENO

Un equip de rodatge a la plaça dels Àngels. Cada dia hi ha pels carrers una quarantena d'equips que converteixen Barcelona en un plató obert al món

La tia Mercè

Fa poques setmanes finalitzava el rodatge a Barcelona d'*El pacto*, un thriller amb aroma de terror i elements sobrenaturals protagonitzat per Belén Rueda. Primer llargmetratge de David Victori, conegut per la seva col·laboració primer amb Bigas Luna i, després, amb Ridley Scott. *El pacto* serà una mostra, una més, del cinema de gènere que tant ha marcat la ciutat.

Barcelona ha estat l'escenari aquestes setmanes, entre altres rodatges, d'*El árbol de la sangre* de Julio Medem. Un thriller singular, com tot el que fa Medem, sobre l'amor, el desamor, el sexe, la bogeria, la gelosia i les infidelitats. Cinema d'autor, per descomptat. Fa poc Antonio Banderas, com a Picasso, es passejava pels carrers de la ciu-

El cinema realitzat a Barcelona representa un 25 per cent del total de la recaptació que va obtenir el cinema espanyol al llarg del passat 2017. Malgrat tot, aquest ha estat un bon any des del punt de vista creatiu

tat durant el rodatge de *Genius*, una sèrie per a televisió. Un *biopic* sobre el pintor malagueny impulsat per National Geographic.

Gènere, cinema d'autor, sèries de televisió... Malgrat tot, malgrat les dificultats de TV3 i la desaparició de l'impost als operadors d'internet, la qual cosa significa vint milions d'euros anuals per a l'audiovisual català –un impost impugnat al Tribunal Constitucional–, els rodatges continuen a Barcelona. Pateixen amb la crisi: un trenta per cent menys de rodatges el 2017 respecte a l'any anterior. Però com és aquella dita? Sí, els gossos udolen però la caravana continua. Si traslladem la sentència al món audiovisual, es podria parafrasejar així: els problemes hi són –falta d'ajuts públics, dificultat de finançament– però els rodatges no s'aturen.

Perquè, malgrat tot, el 2017 ha estat un bon any des del punt de vista creatiu. Tan sols cal veure l'èxit d'*Estiu 1993*, de Carla Simón, que ha superat el milió d'euros a la taquilla i ha arrasat als Gaudí i als Goya. Com ho ha fet *La llibreria* d'Isabel Coixet, que també està per sobre del milió d'euros de recaptació. És el moment de *Júlia Ist*, d'Elena Martín; de *Brava*, de Roser Aguilar, i també de *Musa*, de Balagueró, i d'*Incerta glòria*, de Villalonga, per esmentar tan sols pel·lícules que han tingut una presència destacada en els recents Gaudí i els Goya. Segons les dades de l'Acadèmia del Cinema, les pel·lícules realitzades a Catalunya l'any 2017 –la major part a Barcelona– van contribuir en un 25 per cent al total

de la recaptació del cinema.

Han faltat, és veritat, títols amb veritable tirada popular, autèntics superèxits com el que va aconseguir al seu moment J.A. Bayona amb *Lo imposible* (2012), director barceloní que té a punt *Jurassic world: el reino caído*, que marcarà la seva arribada a Hollywood. A la Meca del cinema hi viu instal·lat des de fa anys un altre català: Jaume Collet-Serra, un altre barceloní que acaba d'estrenar *El pasajero*, amb Liam Neeson de protagonista, un altre gran èxit mundial. Com els germans Pastor, Àlex i David, directores d'*Els últims dies* o *Infectats*, que aviat afrontaran una sèrie d'intriga criminal al pol Sud anomenada *The Head*, impulsada per la catalana Mediapro.

La taquilla és important. Sempre

ho és. Però la ciutat, Barcelona, ho és més. El talent que acull per realitzar aquest cinema; la projecció que adquireix amb les pel·lícules. Els joves que s'hi formen. Hi ha ciutats com Nova York, París o Londres que hem conegut per la imatge que n'ha transmès el cinema. Barcelona és, en certa mesura, per a milions de persones una d'aquestes ciutats. Una ciutat de cinema.

Si ens remuntem en el temps, la capital catalana ha estat present al setè art des dels pioners Lumière. El 1896 els inventors del cinema van enviar el seu col·laborador Alexandre Promio a la ciutat per rodar unes vistes del port. El film es va titular *Place du port* i es va estrenar a Lió el 9 de juliol del 1896. Menys de trenta anys més tard, el 1924, Mary Pickford i Douglas Fairbanks, estrelles de l'incipient Hollywood, van visitar la ciutat. El 1937, en plena Guerra Civil, ho va fer Errol Flynn, convidat per la Generalitat de Catalunya. Després va caldre esperar als cinquanta perquè Hollywood tornés a deixar-se veure, amb Orson Welles i Ava Gardner. Però això és història...

No han faltat els rodatges que han projectat la ciutat. La mirada d'Antonioni, amb *El reporter* (1974) amb Jack Nicholson i Maria Scheneider, va il·luminar la ciutat, convertint la ciutat de Barcelona en un plató obert al món.

Quan Pedro Almodóvar va rodar *Todo sobre mi madre* a la ciutat, el 1999, els rodatges es van multiplicar per deu. Va ser una crida d'atenció per al cinema internacio-

nal, que des d'aleshores ha estat present als seus carrers. *Barcelona* (1994), de Whit Stillman; *La taula de Flandes*, de Jim McBride, rodada aquell mateix any; *Tardes amb Gaudí* (2000), de Susan Seidelman, la inclassificable *Les maletes de Tulse Luper* (2005) i, per citar entre les més importants, *Biutiful* (2010), de González Iñárritu. Però va ser Woody Allen, dos anys abans, el 2008, amb *Vicki Christina Barcelona*, qui va posar realment la ciutat al cor dels espectadors del món. Un miracle que no s'atura. En precipitada comptabilitat cada dia hi ha, als seus carrers, una quarantena d'equips treballant-hi.

Es roda molt, sobretot publicitat. Per als estaments professionals implicats en els rodatges, Barcelona no és, però, una capital de cinema. La llum és meravellosa; fa bon temps en general, i els paisatges urbans són rics i variats, molt cinematogràfics. Però li falta convicció. “Tenim una marca per a l'audiovisual, la marca Barcelona. I tot i això ens falten els instruments –incentius fiscals, ajuts al rodatge– perquè la ciutat ingressi de debò al club de les grans ciutats audiovisuals”, afirma Tono Folguera, el productor que en els passats Gaudí tenia 14 nominacions, “però en vam perdre dotze”, fa broma el productor. Raimon Masllorens, president de Proa, l'associació de productors catalans més gran, encara és més contundent: “Barcelona és una ciutat amb un potencial brutal... que estem dilapidant. Necessitem un pla integral”.

Però, com dèiem al principi, mentre arriba el pla, els rodatges no s'aturen. Un bon exemple el tenim en la iniciativa *Ratllats* un projecte d'Àlex Ferré, codirigit juntament amb Daniel Noblom en la millor tradició de les comèdies

‘Ratllats’ posa en joc tota la creativitat possible per aconseguir un bon producte

televisives de TV3. De moment es finança a si mateixa, pels propis implicats. Quan estigui realitzada –el primer capítol, almenys– les televisions es barallaran per ella, o en això confien els seus creadors (amb bon criteri). El cas és no quedar-se quiets i continuar endavant amb el projecte. Internet acollirà el resultat de l'esforç. Àlex Ferré és un actor que ha implicat altres actors i actrius amb ganes, i comptarà, a més, amb els cameos solidaris de David Verdager, Joel Joan i Roger Pera. Aquests dies continuen rodant. No els atura ningú. |

Barcelona sempre ha estat un poble, no una ciutat. Barcelona era la tia Mercè, dona culta que dominava el francès. La tia, casada amb un burgès industrial, gran roncador i a qui només li interessava el futbol, tenia uns fills i nebots alguns dels quals encara continuen enyorant aquella Barcelona que ells van anomenar “canalla”, perquè era als barris abandonats, ignorats per les autoritats municipals, on trobaven el que no haurien tolerat mai als seus. Parlo de putes barates, *pajillersos*, drogues variades, baralles i alguna navalla. El que per als treballadors i menestrals que vivien en aquells barris oblidats era injustícia diària, per a aquells senyorets era còmoda aventura i fins i tot argument per escriure novel·les i poemes. O per intentar una carrera fotogràfica.

Altres fills i nebots de la tia Mercè, els que van poder viure durant un temps i sense treballar a Nova York, en tornar al poble, a Barcelona, van pretendre convertir la seva educada i discreta tia en Diane Keaton. Que la tia fos autèntica i que l'actriu interpretés els va importar una merda a aquells senyorets que asseguraven pensar en anglès. Barcelona havia de ser Manhattan o assemblar-se a aquell barri novaiorquès. I aquí va començar el desastre. A la tia li agradava Barcelona, el seu poble, perquè podia passejar per gairebé tots els seus carrers, una mica impossible en una gran ciutat. Però aquells fills i nebots seus, els que van accedir al poder municipal, ens van inundar Barcelona de bicicletes, patinets i similars. I tant la tia Mercè com molts altres barcelonins, es van veure obligats a recloure's a les seves respectives cases per no acabar a l'hospital o al tanatori.

Ressuscitar la tia Mercè és impossible, però recuperar les voreres de Barcelona per als seus vianants sí que és possible. Jo confio molt en aquells descomunals tractors carlins que han recorregut els nostres carrers per raons ideològiques. Res més normal en un poble que la presència de tractors als seus carrers. Visca el món rural. Mori el cosmopolita.

El plaer de la contemplació

Grans professionals com Centelles, Català-Roca, Brangulí, Pérez de Rozas, Miserachs o Pomés han plasmat els seus paisatges. Què els ha donat aquesta ciutat? I què ha aportat la seva transformació? **Pedro Madueño**

Per poder parlar del color de la llum de Barcelona cal endinsar-se en la seva història més recent. Fotografiem els carrers d'aquesta ciutat des dels 17 anys i he vist la transformació urbanística tan potent que ha experimentat la ciutat.

Als anys vuitanta fotografiava les últimes barraques de Barcelona, on ara s'assenten hotels de luxe. Les seves escasses platges eren plenes d'una brutícia que ningú no netejava. El Bogatell era la claveguera de Barcelona i els rius que desemboquen al mar, Llobregat i Besòs, abocaven sense contemplacions les seves brutes i contaminades aigües a la Mediterrània.

Si li hagués de posar un color a aquella Barcelona avui ja afortunadament en el record, li posaria un gris fosc. El gris és un color que recorda el metall, la indústria, el fred, la boira. Una boira sempre persistent en una ciutat amb mar.

Però el gris també simbolitza l'absència de color, malgrat que en realitat ho sigui. La ciutat no tenia projectes ambiciosos més enllà dels urbanístics especulatius.

Hi ha hagut un abans i un després en la llum de la Ciutat Comtal. Segurament va començar amb la campanya que va llançar l'ajuntament presidit per Pasqual Maragall, pensant ja en els Jocs Olímpics, per protegir i millorar el paisatge urbà "Barcelona posa't guapa". Es va aconseguir recuperar el potencial monumental que amagava la ciutat després d'anys d'abandonament i brutícia. Es van arribar a restaurar 27.000 edificis. Es va rentar la cara de la ciutat, vam descobrir el color de la pedra, de les seves rajoles, de la forja dels balcons, de la fusta de les portes, de les ceràmiques vidrades...

Barcelona va deixar enrere el gris per endinsar-se en una policromia

rica en matisos i textures en el paisatge urbà. Es va descobrir, em comenta Lluís Permanyer, el color a Barcelo-

Idea 17

Promoure la presència de la ciutat a les xarxes socials: #barcelona ja té 36 milions de 'posts' a Instagram

na. I va ser en gran part gràcies als fotògrafs que van mostrar i van radiografiar el seu paisatge. Es va mostrar la nova cara d'una ciutat on estava explotant el color.

I de la mateixa manera, es va deixar enrere el rodet de blanc i negre per fotografiar en color amb diapositiva i pel·lícula negatiu-color.

Barcelona és una ciutat estructurada en barris i cada barri té una idiosincràsia i estructura pròpia. Ciutat elogiada a tot el món, per al forà és un aspecte que potser passi desapercbut, però el nadiu coneixedor de la ciutat sap que simplement travessant un carrer passarà d'un barri a l'altre i trobarà diferents ordena-

cions urbanístiques, altres ambients i un paisatge ben diferent.

L'estructura urbanística de cada barri fa que domèstiqui la claror quan entra pels seus carrers i places i adquireixi en cada un d'ells un estil de llum única i especial.

La llum de Barcelona és en general densa, fragmentària, ja que no hi ha grans espais oberts. Ha anat canviant amb el temps. Ara és una mica més neta, malgrat que la contaminació i la humitat propicien un efecte molt característic en la imatge. La llum es remarca i es dibuixa perfectament. És com quan un director de fotografia de cinemavol que la llum se subratlli i llança fum a l'escena.

Les tardes de tardor a l'Eixample, quan el sol davalla i les fulles ocres dels arbres envaeixen els carrers, la llum és bonica, potser la més especial i característica de la ciutat. Les pedres de les cases dibuixen perfectament els contorns i adquireixen volum. La llum queda atrapada, no rellesca.

A primera hora del matí, quan els escombriaires reguen la Rambla i el sol escalfa el monument a Colom, il·lumina tot el passeig fins a la plaça Catalunya. Tota la Rambla adquireix una llum especial, llum de ciutat portuària de la Mediterrània. Es retallen entre les rajoles els pocs personatges que passen, és el carrer nu el que mana a aquella hora.

Quan plou, l'endemà cal estar alerta per si surt el sol. Un lloc fantàstic per gaudir del paisatge barceloní i d'una llum especial són les terrasses del Tibidabo on acaba el recorregut el Tramvia Blau. Cal esperar a l'hora màgica del capvespre, quan el sol ens deixi per l'esquena. Aleshores, els fanals traçaran carrers, els edificis alts es posicionaran al paisatge, els vaixells es dibuixaran al mar... És un gran espectacle, ideal per fer fotografies de l'*skyline* de la ciutat.

Però també és un gran espectacle perdre's pels carrers de Ciutat Vella on color, olor i llum creen un ambient molt característic. És probablement un dels barris-escenari de Barcelona. Quan t'endinses per fotografiar-lo és com assistir a una representació teatral, perquè qualsevol escena ens pot sorprendre en qualsevol moment.

Es pot dir que hi ha dues velocitats de captura a la ciutat. Una, la del visitant, que té la necessitat d'anar-se'n ben carregat de fotos i endur-se els seus trofeus en poc temps. La seva captura és accelerada i com a fotògraf ocasional es deixa portar per tot allò pintoresc i anecdòtic, captant imatges icòniques de Barcelona, la majoria monumentals i paisatgístiques. Però hi ha una segona velocitat, a la qual han pertangut infinitat de bons fotògrafs catalans i amb qui he tingut l'honor de coincidir, Agustí Centelles, Català-Roca, Brangulí, Carlos Pérez de Rozas, Miserachs i l'encara fotògraf Leopoldo Pomés. Aquesta mirada ha estat molt més pausada, meditada i reflexiva. És la mirada que ens ha ensenyat la vida dels barris, la segona pell de la ciutat.

La vida als carrers també ha canviat. S'han creat grans espais i avingudes on la gent té el carrer com una prolongació de casa seva. La ciutat continua creixent i oferint noves cares on perdre's per fotografiar-la, però no perdem mai de vista els veritables protagonistes, la seva gent, la

És una ciutat amb tot concentrat: mar, muntanya, escenes de carrer, hores de claror, disseny...

barreja de cultures, la socialització dels nous espais... Al carrer trobarem el més interessant.

La ciutat de Barcelona sempre ha estat objecte de desig per als creadors d'imatges, és una ciutat de butxaca on tot es troba molt concentrat: mar, muntanya, escenes de carrer, hores de claror, disseny...

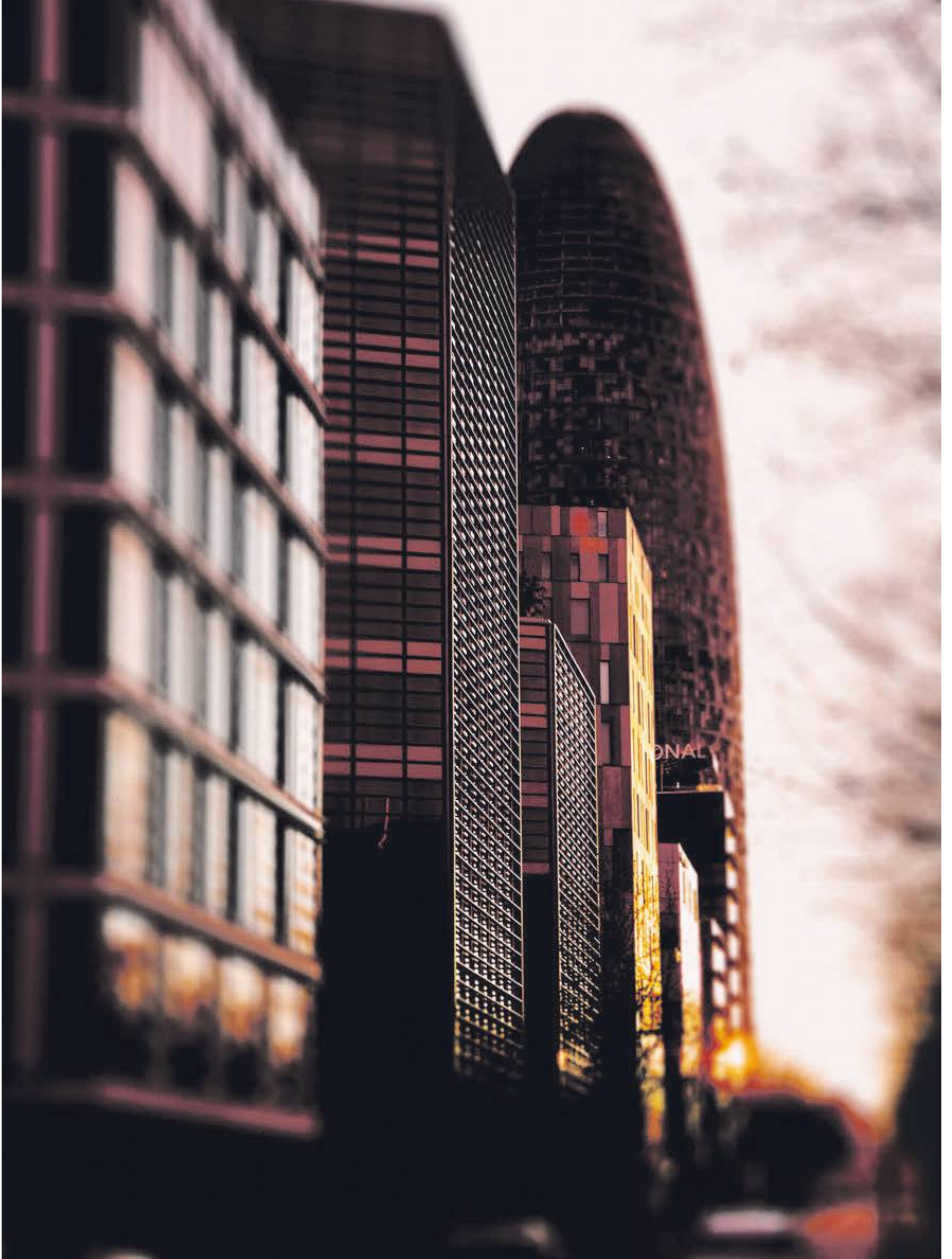
Però si hi ha alguna cosa que trobo a faltar és la contemplació. No oblidem la contemplació, sisplau. No n'hi ha prou amb veure. Deixem que el temps passi per davant i que s'aturi. Observem les petites coses, retinguem la llum i posem fre als moviments desenfrenats. Només amb la contemplació ens arribarà la inspiració i, així, la veritable essència de la fotografia, la fotografia meditada i pausada ens farà descobrir una altra Barcelona. |

El 22@ és un barri on es descobreixen noves imatges d'una ciutat en contínua transformació

PEDRO MADUEÑO

La claror filtrada del capvespre a l'Eixample dret de la ciutat esculpeix els vianants que caminen pels seus carrers

---

 LA CULTURA

La capital dels píxels al sud d'Europa

Barcelona és avui una de les capitals europees del videojoc, al costat de Londres i Berlín, amb un ecosistema industrial fecund on conviuen estudis grans i petits **Pedro Vallín**

La implantació d'un sector empresarial en un determinat enclavament és un fenomen que els historiadors estudien a posteriori i que sovint requereix una combinació d'avatars complexa d'interpretar, a més del concurs del temps. Tret del cas de les economies dirigides, com les dels totalitarismes del segle XX, dels quals aquí vam tenir una ració de quaranta anys, costa molt d'impulsar canvis de model productiu; fa mandra només de pensar en la combinació de condicions prèvies, intel·ligència, compromís, confiança i temps que exigeix. Tot i això, la implantació del sector del videojoc a Catalunya i, en particular, a l'àrea metropolitana de Barcelona, és un exemple virtuós d'una aposta decidida i amb resultats visibles.

Pocs pioners, molt afany, sagacitat i amb prou feines una dècada i mitja han convertit Barcelona en una marca reconeguda en tota la indústria, amb un potent atractiu per a les grans firmes, amb un sector local consoli-

PEDRO MADUENO

tuplicant Itàlia, tot i que encara a distància d'Alemanya i el Regne Unit, que encapçalen el rànquing europeu. I la perspectiva de creixement preveu duplicar els llocs de treball directes en dos anys. A aquesta ocupació directa actual cal sumar-hi gairebé 5.000 llocs més de treball indirectes, dels quals 1.700 són proveïdors freelance.

L'ocupació directa del sector és d'alta formació, creativitat i valor afegit, i a més un 97% dels treballadors tenen menys de quaranta anys (i un 50%, menys de trenta), la qual cosa significa que incideix sobre un dels sectors de població més castigats per la crisi i inverteix la tendència de fuga de cervells tan comuna en la resta de sectors d'alta formació a Espanya. El 64% dels seus empleats tenen estudis superiors i el 33% estudis mitjans. I, en aquest àmbit, la indústria del videojoc barceloní no deixa de créixer: entre el 2015 i el 2016 va passar de facturar el 42% al 52% del total espanyol. La facturació de tot el país va créixer de 550 a 740 milions d'euros entre el 2016 i el 2017 i es preveu assolir els 1.440 milions el 2020.

Aquest ecosistema industrial barceloní s'ha consolidat en els últims anys gràcies a alguns pioners i a una comprensió ràpida de la seva potencialitat per part de les administracions públiques. Xavier Carrillo, CEO i fundador de Digital Legends –empresa fundada l'any 2001 i que ha

2007 per Digital Chocolate i pista d'aterratge per a King) i Novarama són els estudis barcelonins més rellevants, firmes totes reconegudes internacionalment. Elles constitueixen el teixit propi que Barcelona va desenvolupar des de l'inici del segle i que, al cap i a la fi, va atreure les grans multinacionals a la ciutat. Carrillo recorda que el 2001, quan es va instal·lar a Barcelona, només les administracions catalana i basca apostaven sense embuts pel videojoc com un sector estratègic, i això va permetre que els primers passos d'aquella protoindústria, marcada en els inicis per la fragilitat inherent al sector cultural, comptessin amb una complicitat indispensable.

Un altre catalitzador de capital importància per a l'èxit va ser el trasllat, l'any 2011, de la fira Gamelab a Barcelona. Creada a Gijón el 2004 pel professor de la Universitat d'Oviedo Iván Fernández Lobo, pioner en la creació a Espanya de titulacions de grau superior en videojocs, aquest actiu fòrum, més enfocat a la reflexió industrial, cultural i acadèmica que a oferir lleure al públic, va agitar el debat, va portar creadors de mig món a la ciutat i va contribuir força al fet que les universitats catalanes siguin les que han desplegat més oferta de formació tècnica i creativa. “Que hi hagués un nucli d'empreses locals és fonamental perquè d'altres volguessin venir”, explica Iván Lobo, qui assenyala que “la

L'ocupació directa del sector, que es preveu duplicar en dos anys, és d'alta formació, creativitat i valor afegit, i amb la meitat de treballadors de menys de trenta anys en un dels grups d'edat més castigats per la crisi

dat, un hàbitat bulliciós –i de vegades convuls– de microempreses i un sistema de formació capdavanter, amb una demanda creixent.

Per descomptat, quan es creix de cop, fan mal els ossos i es donen aquelles anomalies que van portar Juan Luis Cano a publicar un relat biogràfic de l'adolescència amb el títol expressiu *Las piernas no son del cuerpo* (Aguilar, 2004). Alguna cosa d'això hi ha en la brutal demanda de formació en videojocs a Barcelona, o en la volatilitat de *start-ups* que obren i tanquen per desenes. Però tot això resulta en unes xifres que no deixen de ser espectaculars a ulls de qui hagi conegut les dificultats que transitava el sector del lleure electrònic a Espanya fa només dues dècades.

Catalunya –sobretot l'àrea metropolitana de Barcelona– aglutina avui el 45% dels treballadors d'un sector que situa Espanya, amb més de 5.400 llocs de treball directes –segons el llibre blanc del videojoc que edita DEV, l'associació de desenvolupadors– per davant de països com França i quin-

aconseguit 50 milions de descàrregues dels seus dos últims llançaments, *The respawnables* y *Afterpulse* –és un veterà que ha vist com s'ha desenvolupat el sector a la ciutat fins a convertir-la avui en una referència mundial. Carrillo subratlla les virtuts d'un ecosistema avui dividit en tres nivells, del qual la presència de grans estudis internacionals és el senyal més visible d'èxit i vèrtex de la piràmide productiva. Estudis com King (responsable del celebèrrim *Candy Crush*), Ubisoft, Zeptolab, Gameloft, Scopely o Riot Games són les principals companyies de gran dimensió que s'han instal·lat a Barcelona els últims anys –Ubisoft era aquí des del canvi de segle, encara que ha anat incrementant la seva planta barcelonina–, alguna amb més de mig miler d'empleats. Però no es tracta d'una simple colonització oportunista. A Barcelona hi havia un teixit previ del qual Digital Legends, Social Point (adquirida fa poc pel gegant nord-americà Take Two per 276 milions de dòlars), MicroJocs (adquirida el

tasca de Gamelab ha estat important, però les empreses d'aquí, com Social Point o Digital Legends, ja feien una tasca importantíssima quan sortien al món i impulsaven la marca Barcelona”. Xavier Carrillo torna el compliment: “Gairebé tots els grans del sector que després s'han instal·lat a Barcelona van conèixer la ciutat assistint al Gamelab”. La complicitat de les administracions, a tots els nivells –municipal, provincial, autonòmic i estatal–, la potència de la marca Barcelona –“per a aquest sector, ni Catalunya ni Espanya, el que té atractiu és Barcelona”, diu el CEO de Digital Legends–, el clima i la qualitat de vida van coadjuvar en aquest procés tractor. “Però el més important és el talent”, afegeix Lobo. “Ningú no ve pel clima o els incentius fiscals; cal que hi hagi talent disponible i creativitat, d'aquí la importància de les companyies pioneres que ja estaven consolidades”. I les titulacions, esclar, que proveeixen creatius i tècnics per atendre aquesta demanda de llocs de treball d'alta qualificació.

El desenvolupament de videojocs a la capital catalana la converteix en un referent europeu

Al costat de les empreses locals i les grans companyies estrangeres, la tercera peça d'aquest hàbitat la constitueixen les anomenades indies, microempreses o *start-ups* producte de l'emprenedoria, de l'entusiasme i d'una nova tendència en els joves talents: anhelen crear el seu propi estudi abans que formar part d'una gran companyia. És el cas de Carlos Coronado, autor del premiat *Mind: Path to Talamus* i a punt de llançar *Infernium*, es va obrir camí en solitari i als seus vint-i-sis anys avui és un nom respectat en indies. “El problema principal és que les empreses que aconsegueixen un èxit amb un primer llançament, sovint no sobreviuen al segon, en el qual inverteixen la facturació del primer llançament”. El problema és créixer. Carrillo explica que els programes de suport han aconseguit que moltes petites companyies llancin el primer producte, i ara cal posar tot l'esforç a ajudar-los a consolidar-se. Coronado assenyala que aquesta multitud entusiasta del món indie sempre corre el risc de ser un fabricant de naufragis. “Ha de ser un negoci, no una llibreria de jocs abandonats”, explica. La clau, doncs, és el pla de negoci. En una indústria, assenyala Coronado, moguda per la passió, és indispensable desenvolupar plans a mitjà i llarg termini. I acabar els jocs a temps. “Sis mesos són un segle en aquest sector, tot pot haver canviat, per això és molt important que els desenvolupaments no s'allarguin”.

David Jaumandreu, fundador el 2005 d'Undercoders, sap d'això. Explica com va invertir a desenvolupar amb Nokia jocs en java per a mòbil, i abans del llançament van aparèixer els smartphones i va morir el mercat java. Van sobreviure amb planificació, explica aquest jove veterà del sector indie, que subratlla que fins i tot l'administració ha començat a entendre aquesta necessitat d'incentivar la sensatesa empresarial. “Ara et demanen documentació exhaustiva, i hem de fer càlculs realistes i fins i tot conservadors sobre com pot funcio-

nar un producte per accedir a ajuts”. Això pot millorar la taxa de mortalitat de les *start-ups*, que es van multiplicar amb l'arribada dels jocs de mòbil i els mercats de descàrrega com el que oferia la plata-

forma Steam.

En un sector mudable i d'una competitivitat ferotge, Barcelona planta cara avui a ciutats com Berlín i és marca reconeguda des de San Francisco fins a Tòquio. Potser encara li fan mal els ossos, però el xicot ja s'afaita i apunta que es convertirà en un adult sa i maco. |

Idea 18

Habilitar programes de suport perquè les empreses viables del sector del videojoc es puguin consolidar

La música, senya d'identitat saludable

La música popular és un dels escassos segments culturals que gaudeixen de bona salut dins del paisatge barceloní. En gran manera, perquè ha estat la iniciativa privada el protagonista principal **Esteban Linés**

No hi ha exercici més instructiu per calibrar l'activitat musical als escenaris barcelonins que comprovar la variada i nombrosa oferta que acullen de la capital al llarg de la setmana, encara que amb especial èmfasi els divendres i dissabtes. Un incís necessari: parlem d'activitat musical circumscrita estilísticament, dit amb traç gruixut, a la no clàssica ni a l'òpera. Aquest exercici de comprovar que malgrat les mancances estructurals, adequació i agilitació normativa o de les conjuntures més o menys estacionals –crisi econòmica, incertesa global per la situació política–, el sector de la música popular mostra un poder d'atracció per a l'aficionat tan reconfortant com indiscutible.

Dos fets més o menys objectius emmarquen la realitat d'aquestes músiques en les nostres latituds i temps actuals. D'una banda, la seva vigència com un element no ja de consum cultural sinó de quotidianitat vital. Les músiques populars són una part íntimament consubstancial de l'activitat habitual no només de les generacions joves sinó de la població en general, en bona mesura gràcies a la facilitat del seu consum i l'atractiu de consumir-la amb un suport visual facilitat per les tecnologies actuals. Així, a diferència d'altres productes culturals, el consum de la música popular té unes facilitats apriorístiques que predisposen i faciliten a fer el pas següent: gaudir en directe d'allò que ja t'ha conquerit per les orelles i, cada vegada més, pels ulls.

L'altra realitat, molt més lligada al paisatge cultural de Barcelona, és que l'àmbit de la música popular pràcticament sempre ha hagut de valer-se per si mateix. Sense voler caure en el camp sovint tendencios de les comparacions, no hi ha dubte

Idea 19

El pop i el rock són un bon model, però Barcelona seria una ciutat més atractiva si s'afavorís la música en directe

L'oferta de música en directe a Barcelona no només és estilísticament variada com tota ciutat que vulgui ser cosmopolita, sinó que busca expandir-se en tota mena de locals

que l'oferta i el consum de la música popular a la capital catalana és el que és gràcies a la iniciativa privada.

Una iniciativa que afecta –i que ha afectat des de pràcticament fa mig segle– un ampliíssim mostrari de professionals que han treballat en la gran majoria dels casos des del camp de l'estricta

iniciativa personal, risc econòmic i, com se sol dir, buscant-se la vida.

És l'estricta afany privat el que es troba darrere, des d'un bon principi, de l'escena barcelonina d'aquestes músiques, que són precisament les de més consum i, per tant, les més rendibles potencialment. Doncs aquella iniciativa particular és la que, passats anys no sempre fàcils i sovint heroics, ha acabat convertint l'anomenada Ciutat Comtal en una capital musical amb nom propi consolidat en el mapa nacional i internacional. En aquest aspecte concret, aquest posicionament és la principal conseqüència que Barcelona aculli una sèrie de festivals que han sabut posicionar-se a les grans lligues. El Primavera Sound i el Sónar s'han convertit en referencials no només pels seus mèrits musicals sinó perquè han sabut articular una oferta que va molt més enllà de l'àmbit estrictament musical per incidir en el pols de la ciutat i la seva condició de poderós factor de generador econòmic.

Però més enllà d'aquests dos exemples espectaculars –i la gradual incorporació d'altres, com el Cruïlla–, Barcelona ciutat disposa en aquests moments d'un ventall de festivals i/o de cicles musicals que des de fa uns anys està articulant

una oferta sonora que cada vegada és menys estacional. Bona part de l'oferta és d'índole privada –sempre ens estem referint estrictament a la ciutat de Barcelona– i les seves propostes són variades encara que les més conegudes aposten per un eclecticisme creixent com el Guitarr BCN, Mil·lenni, Barnasants, Tradicionàrius, Suite, Room, Curcircuit, Festival de Jazz, Mas i Mas, Pedralbes... Al costat d'aquestes propostes, cohabituen al llarg de la temporada nombrosos cicles, molts lligats a sales específiques (Apolo), centres de creació (Fabra i Coats, Taller de Músics) o apadrinades d'alguna manera per institucions públiques (L'Auditori, CCCB). Es mereix una menció es-

L'Ajuntament, que disposa d'una àmplia xarxa de centres cívics, s'ha d'involucrar decididament en una política que fomenti sense condicions locals privats que ofereixin música en directe com a bé cultural

pecífica el festival Grec, en concret la programació d'agost que es va estrenar l'any passat i que sembla que passarà a millor vida. No són poques

les veus que consideren un gran error no aprofitar l'entorn privilegiat de Montjuïc, amb la seva oferta global per a públic molt divers. Segurament, la programació hauria d'estar a l'altura d'un espai privilegiat i d'una idea que no és una *boutade*.

Malgrat que aquesta proliferació de festivals en ocasions respon a qüestions que van més enllà de l'àmbit estrictament musical –agrupar una suma de concerts d'índole molt diversa per a un únic paraigua com a ganxo de cara a l'afi-

cionat, d'ajuts administratius...–, també cal afegir al paisatge del directe de la ciutat l'oferta imprescindible de les sales privades de concerts i de bars musicals. Una oferta vigent al llarg de tot l'any i que, a més de cobrir la demanda de l'aficionat, són focus que han esdevingut al cap dels anys centres de dinamisme i creació cultural, fonamentals en alguns barris barcelonins. Això sense oblidar el seu paper fonamental a nivell laboral per al maltractat i sovint menystingut gremi de músics que, a la capital catalana és, sens dubte, nombrós i capacitat, encara que només sigui per l'alta productivitat i excel·lència que generen les diverses escoles de música de grau superior establertes a Barcelona (Taller de Músics, Esmuc, Conservatori del Liceu...).

És precisament en aquest darrer àmbit on la connexió entre el sector musical i l'Ajuntament barceloní ha estat més distanciada tradicionalment. La relació entre els diferents consistoris i els locals que ofereixen música en directe ha deixat molt que d'Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Esitjar des de fa molt de temps, sovint en situacions de límits legals, de tolerància canviant, d'una normativa ancorada en el plístocè de la ciutat, de la ignorància política o, arribat el cas, fins i tot de la burocràcia parlamentària. Els anys semblen indicar que és subjacent en el fons de no pocs regidors la identificació de locals on s'ofereixen concerts de música –una activitat cultural– amb un espai d'estricta lleure i negoci.

L'Ajuntament disposa d'una àmplia xarxa de centres cívics, alguns d'ells amb una excel·lent

activitat formativa i cultural, i sembla que la seva tasca més idònia ha de ser la descentralització formativa i la seva aposta per ser focus de creadors de parcel·les artístiques allunyades del *mainstream*. És a dir, no substituint mai la tasca que ja fa tradicionalment la promoció privada.

En fi, aquesta política municipal d'afavorir i facilitar aquest imprescindible segment cultural barceloní –no ho oblidem, segurament un dels més populars i que rep menys desemborsament públic en ajuts– s'hauria d'implementar en l'àmbit dels grans festivals, sobretot pel que fa a la logística i les comunicacions. Tothom hi sortiria guanyant. |

FEBRERO 00:30
PALMS TRAX
 (Discomix / NL)
SOICHI TERADA
 live! (Forcast Recordings -
 Rush Hour / JP)
ARNAU OBIOLS
 Palm Grease
PROJECT PABLO (CA)
PALM GREASE DJs
 JMIJ

VIERNES
SON HOPK
 Dj Set (UK)
DJ KOSMOS
 SABADO 17
 Sweat Lodge
SHINEDOE
 (Intacto Records / NL)
LOCKED GROOVE (BG)
BAIKAL (Mae)
DAFOE

COMPRAR TUS ENTRADAS ONLINE EN
 WWW.NITSA.COM

Estivilla

SAÛKO
 BARCELONA

Shoko

JUEVES 22 FEB.

ARCANGEL

CONCIERTO

el Cartel MUSIC

STAR MANAGEMENT

VENTA DE ENTRADAS: WWW.SHOKO.BIZ
 VIP TABLES: +34 607 431 967 +34 671 331
 PASEO MARITIMO DE LA BARCELONETA, 36 BARCELONA

Llucia Ramis

Interactua amb un humà

Al barri hi ha un centre per acaronar gats. Mentre es pren un cafè, el client pot jugar amb ells sempre que no dormin; si ho fan, no es poden molestar. Els gats dormen unes setze hores al dia. L'objectiu és facilitar-ne l'adopció, i per això l'Espai DeGats imparteix cursos sobre benestar animal i tinença responsable.

En una ciutat cada vegada més estressada, on la immediatesa tecnològica imposa les seves pròpies pautes, no serà estrany veure, d'aquí a poc, zones de desconexió. Ja les ofereixen alguns hotels, el detox digital és el luxe de moda: com que no hi ha cobertura, no et queda més remei que ser-hi. Ocupar un lloc només amb el cos és molt complicat. És a dir: ser en un lloc sense tenir els ulls a la pantalla, i la ment posada en mil hipòtesis i conflictes, propis i aliens. No parlo de meditació, *mindfulness* ni de reflexió; simplement de situar-se, més que posicionar-se. D'entendre on som.

L'actualitat no s'acaba mai; es renova cada segon i abasta el món sencer, que entra al teu dispositiu. Enganxa tant com veure cent sèries alhora: quan s'acaba el capítol d'una, segueix amb una altra, igualment pertorbadora. De vegades confons arguments. Així, la vida és allò que passa mentre consultes les xarxes socials. A l'Espai D'Humans, no hi haurà wifi, ni ràdio ni televisió, i les úniques referències que arribaran de l'exterior estaran impreses en paper. El text s'haurà escrit amb aquella distància adequada que evita la improvisació i la precipitació, l'error, en la mesura del possible.

Mentre es prenen el seu temps i un cafè, els clients podran parlar entre ells, sempre que no llegeixin. Es miraran als ulls, calibraran el que diuen i com ho diuen, per no faltar-se al respecte, intentaràn arreglar el món o no, almenys entendran on es troben. L'objectiu serà facilitar-ne la comunicació, i per això s'impartiran cursos sobre el benestar social i la convivència responsable. Els més veterans recordaran uns llocs mítics anomenats bars. N'hi haurà que explicaran l'origen etimològic de parlament.

L'AVE cultural
Un autor resident a Madrid, Juan José Millás, i un de barceloní, Quim Monzó, es van trobar a la cabina de

conducció de l'AVE per a un reportatge de 'La Vanguardia'. Tot un símbol d'intercanvi cultural entre les dues ciutats

PEDRO MADUENO

Les xifres de la bicapitalitat cultural

Entre el 2007 i el 2011 Barcelona rebia quinze milions anuals del Ministeri de Cultura per cofinanciar projectes. Aquella interlocució es va perdre durant el mandat de Xavier Trias. Cal recuperar-la **Xavier Marcé**

El liderat cultural té certes regles del joc que, si no existeixen, deixen els resultats a mercè de l'atzar. Una ciutat es converteix en capital dels musicals perquè aconsegueix articular una massa crítica suficient i atreure els capitals necessaris per produir continguts econòmicament exigents. Desenvolupa una indústria cinematogràfica perquè controla els circuits de distribució internacionals i administra un ampli entorn de productores. Capitalitza el món musical perquè disposa dels ressorts fonogràfics i comunicatius que converteixen els artistes en tendències i subjectes de culte. Quan tot això no passa, quan no existeix una planificació global que implica agents públics i privats en un mateix objectiu, tot el que passa és casual.

I si fa uns quants decennis la fortlesa dels mercats locals podia compensar la pressió dels globals, en l'actualitat plantejar-se

Xavier Marcé va ser director de l'Institut Català de les Indústries Culturals i ha estat assessor per a temes culturals de Jaume Collboni

Idea 20

Barcelona ha d'assumir que pot exercir una bicapitalitat cultural i, en conseqüència, exigir-la a Madrid

aquesta opció és una quimera, o un desafiament impossible. Les xifres de la cultura local, fins i tot podent ser importants, són ínfimes comparades amb les de la indústria global. La discogràfica catalana més important mou xifres irrisòries respecte la més petita de les multinacionals ubicades a Madrid. La potència econòmica de Stage (productora dels principals musicals de Madrid) multiplica per cinc el potencial econòmic de la principal empresa teatral catalana i la capacitat per invertir recursos en una pel·lícula de Telecinco empetiteix els esforços majúsculs d'una productora catalana per aixecar una pel·lícula que prengui arribar al gran públic.

Plantejar acords sobre televisions privades, edició o arts visuals forma part del sentit comú. Convertir-nos en viver de talent sense indústria és perdre la musculatura que hem creat

Encara que la cultura sigui una qüestió de talent i creativitat, la realitat demostra que sense els recursos necessaris una part d'aquest potencial artístic queda erm de viabilitat i al final els imaginaris culturals que es deriven de tot això queden reduïts a poca cosa. El diàleg cultural necessita territoris amplis, poques fronteres, voluntat de coproducció i sobretot circuits estables que permetin a artistes i productors mesurar amb tranquil·litat la seva capacitat de risc. Per això és important que Barcelona recuperi el principi de bicapitalitat cultural espanyola que va tenir (i que fins i tot va liderar) durant molts anys.

La bicapitalitat no suposa únicament recuperar el conveni entre l'Ajuntament i el Ministeri de Cultura –que va estar vigent entre els anys 2007 i el 2011– pel qual la ciutat rebia uns fons compensatoris de 15 milions d'euros per cofinançar projectes supramunicipals. Això és indispensable,

però la bicapitalitat suposa, a més, posar en pràctica una voluntat de cooperació sincera i oberta entre els dos centres culturals des dels quals es crea, es produeix i es distribueix la immensa major part de la producció cultural del país.

Els conflictes entre Catalunya i Espanya s'han anat traslladant a poc a poc a Barcelona i a Madrid. En l'actualitat els percentatges de participació en el finançament estatal dels grans equipaments culturals catalans s'han reduït més d'un 20%, sense una adequada compensació (o resposta) per part de la Generalitat. Durant l'alcaldia de Trias, l'Ajuntament va realitzar aportacions extraordinàries que van pal·liar el dèficit creixent, però en última instància no es va afrontar mai una remodelació real dels espais de poder de cada administració. D'alguna manera es va ajornar el debat real sobre una realitat fictícia: algun dia tot tornarà a la normalitat.

Aquella normalitat no només no va arribar, sinó que es va enquistar, i en el camí, l'Ajuntament va perdre una capacitat d'interlocució directa amb el Ministeri de Cultura que mantenia, en certa mesura, el reconeixement explícit de la bicapitalitat.

En aquest sentit, el conveni entre l'Ajuntament de Barcelona i el Ministeri de Cultura sempre va anar més enllà del finançament dels centres concertats en la mesura que aquests tenien la seva pròpia governança i els seus pro-

pis convenis. De fet, no van ser mai el seu objectiu principal fins al punt que el conveni es referia explícitament a projectes municipals sense presència orgànica de l'Estat, que per la seva pròpia naturalesa i importància cultural tinguessin una rellevància estatal: el Grec, les Fàbriques de Creació, el disseny, etcètera.

Les raons per les quals el conveni interinstitucional va deixar d'aplicar-se a partir de l'any 2011 són peremptòries. Obviament l'explicació oficial recau en la crisi i en els efectes dels ajustos presupostaris, però sent tot això plausible la veritable raó té a veure amb el canvi d'estratègia del Govern municipal que va decidir actuar com la crossa d'una Generalitat que va fer de la gestió dura de la crisi una autèntica bandera. Recordem si no, com el conseller de Cultura Ferran Mascarell va administrar durant el seu mandat una constant reducció pressupostària.

Plantejar amb normalitat un acord que impliqui les televisions privades espanyoles amb la minvant indústria cinematogràfica catalana, assegurar el liderat editorial català des d'una lògica institucional més enllà de les picabaralles empresarials, cooperar en el terreny de les arts visuals posant a disposició dels equips de les dues ciutats els seus respectius fons patrimonials, assegurar una millor federalització de les polítiques de protecció i gestió de drets i treballar junts per liderar internacionalment el potencial econòmic de la cultura en castellà i de passada la de la resta de les llengües de l'Estat, forma part del sentit comú, de les dinàmiques exemplars en la recerca de l'eficiència i, sobretot, respon a

Que no ens hàgim plantejat mai tenir una subseu del Prado és tan greu com l'oblit

una obligació competitiva en un moment en el qual la cultura corre el risc d'estandarditzar-se sota el control d'unes quantes multinacionals.

Utilitzar la cultura com una arma de guerra pot ser aparatós i mediàticament eficaç, però a un termini no gaire llarg ens desertitza i ens allunya dels objectius bàsics de tota política assenyada. Que no ens hàgim plantejat mai tenir a Barcelona una subseu del Prado és tan greu com l'oblit (real que no nominal) que sovint fa l'Institut Cervantes de la literatura en català. Exactament igual que el lamentable espectacle que se'ns ofereix any sí any no al voltant de les negociacions entre el Govern central o la Generalitat sobre la compra de qualsevol llegat artístic. Com en un partit de futbol mal plantejat per un entrenador mediocre, això és oferir-li al rival un magnífic passadís per on es fabrica un gol inapel·lable. El que passa és que a falta de seny i de precisió a l'hora de fixar on és l'enemic (que és essencialment anglosaxó) ens encantem buscant-lo a la porta del veí.

Que Barcelona i Madrid competeixin té sentit, que s'esbudellin fins a la ignorància o la submissió és ridícul i que del potencial *win-win* passem al *lost to lost* pot tenir una lectura política però no la té, sense cap dubte, en el marc de la cultura. Hi va haver un temps en què Madrid vivia seguint la petja cultural que deixava Barcelona, i avui és al contrari, fins al punt que ens compren gestors, directors, artistes i tècnics. Convertir-nos en un viver de talent sense una indústria que el consolidi és perdre la musculatura cultural que a poc a poc hem creat. |

Laura Freixas

París, no Belfast

Un cop li vaig preguntar a un nord-irlandès com podia saber si era catòlica o protestant una persona que li acabaven de presentar o de la qual llegia el currículum. Ingènua de mi, em pensava que per esbrinar-ho haurien de parlar de religió. Ell es va encongir d'espatlles: “Pel barri on viu, l'accent que té, l'escola on ha anat, com es diu... Tot!”.

Sense arribar a aquest extrem, a Barcelona capital (segurament passa menys a Vic o a Sant Adrià de Besòs), jo sempre he sentit que hi havia dues comunitats de mida semblant, “nosaltres” i “els altres”, que no es distingien a primera vista, però sí quan et preguntaven –com qui no vol la cosa– a quina escola havies estudiat o on estiuaves: no era el mateix Aula que Virtèlia, Camprodon que Cadaqués.

Ho vaig notar sobretot per contrast amb Madrid, ciutat anònima on tothom és de fora, el teu cognom no significa res, i ningú no sap que Cadaqués connota *gauche divine* cosmopolita i Camprodon és més catalanista i menestral (perdó per les simplificacions). I a París és el mateix elevat a l'enèsima potència: tots són igualment francesos, es diguin Macron o Kristeva, Hidalgo o Todorov, Kundera o Valls (tots... menys els musulmans).

Quan veig el bloqueig en què estem, temo que la tènue frontera que sempre hi va haver a Barcelona es converteixi en una divisió taxativa, inconciliable, entre dues identitats. Que, com passa a Irlanda del Nord, es reconeixeran tot just presentar-se. Si és que es presenten, perquè per aquest camí arribarà un dia que hi haurà col·legis, bars, barris, diaris, associacions, per a la Meritxell, l'Arnau i la Laia, d'altres per a Fuencisla, Vanesa i Jorge, i un tercer àmbit (aquest ja existeix) per a Fàtima, Rajiv i Mamadú.

Com es pot evitar aquest futur depriment? A mi només se m'acut una manera: crear espais definits per gustos, interessos, passions, aliens a les identitats. Espais en els quals assenteure'ns a escoltar música, comentar novel·les o debatre sobre la renda bàsica amb la Meritxell, el Rajiv i la Fuencisla.

Laura Freixas Escriptora

Ciutat succulenta

El gran atractiu es troba en la varietat de la proposta culinària. Des d'alta cuina fins a bistrònòmics, tapes o cuina asiàtica, l'oferta és interminable **Cristina Jolonch**

Cada setmana obren i tanquen bars i restaurants. La varietat de la proposta és enorme i Barcelona, la ciutat amb més estrelles Michelin d'Espanya, es consolida com un referent per als gastrònoms de tot el planeta. De la cuina tradicional a la d'avantguarda, de les tapes clàssiques a les més creatives, cuina asiàtica d'altíssima qualitat, establiments que modestament es fan anomenar bars i l'oferta dels quals és de luxe; altíssima cuina d'hotel, vermuteries, cocteleries, però també una ruta de pastisseries, de forns artesans, de xocolateries, de mercats municipals o d'apetitoses botigues per a *foodies*.

Deia recentment Carme Rusalleda que la gastronomia és la postal que els visitants s'enduen d'una ciutat, allò que voldran compartir amb els seus amics quan tornen a casa i que els manté el desig de tornar a visitar-la. I la postal gastronòmica de Barcelona resulta cada vegada més estimulante. Malgrat que aquesta ciutat tampoc no se salva d'una oferta de locals en sèrie (tots amb el mateix interiorisme, tots amb la mateixa proposta de platets anotats

Hi ha una bretxa entre els locals que capten el turista sense donar qualitat i cases d'un nivell altíssim

en una pissarra, d'hamburgueses de qualitat o d'amanides fotogèniques), Barcelona manté una personalitat molt viva i compta amb autèntics emprenedors al sector de la restauració.

Continua existint, és així, una bretxa en aquesta destinació turística tan important: la que separa els establiments on es continua intentant captar els visitants sense donar-los qualitat (quantas paelles vomitives en restaurants *enganyagüiris!*) i la d'establiments on el nivell és altíssim i es treballa amb la millor

qualitat-preu; cases a les quals l'Administració hauria de facilitar la feina com a grans ambaixadors i que en molts casos segueix posant traves amb les llicències.

Es mantenen al peu del canó bars emblemàtics a tots els barris malgrat que, lamentablement, no han aguantat tots els que haguéssim volgut, i hem perdut, també, gairebé tots els colmadors. Continua alt el llistó de les tapes clàssiques, en part gràcies a aquells vells coneguts que van resistir a les modes i en part gràcies a alguns xefs d'avantguarda que al seu dia van apostar per dignificar les braves, l'ensaladilla, les croquetes o la bomba de la Barceloneta, que a tants locals havien maltractat i encara continuen fent-ho. Han proliferat els restaurants de diverses cuines del món (Koy Shunka o Dos Palillos estan considerats entre la millor oferta asiàtica d'Europa) i s'ha assistit a l'evolució d'una generació de joves xefs, fills de la revolució gestada a El Bulli, que van obrir els seus negocis amb més il·lusió i imaginació que recursos i que van ser capaços de seduir des dels seus bistrònòmics (gairebé sempre locals tubulars a l'Eixample) oferint la seva creativitat ajustant el preu als temps de la crisi.

Són cuiners que continuen donant guerra, alguns al mateix lloc, d'altres amb establiments ampliats, reformats o amb nous negocis. Els exemples de Rafa Peña, Jordi Vilà, Oriol Ivern, Albert Ventura, Jordi Herrera, Dani Lechuga figuren en les llistes que fan anar els gastrònoms ben informats que arriben des de qualsevol lloc.

La restauració de luxe, que fa temps va trobar el seu millor hàbitat als hotels, continua aquí, amb una oferta excel·lent, Carles Abellán al Bravo del W Barcelona, els germans Roca en la direcció del Roca Moo de l'hotel Om; els biestrellats germans Torres al Me, Paco Pérez a l'Enoteca de l'Arts; Rusalleda al Moments del Mandarin Oriental o els triestrellats Àbac Hotel amb la cuina de Jordi Cruz i Lasarte de Martín Berasategui, amb Paolo Ca-

sagrande al capdavant dels fogons.

Els hotels continuen generant moviments i novetats, com el trasllat del Caelis de Romain Fornell, que va passar del Palace a l'Ohla, l'obertura del Xerta, a l'Ohla Eixample, la cuina de Marc Gascons a The Serras, la d'Estanis Carenzo a Casa Bonay, la incorporació

de Yeyo Morales al Claris o les aportacions de les últimes obertures de grans hotels a la ciutat, com el renovat Sofia (amb una proposta amplíssima, que capitaneja Carles Tejedor) o Almanac. L'eterna assignatura pendent del desembarcament de xefs internacionals s'entreveu cada

PEDRO MADUEÑO

La proposta de bars i restaurants creix dia a dia. El ritme vertiginós, no només d'obertures d'establiments que encara no han fet un any, fa que es parli d'una bombolla

cop més propera: va obrir amb èxit el seu restaurant Yakumanka Gastón Acurio fa uns mesos i sembla que Alain Ducasse recalarà al Palace i Nobu a la Torre Barcelona.

Conviven els plats tradicionals de mestres com Carles Gaig, Josep Maria Freixa, Fermí Puig o Nandu Jubany amb espais amb solera (des de la Bodega Sepúlveda, el Bonanova, el 7 Portes, Can Solé i tants i tants d'altres), locals on el pica-pica acompanya els vins naturals, que han trobat a Barcelona el seu lloc... Barres de batalla i barres de luxe.

Cases que han sabut mantenir el nivell i adaptar-se als temps, com Via Veneto. Inversions amb magnificència, com les de la fàbrica Moritz amb les diferents propostes que firma el xef Jordi Vilà, com El Nacional o Lomo Alto (tots dos amb Carles Tejedor dirigint l'orquestra), com Chez Coco, com Mextizco, com la nau industrial on preparen el seu gran projecte els germans Torres a les Corts...

En una ciutat on no totes les marisqueries han sobreviscut als pitjors moments de la crisi (sí que ho han fet Botafumeiro, Rías de Galicia o Carballeira) ara treballen amb èxit nous restaurants mariners com Estimar, Marea Alta o La Barra de Carles Abellán. A Barcelona s'obren locals a la mateixa velocitat que se'n tanquen. Es parla, cada vegada més, de la bombolla gastronòmica. Molts dels qui es retiren reconeixen que el tiquet mitjà del barceloní ha baixat considerablement. La gent vol sortir però no està disposada a desemborsar més de cinquanta euros per un sopar, tret que es tracti d'una visita especial a una cuina molt determinada. Tenen sort alguns dels millors restaurants del turisme gastronòmic.

Amb nous triestrellats, Lasarte i Abac, el Disfrutar d'Oriol Castro, Mateu Casañas i Eduard Xatruch, Tickets i Enigma són ara els que acumulen més llistes d'espera; aquests dos últims formen part del projecte del petit dels Adrià que porta el nom d'El Barri i aglutina, en tot just uns carrers, sis restaurants que estan considerats entre els més interessants de la proposta de la ciutat. Sorgeixen projectes que no necessàriament s'agrupen al centre: cases com Mano Rota al Poblesec, Capet a Gràcia, La Mundana a Sants, Cal Deni a la Sagrada Família, o Mont Bar a l'Eixample, Bambarol a Sant Gervasi, en són només alguns exemples. No tot passa al centre urbà.

Barcelona té motius per estar orgullosa de la seva proposta gastronòmica, malgrat que tingui assignatures pendents: continua faltant, a moltes cases, l'amabilitat a la sala. Continua faltant, per part de l'Administració, adaptar-se a les noves necessitats d'un sector que posa imaginació i recursos propis i a qui no se li posen fàcils les gestions.

Barcelona avança en el seu afany de ser una ciutat *veggie friendly*; es nota als establiments i es nota als mercats que continuen guanyant terreny (el Palo Alto Market o l'All Those Food Market ja formen part del paisatge urbà); el ramen o les bones pizzes guanyen adeptes, les gelateries de qualitat també, i la febre dels vermutos no s'atura. Res no s'atura en una ciutat que, no ho oblidin, té en la gastronomia un dels seus principals atractius. |

El turisme, en una cruïlla

Amb 30 milions de visitants a l'any, la capital catalana gaudeix del talent i l'empenta professional per trobar fórmules creatives que permetin la convivència amb un sector que suposa el 12% del seu PIB **Antònia Justícia**

Més de 30 milions de visitants a l'any, gairebé 20 milions de pernотacions hoteleres, 123.000 places d'allotjament regulades, 2,7 milions de creueristes, 540 congressos, amb més de 650.000 assistents, sense comptar els més de 1.500 simposis, reunions i viatges d'incentius. Poques ciutats com Barcelona exemplifiquen el creixement que està tenint en els últims anys el turisme urbà a Europa. Situada en el número cinc del top de ciutats de l'European Cities Marketing –una associació que aplega les 110 principals destinacions urbanes europees–, llista liderada per Londres i París, Barcelona va ser en el rànquing de l'any passat la ciutat que va presentar el dinamisme més notable, un 8,5%, la taxa de creixement més alta de les 15 ciutats més importants, seguida d'Amsterdam (7,3%), enfront d'estancaments com el de Madrid (0,8%), en el sisè lloc del rànquing, o Londres i París, amb caigudes del 3,2% i 8,2%, respectivament.

El port va tenir
2,7 milions de creueristes
el 2017; el seu impacte
econòmic s'estima
en mil milions d'euros

PEDRO MADUENO

Aquestes són les grans xifres que ha deixat el turisme a Barcelona el 2017, un sector que representa el 12% del PIB i genera al voltant de 120.000 llocs de treball directes i indirectes, segons dades oficials de l'Ajuntament. Un sector en el qual, tot i això, han saltat totes les alarmes en els últims mesos. El notable descens de pernoctacions i viatgers durant els últims tres mesos, de gairebé el 16% als hotels només al desembre i uns 2.000 llocs de treball no renovats, segons dades del sector, ha fet trontollar la tendència de rècords que Barcelona ha registrat durant una dècada en tots els seus camps turístics.

No són pocs els que han fet notar la falta d'una forta campanya a escala internacional per transmetre un missatge de tranquil·litat després de l'atemptat a la Rambla el 17 d'agost de l'any passat, quan la capital catalana va entrar en la llista de ciutats tocades pel terrorisme –no oblidem que el turisme és un dels sectors més sensibles als temes de seguretat–.

Una cosa que sí que van fer tant l'alcalde de Nova York com l'alcaldesa de París, malgrat ser destinacions turístiques molt més consolidades que Barcelona. Concretament la capital francesa va invertir gairebé dos milions d'euros en "Destinació, París", una contundent campanya de promoció internacional. La situació d'instabilitat política en la qual es va veure immersa la ciutat i la resta de

Idea 22

Cal trobar fórmules creatives perquè el turisme creixi sense danyar la convivència: invertir més en serveis

Catalunya immediatament després de l'atemptat, i que encara perdura, no han fet més que agreujar la situació. I els corrents cada cop més forts de turismofòbia –fins fa pocs mesos la principal preocupació dels barcelonins era el turisme, segons el baròmetre municipal– han acabat d'arrodonir-la i posar en qüestió una marca que ha costat anys consolidar.

Però de la mateixa manera que Barcelona és capaç de sorprendre les seves ciutats rivals amb moviments inesperats i efectius –com l'aliança amb Viena per acollir durant sis anys en alternança el congrés de la United European Gastroenterology, que acull 10.000 especialistes–, l'equip d'Ada Colau també ha donat cops d'efecte com l'acte solemne que va dur a terme a començaments de febrer al Saló de Cent per demostrar el seu compromís amb el Mobile World Congress, un esdeveniment que ha comptat aquest any amb més de 100.000 visitants i un impacte econòmic de 470 milions d'euros en la ciutat. També, i encara que li ha portat sis mesos de preparació, ha anunciat la posada en marxa d'una gran campanya a escala internacional en la qual s'invertiran 300.000 euros al llarg de tres mesos per reforçar la bona reputació de la capital catalana en tots els àmbits, i no només en el turístic.

És cert que l'Ajuntament de Barcelona dirigit per l'alcaldesa Ada Colau no ha tingut una política precisament empàtica amb el sector turístic quan va iniciar la seva etapa, i que ha alimentat els col·lectius que veuen en el turisme tots els mals de la ciutat. Una bona mostra d'això és la tensa relació que ha mantingut sempre amb Turisme de Barcelona, el consorci que des del 1993 es dedica a la promoció de la ciutat de Barcelona com a destinació turística. L'ens,

participat per l'Ajuntament, la Cambra de Comerç i la Fundació Barcelona Promoció, amb un pressupost de 63 milions d'euros el 2017, ha estat en moltes ocasions posat com a exemple a seguir per moltes ciutats rivals, que veuen en la unió del públic i el privat en una mateixa institució i per un interès comú gran part de l'èxit de la marca Barcelona. Però des de l'arribada dels comuns a l'administració local, la disputa entre l'Ajuntament i l'empresariat de la ciutat pel control d'aquest consorci públic-privat ha estat latent i fa poques setmanes es va cobrar la dimissió del seu director general, en el context d'una fiscalització més exhaustiva dels comptes de l'ens per part de l'Ajuntament.

Els reptes del turisme a la ciutat de Barcelona no són pocs, i qüestionar-se el model és de total legitimitat, i més quan les plataformes de lloguer turístic en línia han posat a l'abast de tothom amb casa pròpia, o no –la picaresca està a l'ordre del dia–, la possibilitat de treure'n picossada. Una realitat sota l'epígraf d'economia col·laborativa amb què no han hagut d'enfrontar-se els governs anteriors de Colau. També han aparegut nous actors, noves maneres de fer turisme a la ciutat. Tingui's en compte l'auge espectacular dels creueristes en els últims cinc anys, arribant als 2,7 milions actuals, fet que ha empès el Consistori a assolir un acord amb el port per pacificar urbanísticament

La falta d'empatia de l'Ajuntament i la inestabilitat política sumen en contra de la marca turística

la zona portuària dedicada als creuers més propera a la ciutat i, alhora, posar un sostre a l'activitat; el turisme mèdic, que s'espera que augmenti un 40% en els propers dos anys amb un volum de despesa de 1.000 milions anuals, o el volum de visitants que mouen grans esdeveniments musicals com el Primavera Sound o el Sónar.

La resposta a tot això no és només posar límits –per entendre'ns, als apartaments, als hotels, als creuers– com sembla ser la resposta més immediata, sinó trobar fórmules creatives que permetin a l'activitat continuar creixent o millorar el ja assolit alhora que es propicien nous escenaris per a la convivència, la cohesió i la permeabilitat amb la resta de l'activitat urbanita. Barcelona gaudeix del talent i l'empenta professional i empresarial per liderar una resposta als reptes del nou turisme sense oblidar tampoc que les aliances amb ciutats limítrofes o altres ports catalans amb possibilitats de créixer poden ser de gran ajuda. |

Isabel Gómez Melenchón

Soc de Barcelona

Vaig néixer a Barcelona en temps menys sofisticats que els actuals, quan d'anar al centre en deïem "anar a Barcelona", i així em veig a les fotos familiars, vestida de diumenge encara que era dissabte i el nostre objectiu era visitar El Corte Inglés i el seu rival d'aleshores Jorba Preciados, uns altres grans magatzems que ens semblaven el bo i millor perquè venien uns caramels de pinya que no tenien els anglesos i la pinya llavors tenia gust a Nadal i a conserva. En algunes imatges apareixem donant menjar als coloms amb un barret i una faldilla tan curta que avui intervindrien els serveis socials: aquella manera de vestir ens devia deixar marcats, perquè ara el diumenge s'ha eliminat del calendari tèxtil i els nens "els traïeu al carrer en pijama", com em diuen les cosines que no són de Barcelona i es moren d'enveja per no ser-ho i per haver de mantenir unes costures de les quals aquí ens hem alliberat en molts més sentits que el de la roba.

La plaça Catalunya va ser el nostre plató de la modernitat, allà vaig veure els meus primers turistes, unes criatures vermelloses per l'excés de sol que em van causar tanta impressió com la primera vegada que em vaig trobar una persona de color també pels voltants de la mateixa plaça. Explicar-ho avui és no creure-s'ho, però el món va ser així una vegada, petit i contingut. També, com les costures, el vam acabar desbordant. I quan ara m'he convertit jo mateixa en turista en tants llocs sempre contesto quan em pregunten que soc de Barcelona. No dic res més, perquè no ho necessito. Aquesta és la meua identitat. No sé per a d'altres, però per a mi ha estat la goma d'enganxar que va ajuntar les terres tan diferents des d'on van arribar els meus pares amb la que van trobar. Aquí em van portar al món l'atzar i la necessitat i aquí hi vaig trobar el meu propi ancoratge.

Des de dalt de la Vall d'Hebron es contempla la ciutat que s'estén a sota. Alguna vegada hi he vist caure flocs de neu mentre als carrers plovia. Al Turó de la Rovira la ciutat ens envolta com una illa. De vegades hi pujo per gaudir de la vista. Cap al tard a l'estiu el cel encén els rostres dels nous turistes, pàl·lids ara que ja gairebé ningú no pren el sol, asseguts sobre les restes de terres, rajoles que van ser testimonis de guerres i ara guardia de la memòria. I quan em pregunten els torno a respondre que soc de Barcelona, perquè soc jo qui pertany a la ciutat, com pertanyem sempre a la infantesa encara que creguem que hem crescut.

Amb una passejada per la ciutat n'hi ha prou per evidenciar l'augment que ha viscut la pràctica esportiva entre els barcelonins

PEDRO MADUENO

Barcelona corre, però el temps també

La ciutat respira esport a tots els seus barris, però aquell poderós múscul que va propiciar els Jocs del 92 necessita recuperar-se si es vol reactivar una aposta creïble pels grans esdeveniments **Joan Josep Pallàs**

Barcelona és en sí mateixa una gegantina instal·lació esportiva. Va néixer amb sort. Els seus límits són el mar al sud i la muntanya al nord. El seu clima és una invitació a sortir i gaudir-ne. Caminar, córrer, nedar, navegar, anar amb bicicleta... Els barcelonins i els seus visitants la utilitzen com a immens poliesportiu a l'aire lliure. L'empenta olímpica de l'any 1992 va ajudar a transformar els hàbits de la majoria de la població, cada vegada més conscienciada que l'esport és en realitat una inversió personal, una eina medicinal per viure més i millor, una font de benestar. La transversalitat dels seus practicants,

Idea 23

Aprofitar el prestigi de la ciutat per tornar a aspirar a grans cites esportives. Els Jocs Olímpics del 2032? Per què no

incentivats per una nombrosa xarxa d'instal·lacions municipals o privades a pràcticament tots els barris sense exclusió, inclou dones, homes, nens i ancians, sense gairebé distincions de classe. Abun-

El Trofeu Comte de Godó de tennis, cita anual del calendari esportiu, serveix d'exemple del potencial organitzatiu de Barcelona

den clubs de totes les disciplines, també associacions, federacions, centres excursionistes... Barcelona no sap estar-se quieta. Alguns estudis la situen com la primera ciutat europea en nombre de practicants d'algun esport, tercera al món tan sols per darrere de Boston i San Diego en proporció amb els seus habitants.

S'ha d'aturar aquí Barcelona? N'hi ha prou amb recrear-se i conformar-se en el repàs de la seva fenomenal metamorfosi? En determinats àmbits creix una forta sensació de nostàlgia. Els Jocs, molt recordats durant l'any passat a causa del 25è aniversari de la seva celebració, van suposar un èxit extraordinari, van marcar un abans i un després no només a la ciutat sinó en el moviment olímpic. Totes les peces van encaixar. Institucions i societat civil, encarnada per un nombrosíssim voluntariat, es van fusionar com poques vegades. Una mirada retrospectiva sobre aquella insòlita harmonia suscita una pregunta: Tornaran aquells temps?

Barcelona manté la seva capacitat organitzativa i una merescuda fama de ciutat acollidora, hi persisteix, malgrat la difícil convivència amb el turisme de masses, una inclinació natural per ser considerada una bona amfitriona. N'hi ha prou amb fixar-se en el seu calendari de curses populars. Han augmentat de forma expo-

PEDRO MADUEÑO

nitica dels seus voltants, difuminant-ne les barreres. Es troba a faltar, malgrat tot, una aposta de caràcter menys particular i més col·lectiu, que transcendeixi els colors d'un determinat club, una aposta decidida pels grans esdeveniments. Després de la celebració dels Jocs Olímpics la cita esportiva de més rellevància ha estat segurament el Mundial de natació del 2013. La ressaca olímpica continua relaxant el múscul imprescindible per proposar esdeveniments d'autèntic pes internacional. Alguns pro-

quitxat la FIFA amb acusacions de suborn en les designacions de Rússia i molt especialment Qatar per allotjar el Mundial de futbol, i les fluctuacions de l'economia, que poden convertir països aparentment emergents en seus fallides al cap de poc temps (els Jocs de Rio de Janeiro no van suportar la crisi), han girat la mirada cap a capitals menys exposades a caure en inestabilitats conjunturals, no necessitades ja de grans transformacions estructurals que suposen sempre una crida temptadora per a operacions fraudulentess.

La designació del COI de dos capitals com París i Los Angeles per allotjar els Jocs del 2024 i 2028, respectivament, apunta cap aquesta direcció. Tant l'una com l'altra tenen experiència olímpica i les inversions multimilionàries quedarien minimitzades ja que disposen de les infraestructures esportives necessàries. L'alcaldeessa de París, Anne Hidalgo, de seguida va entendre l'oportunitat i va rebre cobertura de l'executiu francès. Els EUA, per la seva part, sempre han interpretat el moviment olímpic com una cosa summament beneficiosa. Si París i Los Angeles van ja pels tercers Jocs, per què Barcelona no pot anar a buscar els segons?

Derrotats els intents de Madrid i esvaït (encara que no enterrat) el projecte d'organitzar uns Jocs d'hivern utilitzant el reclam de Barcelona, tan propera geogràficament als Pirineus, emergeix molt tímidament un projecte que necessitaria un consens entre forces polítiques i socials que avui no existeix: optar pels Jocs d'estiu del 2032, adjuntant com a impuls innovador el concepte de sostenibilitat, la captació de noves disciplines esportives (skate, xgames) i la contenció en la despesa. Juan Antonio Samaranch Salisachs, vicepresident del COI i fill de qui va ser alma mater dels Jocs del 92, va dir el següent pel que fa a la idea en una entrevista concedida a *La Vanguardia*: "És una idea preciosa, però totes les grans idees han d'esperar el seu moment". |

Barcelona no sap estar-se quieta. Alguns estudis la situen com la primera ciutat europea en nombre de practicants d'algun esport, tercera al món, només per darrere de Boston i de San Diego

nencial. La marató de la ciutat s'ha integrat al calendari internacional, també el triatló, especialitat emergent. Les cites anuals més potents es mantenen (grans premis al circuit de Montmeló de fórmula 1 i motociclisme, el tradicional trofeu Comte de Godó de tennis, les millors proves nàutiques, l'etapa ciclista de la Volta i la seva ascensió a Montjuïc, el trial indoor...) i el futbol creix com a ganxo irresistible gràcies a clubs com l'Espanyol i sobretot el FC Barcelona, amb un prestigi mundial que, propulsat per Messi, el millor jugador de l'actualitat, actua de reclam global per atreure milions de visitants cada any. No s'ha d'oblidar que l'esport, en les seves múltiples formes, és un motor econòmic de primer ordre: contribueix a la creació d'ocupació i genera extraordinaris beneficis.

El club blaugrana, dinamitzador habitual de la ciutat, ha projectat per al futur el denominat Espai Barça, que inclou la remodelació integral del seu estadi per maximitzar-ne les possibilitats (modernitzant-les i explotant-les per a la seva comercialització), així com la reordenació urbanis-

jectes van perdre força pel camí o van ser derrotats.

La puixança i aparició en escena de seus allunyades del model tradicional, representades sobretot per països del golf Pèrsic, en especial Qatar, han restat capacitat competitiva a ciutats com Barcelona. Doha va arrabassar a la Ciutat Comtal, no sense les polèmiques habituals en aquests casos (el pagament d'una prima econòmica va poder decantar les votacions), la possibilitat d'acollir el Mundial d'atletisme el 2019. L'esperança no s'ha de perdre mai, però, estranyament, en aquest cas s'està alimentant més des de l'exterior que des de qui hauria de lluitar per ella. Sebastian Coe, president de l'IAAF (Federació Mundial d'Atletisme), anima Barcelona sempre que pot a presentar candidatura per al Mundial del 2023. "Seria una bona seu", comenta quan és preguntat per la qüestió.

Ha renaixut un moviment favorable a ciutats de perfil equiparable a Barcelona entre les federacions més influents, i en aquest àmbit sobresurt el Comitè Olímpic Internacional. La corrupció a gran escala, que ha es-

Santi Nolla

Falten pavellons

El Picadero, l'Hércules, Les Corts o l'Hispano Francés van ser clubs barcelonins molt potents en les seves disciplines. El primer va ser un dels grans del bàsquet espanyol en la dècada dels anys seixanta i inicis dels setanta. No va quedar mai per sota del sisè lloc, en quatre ocasions va arribar a ser segon, i un any va fregar la Lliga. L'Hércules va ser un referent en beisbol i l'Hispano va jugar al més alt nivell en voleibol. Avui dia no hi ha aquella mena de clubs tan competitius a Barcelona en aquestes disciplines.

La ciutat manté un bon nivell esportiu en la pràctica i en la competició, però falten, sobretot, pavellons i camps de futbol. El parc esportiu d'instal·lacions a Barcelona es troba per sota de la demanda. S'entén que és difícil la construcció de terrenys de joc per al futbol, ja que és necessari un ampli espai, però la xarxa de pavellons per fer esport hauria d'augmentar. Fa la sensació d'una certa paràlisi en aquest sentit. La crisi va afectar de manera evident, però el pla d'instal·lacions va quedar en paper mullat.

Barcelona disposa ara, a més, d'una bona oportunitat amb la possibilitat d'allotjar, conjuntament amb el Pirineu, els Jocs d'hivern del 2026 o del 2030. Torí va ser la primera ciutat que va capitanejar una experiència d'aquesta mena i va funcionar molt bé. És una operació conjunta entre la ciutat i la Generalitat, ja que implica diverses parts del territori que haurien de liderar el projecte amb dos conceptes clars: la millora de les infraestructures de connexió entre la ciutat i el Pirineu i la possibilitat d'apujar el nivell esportiu en els esports d'hivern, que actualment és bastant baix.

Una de les qüestions bàsiques per dur-ho a terme és que no hi hagi referèndums. Els responsables han de ser capaços de governar sense recórrer a permanents estudis de mercat, prendre decisions i aguantar. Han de decidir si és bo o no per a la ciutat i el territori i tirar-ho endavant, amb decisió. Ningú no va preguntar pels Jocs del 92 i van ser la millor transformació que es va poder fer de la ciutat i la millora més brutal d'imatge i de rendiment esportiu que s'ha conegut.

Santi Nolla Director de 'Mundo Deportivo'

Universitats, el preu del coneixement

“Si vostè creu que l’educació és cara, provi amb la ignorància”, va dir un rector de Harvard. La bona oferta de la formació barcelonina es podria veure amenaçada per la manca de més inversió **Carina Farreras**

Estudiant de la Universitat Autònoma de Barcelona, el campus amb més nombre d'alumnes estrangers, especialment en màsters

Coincidint amb el 400 aniversari de la mort de William Shakespeare, la revista especialitzada britànica *Times Higher Education* (THE) va oferir una llista de les 25 millors universitats del món fundades abans del 1616. En la classificació, junt amb la d'Oxford (creada l'any 1096), Cambridge (1209) i Edimburg (1583), apareix només una universitat ubicada al sud d'Europa, la Universitat de Barcelona, fundada el 1450. A més de l'antiguitat, la revista va utilitzar per a la selecció els criteris de qualitat docent i producció científica que utilitzen els rànquings internacionals.

Així doncs, Barcelona ha conreat el saber des de l'edat mitjana i ha sabut mantenir un bon estàndard de qualitat, de manera que generacions de professionals artífexs dels canvis socials més importants del país s'han format als seus centres acadèmics. Al costat de la UB, el sistema públic el componen la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), l'Autònoma (UAB) i la Pompeu Fabra (UPF), tres

Facultats d'institucions públiques com la de Medicina, Arquitectura, Enginyeria o Veterinària figuren en els rànquings internacionals entre les més prestigioses del món, fet que atreu alumnes i professors

campus que també es consignen entre els 200 i 300 millors del món. Facultats com la de Medicina, Arquitectura, Enginyeria o Veterinària figuren en els rànquings internacionals entre les més prestigioses del món.

Completa la xarxa de formació superior una sèrie de centres privats de gran tradició i amb gran acceptació, especialment entre la burgesia catalana. La Universitat Ramon Llull que aglutina escoles de gran renom internacional com l'escola de negocis Esade o l'Institut Químic de Sarrià, a més de la Blanquerna i la tecnològica La Salle. També l'Abat Oliva i la Universitat Internacional de Catalunya formen part de l'oferta de la ciutat.

Per finalitzar, cal destacar que Barcelona també és planter de mànagers formats en prestigioses escoles de negocis com són l'esmentada Esade, el centre IESE, així com Eada i el campus barceloní de la Toulouse Business School, totes amb els segells de certificació internacional. El conjunt d'aquestes institucions, lligades a centres d'investigació capdavanteres, imparteixen prop de mil titulacions, entre graus i màsters, i una completa oferta de programes de doctorats.

No obstant això, la qualitat del sistema públic està seriosament compromesa, bàsicament per la manca de recursos econòmics que impedeix la renovació de plantilles, l'atracció o retenció de bons professors i investigadors i la reforma de les seves instal·lacions, amb la incorporació de nova tecnologia. De tot això s'han queixat els rectors. La competitivitat

actual pot malgastar-se en uns anys crucials, en què la visibilitat en un món global dividirà els campus entre entitats capdavanteres i simples centres de formació.

La forta reducció de la despesa pública des de l'any 2008, que es va negociar com a mesura transitòria, no s'ha revertit. La impossibilitat de reposar el personal que es jubila per docents joves ha augmentat la precarització laboral amb la contractació de professors associats a baix cost. Amb aquesta minva de personal, la transferència pressupostària rebuda de l'administració pública no cobreix, en alguns centres, les nòmines de tots els treballadors. Si no arriben els diners per sufragar les despeses corrents de funcionament, menys per emprendre plans de futur.

Mentrestant, l'augment de les aportacions dels estudiants en els darrers anys, una quarta part del pressupost, inquieta certs sectors que creuen que s'està pervertint el model públic. A Catalunya, les taxes són, a més, les més altes d'Espanya (assolei-

xen el 25% del cost dels estudis) encara que existeix un sistema de tarificació social pel qual les rendes més baixes aporten menys que les més altes.

L'estudiant estranger no comunitari aporta la totalitat del cost i això és, juntament amb el major grau d'excel·lència i internacionalització del sistema, un al·licient per als centres que s'estan esforçant per atreure l'alumnat de l'exterior. La UAB té les ràtios més altes en la pública, amb el 40% d'alumnes de fora formant-se en màsters i doctorats. Per la seva part, IESE i Esade són pols d'atracció de l'excel·lència mundial, com indiquen estudis com els del *Financial Times*.

Els estrangers aprecien l'atractiu de la ciutat, i valoren el clima, l'oferta cultural i de lleure, la seguretat i la ubicació. Amb tots aquests components no és gens estrany que Barcelona sigui una de les ciutats més sol·licitades pels estudiants d'Erasmus. Contràriament, lamenten l'excessiva burocratització a l'hora de matricular-se i la poca oferta de cursos impartits en anglès, especialment en graus. Els preus immobiliaris també actuen de fre.

Malgrat els indicadors internacionals de qualitat aconseguits i l'atractiu de la ciutat, els analistes dubten que la falta de viabilitat econòmica de les universitats públiques barcelonines permeti continuar conservant els bons llocs dels rànquings. Els rectors han suplicat a l'administració catalana que torni a destinar al conjunt d'universitats almenys els prop de mil milions que distribuïa entre tots els campus catalans abans de la crisi econòmica (el pressupost actual és de

711 milions) i que es replantegi un nou repartiment del finançament basat en criteris de qualitat i no de territori. Això beneficiaria els centres de Barcelona, amb alta producció científica, però amb pressupostos tres vegades per sota dels campus estrangers en posicions equivalents en els rànquings. Després, la universitat hauria de ser capaç de transferir el coneixement a la societat, un aspecte amb potencial de millora, segons els experts.

En tot cas, l'administració actuarà en funció de l'interès de la ciutadania, sent susceptible a la demanda social. Una de les qüestions que s'haurà de debatre al Parlament de Catalunya, tan bon punt es constitueixi, és un eventual augment de la partida d'Educació. En aquest sentit, alguns partits polítics consideren que si s'aconsegueix aquest increment s'hauria de destinar no a sufragar l'educació superior sinó a la primera etapa, les guarderies. Els estudis indiquen que en el període de 0 a 3 anys s'inicia la bretxa de la desigualtat entre les famílies amb bagatge socio-educatiu alt i baix. Per tant, alguns partits creuen que és preferible promoure l'èxit educatiu futur de les classes més desfavorides que contribuir a enfortir institucions que formen només una part de la població. Faria falta una aposta més decidida per la formació com han fet altres països europeus, capaç d'atendre totes les necessitats educatives i d'impulsar les millors institucions. Catalunya destina a l'educació un 2,8% del PIB quan la mitjana europea és del 5,3%.

Finalment, l'educació superior ha d'afrontar com més aviat millor la transformació de les seves metodologies d'aprenentatge alineant-se amb

Idea 24

Mantenir l'excel·lència universitària requereix incrementar els pressupostos dels centres

la innovació educativa internacional i la que ja s'ha iniciat en les escoles catalanes, la tradició de renovació pedagògica de la qual els ha permès unir-se i impulsar reformes alineades amb les competències que el futur requerirà.

En l'etapa obligatòria, la llengua vehicular a les escoles públiques i concertades és el català, garantint-se el domini del castellà. Dissortadament, no s'assegura el coneixement alt d'un tercer idioma malgrat que s'està en via de millora. En el sector privat, Barcelona disposa d'escoles exclusives que ofereixen la seva formació en anglès, francès, alemany o italià. |

Antón Castro

Crònica d'una passió, apunts d'una escissió

Barcelona és una de les meves ciutats favorites. Des de fa anys. És la ciutat de l'art, de la literatura i del teatre. És la capital de l'edició a Espanya i en castellà, des de fa anys, i del català, tan estimat. És una factoria urbana d'incitacions i un lloc idoni per passejar, anar de llibreries, per perdre's als museus. És la capital de l'arquitectura i la ciutat del modernisme amb més refinament de la Península. És una d'aquelles ciutats amb gran personalitat, acollidora i misteriosa. La ciutat dels escriptors, com han documentat Sergio Vila-Sanjuán i Sergi Doria. És la ciutat del boom, com va provar Xavi Ayén. La ciutat d'un munt d'amics, la ciutat d'un dels dos o tres diaris que lleigeixo tots els dies. La ciutat on Andrés Iniesta fa del futbol un poema constant de control, subtils i espiritualitat.

Barcelona és la ciutat de la Rambla, aquell passeig cap al mar que desguassa al Raval, al Liceu, als racons on parlen el temps i els ulls de la pedra. Barcelona és la ciutat d'alguns dels meus fotògrafs favorits: Colita i Leopoldo Pomés, entre d'altres. És la ciutat del CaixaForum, el CCCB, el MNAC, el Macba, el Museu Picasso, la Fundació Tàpies, Colectania. És la ciutat de Barcelona Negra, la ciutat de Carvalho. Inesgotable. Abassegador. La ciutat de Mercè Rodoreda i Vázquez Montalbán, la de Marsé i Vila-Matas, la de Cristina Fernández Cubas i Lluïcia Ramis. És la ciutat d'adopció d'Ignacio Martínez de Pisón, i el refugi de Javier Tomeo i Jesús Moncada, que ja van morir. És la ciutat del Sónar i de les mil músiques, i la del Primavera Sound. És la ciutat dels contrasurs, de la rebel·lia, de la contracultura. És la ciutat de les dues llengües, que un dia van ser germanes i es trobaven en la complicitat i en l'expressió essencial del cor.

Per tot això m'agrada Barcelona. I em disgusta també, d'un temps ençà, que hagi tornat la ciutat del dolor, del silenci per no molestar, de la suspicàcia, la ciutat que desperta al victimisme. I que hagi perdut ambició, frescor i naturalitat. Que hagi empobrit la seva mentalitat i que s'entossudeixi a ser una mica més inhòspita i menys universal, i que ja no vulgui rivalitzar amb París ni amb Madrid, o amb Màlaga. Sembla que ja ni gosa ser la ciutat de la sensualitat mediterrània.

Antón Castro Periodista i escriptor

La mobilitat i l'habitatge assequible són dos dels grans reptes de present i de futur a què s'enfronten les urbs del món. Barcelona no és una excepció en la cerca de fórmules per reduir l'ús del vehicle privat i en la implantació de sistemes de transport menys contaminants i ecològiques als carrers amb les quals es pretén disminuir els actuals nivells de pol·lució. La política municipal, en matèria de mobilitat, s'ha centrat aquests darrers anys a augmentar la pressió i imposar restriccions per circular amb cotxe, així com oferir alternatives amb la promoció de l'ús de vehicles no motoritzats. Un exemple que pot percebre's en la majoria de les grans reformes urbanístiques que s'estan duent a terme en aquests temps als grans eixos de connexió viària on predominen la reducció dels carrils de circulació i la implantació de vials d'ús exclusiu per a la bicicleta, una forma de transport que creix entre els barcelonins.

Tot i això, mentre es limita la circulació del trànsit privat, el parc mòbil augmenta després d'anys de decreixement. L'objectiu que es va fixar l'Ajuntament de reduir en un 21% l'ús del cotxe va coincidir amb els espeternecs de l'última crisi que semblava marcar un tendència irreversible i una meta fàcil d'assolir. No obstant això, amb la recuperació de l'activitat econòmica i del consum tornen a registrar-se increments molt significatius de la circulació i les llargues cues de turismes aturats en les principals vies d'accés a la ciutat es reproduïxen com si res no hagués canviat.

Aquesta és la realitat del municipi de Barcelona i, per extensió, de l'àrea i la regió metropolitanas, que planteja a les administracions públiques una seriosa contradicció i un problema a l'hora de poder aplicar les seves polítiques de limitació de l'ús del vehicle privat. La reducció del trànsit és difícil d'aplicar sense una xarxa de transport públic interurbana potent que abasti Barcelona i els municipis de l'entorn com un tot i que es converteixi

Idea 25

La modernització de Rodalies serviria per descongestionar la ciutat, on la prioritat ha de ser el vianant

en una alternativa eficient que animi els ciutadans de l'àrea metropolitana a deixar el cotxe o la moto a casa.

Malgrat aquests increments en el trànsit, les inversions en transport públic

que no depenen de l'Ajuntament s'han alentit aquests últims anys per problemes de finançament i pràcticament han desaparegut. El paradigma d'aquesta falta d'inversió a Rodalies que acumula retards continus, a més de tenir una xarxa obsoleta i és motiu de queixa dels milers d'usuaris que diàriament es desplacen amb tren. Tot això, malgrat la promesa incompleta que va fer el Govern central l'any passat d'invertir una sucosa quantitat de milions d'euros a millorar el servei.

La Generalitat tampoc no ha fet els deures en matèria de transport públic. La xarxa de metro amb prou feines ha crescut aquests anys. La línia que va cap a l'aeroport no ha comportat un gran

Un ciclista per un dels carrers del Raval, circulant per la calçada. L'Ajuntament s'ha proposat que abans de final d'any les bicis deixin de circular per les voreres

El progrés i el desafiament de reduir el trànsit

Les polítiques de mobilitat se centren en les restriccions de circulació privada per lluitar contra la pol·lució i en la promoció de la bicicleta, amb una extensa xarxa de carrils **Silvia Angulo**

transvasament d'usuaris a la xarxa de metro. A més, les obres de l'L9 continuen des de fa temps molt paralitzades i no sembla que s'hagin de reprendre en un futur immediat. L'Ajuntament sí que s'ha compromès a sufragar –després d'arribar a un acord amb el Govern– l'entrada en servei de dues estacions de l'L10 a la Zona Franca, un dels barris més mal comunicats de la ciutat.

Mentre el metro arriba, el Consistori ja ha posat en marxa l'última de les fases d'implantació de la xarxa ortogonal d'autobusos que ha comportat una reordenació de les tradicionals línies de bus amb combois que passen cada vuit minuts. En total són 28 línies, 17 verticals, 8 horitzontals i 3 diagonals.

L'actual equip de govern vol completar aquesta xarxa ortogonal amb la connexió del tramvia per la Diagonal. Es tracta del projecte estrella de l'alcaldeessa Ada Colau, que es va comprometre, quan va arribar a l'alcaldia, a tenir a punt el

pla executiu en 100 dies. Gairebé tres anys més tard el tramvia continua embarrancat. La comissió que analitza l'enllaç de les dues línies no ha pogut assolir un acord amb els grups de l'oposició, ni ha resolt els dubtes que planteja aquest mitjà de transport. La principal incògnita que encara no s'ha aclarit està relacionada amb la gestió de la futura connexió. BComú confia a rescatar-la a fi que sigui pública tan bon punt conclouï el contracte amb l'empresa Tram el 2032, altrament suposaria pagar al voltant de 400 milions d'euros. La darrera de les propostes per salvar el projecte es construir només un tram. Perllongar el Trambesòs de Glòries a Verdader i ubicar tres parades que connectarien amb l'L2 del metro a Monumental i l'L4 i l'L5 a Verdader, a més d'una dotzena de línies de autobús.

Tot i això, aquest no és l'únic front que ha obert el Govern d'Ada Colau en matèria de mobilitat. La

PEDRO MADUENO

implantació de carrils bici i la seva intenció de triplicar el nombre de vials destinats exclusivament a aquest mitjà de transport al llarg d'aquest mandat ha provocat protestes entre l'oposició i també entre els veïns dels barris afectats per

L'Ajuntament treballa ja en el futur Pla de Mobilitat Urbana que té com a eix central el vianant i la reducció de l'accidentalitat, mentre busca un pacte polític per al tramvia per la Diagonal

aquestes actuacions. El rebuig de molts barcelonins –que veuen en aquest creixement de la xarxa ciclista la pèrdua de places d'aparcament i l'increment de conflictes amb els vianants–, i la constatació que abans de continuar instal·lant vials a tot arreu és necessari un canvi de mentalitat entre els barcelonins ha acabat per alentir els

plans municipals. L'equip de govern ha posat el fre a la instal·lació de carrils bici i s'ha compromès a revisar els nous vials i treure les bicis de les voreres per no entorpir el pas dels vianants. El cert és que l'ús de la bicicleta sembla imparable, el

2016 va créixer un 20%. Els increments van començar a produir-se amb l'entrada en funcionament del Bicing que va popularitzar-ne l'ús i va permetre a molts barcelonins l'accés a aquest mitjà de transport sense haver de disposar d'una bicicleta en propietat. L'Ajuntament ha adjudicat el nou contracte de bicis públiques que incorporaran,

també, l'elèctrica. Queda pendent la implantació d'un servei similar a l'àrea metropolitana. Molt s'ha parlat de la seva creació, fins i tot se'n van fer estudis, però la decisió final no s'ha arribat a adoptar mai.

A tot això, l'Ajuntament ha començat a redactar el Pla de Mobilitat Urbana (PMU) 2018-2023. La feina s'ha posat en marxa i de les reunions iniciades amb entitats i empreses del sector es desprèn la voluntat de l'equip de govern de donar prioritat absoluta al vianant, incrementar la seva seguretat pels carrers de la ciutat i reduir l'accidentalitat a Barcelona. L'any passat, hi va haver 9.430 accidents de trànsit amb 12 víctimes mortals, 5 vianants i 7 motoristes, i 241 persones ferides greus. El 89% dels 19.784 vehicles implicats en els accidents van ser cotxes, furgonetes, motos o ciclomotors. L'objectiu marcat és reduir l'accidentalitat i que Barcelona sigui una ciutat segura. |

Fèlix Badia

Cotxes robotitzats, ciutats més humanes

Quan a començaments del segle XX van començar a circular automòbils, les ciutats van haver d'adaptar-se a un nou mitjà de locomoció que va acabar per transformar-les. Quan, en algun moment de mitjans d'aquest segle, circulin els cotxes autònoms, les ciutats es tornaran a reinventar novament. No es tracta només que els vehicles robotitzats circulin d'una forma més segura, sinó que ho faran de manera més fluïda i respectuosa amb les persones.

La fluïdesa serà la gran característica del nou trànsit rodat, perquè la interconnexió entre els cotxes farà que adaptin la seva velocitat a les cruïlles de manera que les parades seran innecessàries, com passarà també amb els semàfors i els actuals sistemes de senyalització. Menys parades i també menys distància entre automòbils: el resultat serà més capacitat de la via pública i l'eradicació dels embussos.

Però hi haurà tants vehicles com avui? Probablement no. Ara, de mitjana, els automòbils estan més del 90% del temps aparcats, un aprofitament mínim. L'automatització facilitarà la propietat compartida o fins i tot donarà lloc a un nou tipus de transport públic personalitzable en temps real. El resultat serà una dràstica reducció dels vehicles en circulació, i els que quedin seran elèctrics, amb nivells de soroll i contaminació menors.

Qui tingui el seu cotxe en fórmula de propietat compartida no haurà d'aparcarlo, i qui en disposi d'un per a ús personal no tindrà per què fer-ho en la seva destinació, ja que el vehicle podrà tornar al seu punt de partida mentre no se'l necessiti. Així doncs perdran sentit els parquings públics i els privats que avui ocupen un espai gens menyspreable. Amb això, s'alliberaran metres quadrats als centres urbans que es podran destinar a altres usos, la qual cosa impactarà en el mercat immobiliari. Aquesta repercussió pot ser més gran si es té en compte que la fluïdesa que promet el cotxe autònom facilitarà que cada cop més gent visqui fora de les grans metròpolis, que, d'altra banda, seran més humanes.

PEDRO MADUENO

Les bases d'un nou renaixement urbanístic

La natura ha d'estar més ben integrada a les ciutats, no segregada. Un model econòmic exhauridor dels recursos va fer escac als ecosistemes. Però ara ha de pilotar els plans de desenvolupament durador **Antonio Cerrillo**

La ciutat ha estat sempre un lloc de trobada. I aquest paper de fòrum, plaça, mercat, teatre, aparador o cruïlla de camins haurà de continuar marcant la seva identitat, com a escenari que converteix en riquesa els intercanvis de tota índole.

La ciutat ha de disposar de places, parcs, instal·lacions esportives o centres culturals, perquè reneixi l'espai públic. Alhora, ha de con-

Idea 26

Impulsar empreses d'economia duradora, prioritant serveis que no depenguin del consum de materials

nir la seva expansió en forma de taca d'oli, deixar de colonitzar el seu entorn natural, i garantir l'abastament alimentari, la seguretat i cobrir les altres expectatives humanes. Però, sobretot, ha de

contribuir a redefinir el concepte de desenvolupament, per substituir l'actual model basat en un consum que no té en compte els límits biofísics del planeta (malbaratament energètic, augment insostenible de

Reaprofitar i reciclar la gran quantitat de deixalles és clau perquè les ciutats contribueixin a un desenvolupament més racional

recursos, consum de carn...) a un altre de conscient de la petjada ecològica urbana, vinculat al desenvolupament eficient, que estalviï recursos, que en faci un ús intel·ligent i que contribueixi a una prosperitat perdurable.

Imaginar una economia duradora obliga a pensar en activitats i serveis que no depenen del consum de materials. I aquí calen empreses que fomentin un nou floriment del benestar urbà amb serveis a la comunitat. Projectes energètics comunitaris, mercats d'agricultors locals, cooperatives *slow food*, clubs esportius, biblioteques, centres comunitaris de salut i *fitness*, serveis locals de reparació i manteniment, tallers artesanals, música i teatre, ioga, perruqueria o horticultura. És l'economia Ventafocs, fins ara relegada, però amb la qual la gent assoleix major benestar i plenitud que amb l'economia de supermercat i d'urgència. "No hauríem de lligar el nos-

Transport net, energia renovable i plans contra el canvi climàtic són receptes obligades

tre desenvolupament al consum de recursos, sinó a la prestació de serveis", resumeix Salvador Rueda, director de l'Agència d'Ecologia Urbana de Barcelona.

La ciutat com a centre industrial va trencar la connexió del ciutadà amb el món natural. Una innocència històrica ens va fer pensar que podria mantenir-se l'eterna ficció d'una bombolla urbana aliena a la naturalesa.

Els impactes d'un model econòmic i energètic que exhaurix el planeta, que contamina terres, aigua o aire ja no poden ser acceptats com un peatge inevitable. Traspassades algunes línies vermelles, el vell model mostra les seves mancances. Els combustibles fòssils, les emissions dels quals són responsables del canvi climàtic, han posat en perill la salut dels ecosistemes de la terra, dels quals depenen les ciutats. I el resultat és escalfament, desaparició d'espècies, sobreexplotació de recursos, morts prematures per la pol·lució. Han de pilotar l'eliminació dels combustibles fòssils en el transport o la producció d'energia neta, adaptar-se al canvi climàtic i reconnectar amb les lleis de la natura.

I han de ser més que refugis davant una atmosfera cada vegada més calenta, escenari d'un canvi climàtic que s'agreuja amb l'efecte illa de calor urbana, un microclima que ofega els centres urbans per l'acumulació de múltiples activitats. La diferència de temperatures entre el

PEDRO MADUENO

centre i la perifèria és de vegades de 3 o 4°C i, fins i tot, de 7°C i més, subratlla Javier Martín Vide, catedràtic de Geografia Física de la Universitat de Barcelona.

En aquest enfocament, les zones verdes són un element clau per atenuar i diluir l'escalfament, per refrescar la ciutat. Serà necessari, també, disposar de zones verdes properes, parcs metropolitans, reserves ecològiques i revegetar terrasses i teulades. La consigna: renaturalitzar la ciutat. La natura ha d'estar més ben integrada a les ciutats i no quedar segregada d'elles. Barcelona ha de connectar els seus centres urbans amb les àrees perifèriques agrícoles i els seus espais naturals, i per això necessita més corredors verds, rutes de sortida de la ciutat, espais per als vianants o carrils per a bicicleta (àmbit en el qual s'ha fet un gran salt).

Un ciutadà no hauria de tenir una zona verda a més de 300 o 400 metres de casa seva, ens recorda José Fariña, catedràtic d'Urbanisme i Ordenació del Territori de la Universitat Politècnica de Madrid. Això és fonamental, sobretot perquè anem cap a una ciutat amb persones de més de 70 anys, que no poden caminar més lluny dels 300 o 400 metres. Les zones verdes són un antídote contra les afeccions cardiovasculars i l'obesitat; ajuden a reduir la contaminació atmosfèrica acústica i visual (publicitat, cartells, lluminosos i suports publicitaris aclaparadors...) i, per tant, contribueixen a reduir l'estrès.

La ciutat encara té patrons de funcionament pensats per a la motorització. Però en el futur, a més de continuar tenint en compte els fluxos de transport per garantir una mobilitat, ha de donar més espai al vianant, fer front a la contaminació (i la seva seqüela de morts prematures) i reduir l'omnipresència del vehicle privat. Un instrument clau són les superilles, necessàries per delimitar l'espai de cotxes a les vies perifèriques, de manera que als car-

ters interiors l'ús del cotxe quedi restringit i baixi la velocitat. Però es requeriran accions complementàries: llei estatal per finançar el transport públic, carrils bici, pacte per reformar les ordenances fiscals i de circulació (sancionar els incompliments en episodis de contaminació...), encarir els aparcaments dels cotxes, i tot això acompanyat de campanyes perquè el mal ús del cotxe no robi espai i salut a tothom.

I, per la mateixa raó, les ciutats han de deixar d'estar d'esquena a les polítiques sobre energia: un absentisme que ja no té justificació. En el futur, estan cridades a contribuir a la definició i materialització d'un model de descentralització i auto-suficiència energètica, que suposarà desenvolupar, també, l'autoproducció i autoconsum amb fonts renovables per convertir-se en un agent actiu d'un esquema de producció elèctrica més democràtic. Fins ara, les ciutats s'han mantingut al marge d'aquest àmbit d'acció; les funcions en aquesta matèria han quedat en poder de les administracions regionals o estatals. Però en la necessitat de mitigar l'escalfament causat pels combustibles fòssils, les ciutats tenen un paper important per desbloquejar les traves a l'energia solar.

De la mateixa manera, tancar el cercle de l'aprofitament dels materials exigirà no només reduir els residus, sinó reutilitzar-los i reciclar-los. Reaprofitar aquella ingent quantitat de deixalles és clau perquè les ciutats contribueixin a un desenvolupament més racional. És necessari que reintrodueixin al mercat els seus subproductes, que ajudin (amb iniciatives municipals) a solucionar les baixíssimes cotes de reciclatge de plàstics forçant els fabricants a assumir la seva responsabilitat, perquè deixem d'exportar els passius ambientals a la perifèria o al mar... i amagar-los, en suma, sota altres *catifes*. S'ha de reconciliar amb el seu entorn per ser més solidària i justa. |

Susana Quadrado Cal tornar a ser Barcelona

Barcelona fa uns mesos que està instal·lada en el "cal...".

Mal assumpte. Treus el cap per la finestra, a les ràdios, a la televisió, als diaris, als discursos polítics o econòmics, treus el cap al ple de l'Ajuntament, a la vida del teu barri i sents un eixordador "cal...".

Cal reforçar la confiança del món en Barcelona. Cal dissipar els dubtes sobre el seu potencial. Cal liderar, no només gestionar. Cal aplicar-se el lema: més ciutat, menys política, millor reputació. Cal recuperar la competitivitat perduda en la finta dels mesos d'octubre i novembre. Cal tornar la seva identitat als barcelonins. Cal mirar endavant. Cal fomentar la unió i no la divisió. Cal tancar fissures internes. Cal pensar en l'urbs cosmopolita, solidària, oberta, mestissa, europeista i productiva. Cal reprendre l'esperit i la universalitat positiva dels Jocs Olímpics. Cal recuperar l'optimisme. Cal donar més protagonisme a la societat civil. Cal superar la ruptura entre les administracions públiques. Cal trencar els blocs, esquerres i dretes: o Barcelona som tots o no és ningú. Cal deixar de ser una ciutat que està empenyada amb el turisme i recelosa amb el desenvolupament. Cal ser competitiu. Cal millorar el règim fiscal per atreure talent. Cal oferir una ciutat ben connectada per dins, per fora i en xarxa. Cal trobar ja una solució al problema de l'empobriment de la classe mitjana i de les bosses de pobresa. Cal resistir-se a les trampes del capitalisme descarnat, als inversors sense escrúpols als quals els molesta la població local i el comerç local. Cal abandonar el bonisme que afavoreix la nova picaresca urbana. Cal resoldre el problema de l'habitatge i que hi hagi lloguers a gairebé nou-cents euros de mitjana, com va fer la ciutat de Berlín, potser, o Viena, tant de bo. Cal planificar. Cal aprofitar el Mobile World Congress, el Sónar, el Primavera Sound, la Design Week per planificar cara decididament. Cal aspirar a l'hegemonia científica, tecnològica, cultural, creativa, artística. I cal, també, reaccionar de pressa: Berlín, Londres, Roma, Portugal amenacen.

Cal tornar a ser Barcelona.

En ciència, quedar-se quiet és retrocedir

Barcelona es troba davant l'oportunitat de consolidar-se com a gran capital científica del sud d'Europa. Però no podrà aconseguir-ho sense un compromís polític a favor de la investigació **Josep Corbella**

Barcelona i el seu entorn han aconseguit ser reconeguts com el focus d'excel·lència científica més important del sud d'Europa. "Ha creat un conjunt de centres d'investigació d'alt nivell i una agència (la institució Icrea) que fitxa i paga els salaris de científics *top*, que poden triar l'institut o universitat catalana on treballaran", elogiava la revista *Nature* en un editorial publicat el setembre passat. *Nature* destacava especialment "l'atractiu de Catalunya" per a investigadors d'altres països i advertia de la creixent distància entre la recerca que es fa a Catalunya –on l'excel·lència s'ha convertit en norma- i la de la resta d'Espanya –on l'excel·lència existeix, però és excepció–.

L'enlairament científic ha alimentat una activitat econòmica creixent, amb més de 40.000 persones treballant avui dia en activitats d'investigació a Catalunya, més de 300 empreses *spin-off* sorgides a partir de projectes d'investigació i 992 milions d'euros captats del 7è Programa Marc Europeu d'Investigació (2007-2013).

PEDRO MADUENO

que suposarà una inversió de 240 milions d'euros fins al 2021- l'ha pres la Comissió Europea. A Espanya, la decisió de donar suport als centres de recerca d'excel·lència amb el programa Severo Ochoa la va prendre el Govern central en l'època en què hi havia un Ministeri de Ciència i Innovació.

Després són els investigadors els qui posen fil a l'agulla i realitzen els treballs que aporten avenços socials i riquesa econòmica. Però la decisió inicial que una ciutat, un país o un continent sencer apostin per la investigació com a motor de progrés és política. Cal preguntar-se, doncs, quines

A Catalunya han sorgit més de 300 empreses 'spin-off' a partir de projectes científics

decisions s'haurien de prendre perquè Barcelona i el seu entorn mantinguin la posició de lideratge científic que han aconseguit en els darrers anys.

“La dècada 2000-2009 va ser la dècada prodigiosa de la ciència a Catalunya, amb augments d'inversió, atracció de talent i posada en marxa d'iniciatives visionàries. La dècada 2010-2019 haurà estat la de la resiliència, aconseguint aguantar en escenaris molt turbulents i negatius. La dècada que comença el 2020 pot ser la d'un nou salt endavant en què es consolidi la posició de lideratge al sud d'Europa, s'aconsegueixi la massa crítica necessària per convertir-nos en líders en alguns temes i es converteixi més el coneixement en riquesa econòmica”, afirma Josep M. Martorell, director general del BSC.

Catalunya disposa d'una bona base per fer aquest nou salt endavant. Té un sistema de recerca competitiu que atreu finançament de projectes europeus i pot oferir condicions de feina i de vida atractives als científics. Però els científics que tenen ofertes d'altres països no vindrien ni es quedarien si no poguessin investigar al màxim nivell, i això obliga a oferir-los condicions adequades perquè puguin desenvolupar la seva feina.

“Hi ha dificultats quantitatives i qualitatives”, adverteix Andreu Mas-Colell, que actualment presideix el Barcelona Institute of Science and Technology (BIST).

Les dificultats quantitatives es refereixen al dèficit endèmic de finançament que pateix la investigació a Espanya -Catalunya inclosa-. Si els països de l'OCDE inverteixen en R+D+I un 2,4% del seu PIB de mitjana, i Alemanya arriba al 2,8%, Espanya es queda en un raquític 1,2%. Per començar a resoldre-ho, Mas-Colell proposa d'augmentar els pressupostos públics d'investigació un 5% anual de manera sostinguda, una solució que és viable però que requereix un compromís polític.

Les dificultats qualitatives, més di-

ficils de resoldre, impedeixen d'invertir el pressupost disponible de manera eficient. Mas-Colell i Martorell, tots dos amb experiència de govern en política científica, coincideixen que és imprescindible reforçar l'autonomia dels centres de recerca de Catalunya, que és el que els permet ser competitiu en l'escena científica internacional. Coincideixen, així mateix, que és necessari eliminar les cotilles de la llei orgànica d'Universitats, que impedeixen que els centres universitaris competeixin en igualtat de condicions amb institucions d'altres països.

Res d'això no serà possible sense una bona predisposició del Govern central, que ha estat escassament sensible a l'R+D+I d'ençà que Mariano Rajoy va accedir a la presidència el 2011 i va eliminar el Ministeri de Ciència i Innovació. Ajudaria “una política del govern central que provi de superar el retard d'Espanya en investigació”, afirma Mas-Colell.

Independentment de si el Govern aposta per la recerca com a inversió de futur, o la continua frenant com a despesa retallable, la Generalitat, la Diputació i els ajuntaments tindran un paper decisiu en el futur de la investigació en l'àrea de Barcelona.

De la Generalitat depèn aprovar una llei de la ciència autònoma que doni seguretat a les institucions que fan R+D+I a Catalunya, a més de continuar assegurant el finançament basal dels centres i la contractació dels investigadors Icrea. Dels ajuntaments i la Diputació depèn donar suport a la recerca o quedar-se al marge. Nova York n'ofereix un exemple. L'alcalde Michael Bloomberg va decidir crear un gran campus de tecnologies digitals a l'illa Roosevelt,

Idea 27

Reivindicar un compromís polític amb la investigació per continuar atraient talent i frenar la fuga de l'actual

situada a l'East River, per afavorir el desenvolupament d'una economia basada en la innovació. De manera similar, Barcelona i els municipis del seu entorn poden adoptar polítiques favorables a les activitats d'R+D+i o bé continuar quedant-se al marge.

Als Estats Units n'hi ha prou amb dir Boston o Silicon Valley -i potser en el futur, Nova York- per evocar una imatge d'investigació capdavantera i economia competitiva. Barcelona es troba davant l'oportunitat de tenir una imatge similar a Europa i de ser reconeguda, a més de pel seu futbol i els seus atractius turístics, per la seva ciència i la seva capacitat d'innovació. |

Però el prestigi i els beneficis aconseguits fins ara no són garantia que la posició de far científic del sud d'Europa s'hagi de mantenir en el futur. En el món de la investigació, com en qualsevol sector competitiu, quedar-se quiet significa retrocedir, ja que els competidors avancen. No es podrà mantenir la posició actual si no es prenen decisions i s'adopten mesures per mantenir-la. Aquestes decisions no estan en mans de la comunitat científica. Són decisions polítiques que han de prendre els governants.

Cal esmentar alguns exemples. La creació de la institució Icrea i de la xarxa de centres de recerca de primer nivell a què es referia *Nature* va ser una decisió d'Andreu Mas-Colell en l'època en què va ser conseller d'Universitats i Recerca (2000-2003). La decisió de crear un xip europeu per garantir la sobirania tecnològica i competitivitat industrial del continent -un projecte liderat pel Barcelona Supercomputing Center (BSC)

Ana Macpherson

Contracte en suspens

Una patòloga potentíssima sembla que finalment vindrà a treballar a Barcelona. Malgrat perdre un trenta per cent respecte al seu sou actual en un gran hospital d'una altra ciutat europea. És molt bona, així que aprecia poder formar part d'un bon hospital a Barcelona, on compartirà la seva feina amb molt talent, bona tecnologia i moltes ganes de fer coses i fer-les millor. És la gràcia de Barcelona, s'hi guanya menys però hi ha un alt nivell en biomedicina i un entorn amable. Per això és un punt de trobada per a professionals i pacients d'arreu del món, especialment europeus. També àrabs, russos, llatinoamericans...

L'octubre va estar a punt de fe malbé el contracte. Així com va fer caure l'arribada de pacients d'altres comunitats de la resta d'Espanya. També l'atemptat de l'agost va frenar la demanda als centres de fertilitat, dels quals aquesta ciutat és capdavantera a Europa.

La Barcelona biomèdica passa per uns mesos d'aguantar la respiració, continuar tirant com si no passés res, posant en marxa els projectes que ja estaven treballats. Veure-les a venir.

El potencial mèdic, científic i assistencial, la reunió de qualitat professional i d'instal·lacions, especialment en la sanitat pública, és un gran capital que podria anar minvant?

Els que empenyen més aquest potencial creuen que es necessita estabilitat urgentment, malgrat que a les pacients que venen des de Florència per aconseguir un embaràs no els impressionen gens els detalls de si ja s'ha elegit govern o no. Tampoc no sembla estar influent en l'interès de companyies acostumades a la diversitat política, com les grans Google o Sony, interessades en projectes quirúrgics i de formació capdavantera que es desenvolupen en ple Eixample.

Però sí que serà caldrà recuperar la normalitat per sortir de l'estupor i la paràlisi. Cal creure en aquest sector i en la seva potència, apostar i donar algunes facilitats. La ciutat de Barcelona ja és una referència en biomedicina i es troba a la primera fila europea en algunes àrees de coneixement i assistència. Però la patòloga encara podria fer-se enrere.

LA VANGUARDIA

Una transformació silenciosa amb l'esdeveniment tecnològic més gran

Barcelona no és Califòrnia, però té, en canvi, trumfos com el Mobile World Congress, que pot aprofitar per ser una referència mundial en les tecnologies de la informació i la comunicació **Francesc Bracero**

El juny del 2014 Bill Gates va explicar, en un article, que la Xina havia fet servir més ciment durant els últims tres anys que els Estats Units en tot el segle XX –6,6 gigatons davant 4,6-. Això és molt, molt, molt ciment, però no hem de deixar que la lectura d'aquesta dada només serveixi per quedar bocabadats, sinó aprofitar-ho per interpretar la història que hi ha al darrere i buscar noves perspectives que ens resultin útils.

El fundador de Microsoft va oferir aquella informació sorprenent arran de la lectura d'un llibre de Vaclav Smil, un historiador que l'entusiasma, i la seva obra *Making the modern world: Materials and dematerialization*, segons Gates, "et fa apreciar algunes coses de la vida moderna d'una manera especial". Aquest autor txec-canadenc és un home excepcional que llegeix al voltant de 80 llibres a l'any però no té telèfon mòbil i que utilitza les dades que troba a través de

Idea 28

Campanyes de promoció de la ciutat com a 'hub' tecnològic. És una manera d'ajudar a atreure empreses d'alt nivell

diferents fonts per descobrir-nos coses que no som capaços de veure al món en què vivim, encara que les tinguem al davant.

Barcelona s'ha transformat molt en els darrers deu anys, però la voràgine d'informació immediata que consumim en minidosis no ens deixa veure el bosc de la perspectiva completa d'aquesta transformació silenciosa. La ciutat ho té tot per ser una de les grans urbs de la tecnologia. No pot aspirar a ser Silicon Valley. Qualsevol intent de trasplantar a un altre indret aquest lloc únic al sud de San Francisco on han proliferat les principals empreses tecnològiques des de mitjans del segle XX, està condemnat al fracàs, perquè totes les condicions són molt diferents.

Un dels valors actius més importants de què disposa és el Mobile World Congress (MWC). Durant una setmana a l'any, tota la informació que corre pels mitjans de comunicació de tot el món porta marcat el segell de Barcelona. Hi ha poques fires que tinguin un impacte internacional tan important. A tot arreu s'associa la ciutat al congrés, la qual cosa equival a dir que se la relaciona amb la tecnologia punta. Seria imperdonable perdre aquest vincle.

En aquests moments, el Mobile representa molt més que l'impacte econòmic immediat de la celebració del congrés. Significa alguna cosa que és molt difícil de comprar: notorietat i prestigi internacional. En les últimes edicions l'organització del certamen ha millorat molt, però els poders públics i les forces socials, entre les quals s'inclouen des de mitjans de comunicació fins a sindicats, haurien de ser conscients que la feina per mantenir el MWC a la ciutat ha de ser contínua.

L'única manera d'aconseguir un assentament de futur més potent és cuidar-lo dia a dia. No només durant la celebració de la fira, mitjançant les millors condicions en allotjament, transports i altres serveis, sinó aportant facilitats que facin veure a aquells empresaris que la ciutat és un bon lloc per assentar o expandir els seus negocis. És una manera de crear riquesa que cal prendre's molt seriosament. Cap altra ciutat no té aquest potencial

que Barcelona cal que aprofiti.

Entre els avantatges de què disposa la ciutat també en trobem un d'intangible i molt valorat per talents de tot el món: el clima i l'estil de vida. Viure en un clima benigne com el de Barcelona i la rodalia no té preu per a persones acostumades a entorns més durs. El menjar, el caràcter, les celebracions, tot el que fa la societat barcelonina li dona una personalitat marcada, i es pot aprofitar per intentar que companyies i experts vulguin instal·lar-se a la ciutat.

Barcelona també té el districte 22@, que amb els anys s'ha convertit en un pol d'atracció per a aquesta mena d'indústria. Les universitats són un altre valor afegit que pot sumar per guanyar adhesions. Les grans companyies acaben per atreure les petites auxiliars i en

La indústria auxiliar que requereixen les companyies relacionades amb la telefonia mòbil, atretes per diversos factors, pot implicar bona part de l'economia de la ciutat i de les poblacions de l'entorn

aquest camp de l'economia, com en cap altre, és en aquests petits projectes on les idees i el talent poden brillar.

La primera vegada que el Mobile es va celebrar a la Fira, els smartphones com els entenem avui, amb la revolució que va suposar l'aparició de l'iPhone, no existien. El 2007 va arribar el mòbil d'Apple i la indústria es va començar a transformar perquè va trobar un filó que mai abans s'havia imaginat. A les primeres edicions del MWC, els mitjans de comunicació les anomenàvem, per resumir, la "fira dels mòbils". En realitat, això quedava curt, perquè és tota la indústria de la telefonia mòbil la que participa al Mobile des dels inicis.

El mercat de les aplicacions no existia un decenni enrere. Avui mou milers de milions d'euros al món. Però hi ha molts més sectors associats a la telefonia mòbil l'any 2018. Des del vídeo en línia fins a la música en streaming, des dels pagaments mitjançant mòbil fins a les subscripcions a tota mena de serveis. Cal comptar, també, amb el que es denomina economia col·laborativa, amb noves maneres de prestar serveis als usuaris que, abans de la revolució de l'smartphone, haurien resultat impensables. Avui fem nombroses operacions amb els mòbils. I més que en farem. La declaració de la renda serà la propera.

Barcelona està en una posició privilegiada per intentar atreure una part significativa d'aquesta riquesa. La instal·lació de les indús-

tries tecnològiques, com passa a Silicon Valley, comporta la creació de nombrosos llocs de treball en altres serveis.

Per la manera com treballen la majoria de les companyies que es dediquen a aquest sector, en faran falta d'altres que els proporcionin serveis. Pot semblar increïble, però quan es visiten empreses de tecnologia d'èxit a Califòrnia es descobreix un nou món on es té cura dels treballadors de talent fins a extrems que podrien semblar inconcebibles per a mentalitats de l'era industrial.

Menjar de franc de primera qualitat, en especial aliments saludables, una cafeteria amb baristes que es dediquen a preparar tota mena d'exquisideses relacionades amb el cafè, fruita fresca i refrescos a tota hora, gimnasos, màquines re-

creatives de tota mena, guarderia, perruqueria i, fins i tot, butaques-càpsula per fer una migdiada en qualsevol moment. Algú ha de subministrar tot això a les companyies que ho ofereixen als seus treballadors. Tot això forma part de la riquesa que Barcelona pot atreure.

La indústria auxiliar de les companyies tecnològiques pot implicar bona part de l'economia de Barcelona i de les poblacions del seu entorn. El millor de tot és que la situació privilegiada de la ciutat respecte a altres ciutats del món, fins i tot moltes de poderoses dins d'Europa, només depèn de si mateixa. Guanyar aquesta part del futur és a l'abast, malgrat que requereixi un esforç important vist d'una manera integral. No es pot cuidar el MWC sense atendre una xarxa de transport metropolitana que sigui més eficient i que arribi més de pressa i més lluny que ara. Les infraestructures també hi tindran un paper molt important. L'actual aeroport del Prat és una bona base de partida, però cal tenir-lo en compte respecte a inversions quan es pensi en com portar Barcelona al lideratge, si no únic, sí compartit amb altres urbs, al món de la tecnologia de consum.

La ciutat té un peu ferm en el progrés de la mà de les tecnologies que creixen més en l'economia mundial. Algun dia, un historiadore oferirà xifres sobre com va créixer Barcelona gràcies a la telefonia mòbil. I esperem que, com el ciment de la Xina, resultaran increïbles. |

Ana Aguirre

'The New Barcelona Post': 'good news, true stories'

La soprano Irene Théorin, que va interpretar *Isolda* al Gran Teatre del Liceu el desembre passat, explica en una entrevista que vam publicar recentment al nou magazine digital *The New Barcelona Post* que quan pensa en Barcelona "primer, per descomptat, penso en el lloc, però sobretot, per mi, significa amics, aquí he fet molt bons amics. S'ha convertit en la meva segona llar aquests darrers anys. Barcelona és, sobretot, la gent i la seva atmosfera. Tinc un agent que m'està buscant un pis a la ciutat. Seré una barcelonina", confessa mentre mostra la seva passejada pel Born. El dilluns 12 de febrer, Foment del Treball va obrir el *TheNBP* i es va difondre per primera vegada a les xarxes amb un post sobre l'espai Pier01, on s'ubica el clúster per a emprenedors i *start-ups* Barcelona Tech City, com un dels llocs més atractius de l'ecosistema d'emprenedors d'Europa.

Més enllà del risc paralitzant de l'autocomplaença, Barcelona batega cada dia amb el desig i l'ambició d'agradar i ser estimada, i cada dia s'hi desperta una ciutadania disposada a fer que tot funcioni i estigui en ordre perquè això sigui possible. És el que *The New Barcelona Post* es proposa d'explicar fent protagonistes de les seves històries aquells que tinguin l'ambició de focalitzar el seu talent i energia per fer possible que a la nostra ciutat passin coses, bones notícies i històries autèntiques.

Des de les administracions públiques, i també les empreses, les institucions culturals i econòmiques, tots els actors convergeixen en un mateix propòsit: identificar les palanques, els trets diferencials que són el motor i dinamitzen l'activitat d'una ciutat que no es resigna a perdre la il·lusió ni a deixar que l'atzar decideixi cap a on cal anar. D'alguna manera, ja s'intueix quins són i és probable que ara calgui tutelar una determinació ferma per aquells sectors que tenen capacitat real per ser competitiu: biotecnologia i salut, turisme, sector editorial, o fins i tot l'audiovisual. I apostar per consolidar una oferta acadèmica i universitària que completi un cosmos eficient i competitiu en aquests sectors. La secció *Business&Talent* és la columna del nou *Post*, i al seu costat, la secció *Arts*, amb l'oferta cultural i creativa de la ciutat, i una proposta de lleure i estil de vida que avui fa de Barcelona i Catalunya un dels llocs més atractius i suggeridors de la Mediterrània.

Ana Aguirre Directora de comunicació de Foment del Treball Editora de la revista *F* i de *The New Barcelona Post*

El relat internacional d'una ciutat sotmesa

Entre els atemptats del 17 d'agost i la declaració d'independència del 27 d'octubre del 2017, Barcelona va produir en la premsa global titulars amb els quals no comptava **Xavier Mas de Xaxàs**

A finals del franquisme, Barcelona era una ciutat provinciana en una Europa que li donava l'esquena. El més internacional i rellevant que havia passat aquí era el boom de la literatura llatinoamericana. La ciutat no la valoraven ni els seus propis ciutadans, aliens, en gran part, a la puixança que va tenir en l'edat mitjana, a finals del segle XIX (modernisme) i a començaments del XX (noucentisme). La premsa internacional es va ocupar de Barcelona durant la Guerra Civil, però se'n va oblidar així que va esclatar el conflicte mundial. George Orwell i Jean

cionals engrandia la imatge de la ciutat. Barcelona es va convertir en una marca amb molt més pes al món que Catalunya i Espanya.

Hans-Günter Kellner, corresponsal de la ràdio pública alemanya, Deutschlandfunk, recorda que va conèixer Barcelona a través dels llibres de Marsé, Mendoza i Vázquez Montalbán. Sandrine Morel (*Le Monde*) va arribar per primera vegada amb uns vint anys i a la recerca de festa. Al Goodman, avui al canal xinès CGTV, però abans a la CNN, va viure la transformació urbana que va fer possible l'olimpíada del 1992 i enyora aquella efervescència,

“Barcelona no va perdre la seva identitat amb els atemptats gihadistes d'agost, però sí amb la tensió política que va desembocar en la declaració unilateral d'independència”, afirma Francesco Olivo, de ‘La Stampa’

Genet van fer bona literatura amb la violència i la lluita de classes com a teló de fons. Henri Cartier-Bresson i Robert Capa van fer fotos sobre el mateix llenç, però Barcelona va continuar sent un lloc difícil d'ubicar al mapamundi.

Tot va canviar, tanmateix, el 1986, quan la ciutat, encara insegura i provinciana, va guanyar els Jocs Olímpics del 1992 i va entrar al món contemporani. Van tornar els periodistes i van escriure coses bones. Els barcelonins van adquirir una consciència i un orgull de ciutat que encara conserven. Van plantar cara i van cuidar la seva imatge, com ho fan els nou rics, i també van exagerar una mica l'arrelament de les avantguardes artístiques, del disseny i la gastronomia, que els corresponsals utilitzaven per construir el seu relat.

Gairebé cada història que publicaven aquests periodistes interna-

aquell projecte que va unificar les classes socials i polítiques.

Els i les desenes de corresponsals que han escrit sobre Barcelona des de l'estiu passat han narrat l'actualitat dura i complexa d'una ciutat sotmesa al terrorisme i el nacionalisme, però sense oblidar el bon rotllo mediterrani amb què fa anys Barcelona s'ofereix al món.

Aquesta imatge d'alegria *low cost* va resistir un doble envit l'estiu passat. Com recorda Raphaël Minder (*The New York Times*) primer van ser els radicals polítics que identificaven els turistes amb terroristes i després els veritables terroristes que el 17 d'agost van matar 15 persones a la Rambla.

Ayman Zoubir (Al-Jazira) explica que a l'informar de l'atac gihadista va mantenir la imatge de Barcelona “com a gresol de cultures, una ciutat d'acollida, on l'àmplia comunitat magribina se sentia molt a

“Barcelona funciona amb un ritme i uns interessos que tenen poc a veure amb els de Catalunya”, afirma Minder; “Barcelona és molt més que Catalunya”, diu Morel

gust”. A la tardor, tot i això, quan el terrorisme va donar pas al procés, el to va ser un altre, més d'incertesa i d'incredulitat. “Entrava en un restaurant àrab i eren els marroquins que allà dinaven els qui em preguntaven. No entenien res i no volien prendre partit, com és propi dels immigrants que només volen feina i estabilitat”.

Francesco Olivo (*La Stampa*) va arribar el 17 d'agost a les deu de la nit i va anar directe a la Rambla, on va trobar una ciutat trencada però en calma. En les setmanes anteriors havia escrit sobre la turismofòbia i ara veia els barcelonins abraçats als turistes. “Tothom va entendre que Barcelona era una víctima, com ho havien estat París o Londres. Hi va haver un sentiment de solidaritat molt forta. Malgrat la tragèdia, la ciutat continuava essent la mateixa. Barcelona no va perdre la seva identitat amb els atemptats gihadistes de l'agost, però sí amb la tensió política que va desembocar en la declaració unilateral d'independència del 27 d'octubre”.

“Barcelona va perdre la imatge de ciutat oberta”, opina Alejandro Gutiérrez (*Proceso*) i el mateix pensa Sandrine Morel: “La ciutat es va omplir de tabús i va perdre atractiu.

El nacionalisme dur va generar moltes antipaties. Es parlava del ‘problema català’, d'una Catalunya egoista que es tancava en si mateixa”.

Hans-Günter Kellner recorda que “la Barcelona

dels autors, el gran centre cultural i cosmopolita va quedar enterrat sota el pes massiu d'un procés que és essencialment provinciana”.

A l'enfrontar-se amb l'actualitat, els corresponsals han de situar els

Idea 29

Cal generar notícies positives en tots els fronts per poder contrarestar l'efecte de la incertesa política

PEDRO MADUEÑO

STA

Francesco Olivo
Torí
La Stampa

e M

Sandrine Morel
París
Le Monde

The
Guardian

Sam Jones
Londres
The Guardian

Tim

Raphäel Minder
Nova York
The New York Times

Proceso

Alejandro Gutiérrez
Ciutat de Mèxic
Proceso

A

Ayman Zoubir
Doha
Al-Jazira

GTN

Al Goodman
Pequín
CGTN

ndfunk

Hans-Günter Kellner
Colònia
Deutschlandfunk

seus lectors, oients o espectadors en una història que potser no saben que existeix, en un lloc que potser no han visitat mai i on hi ha personatges dels que segurament no han sentit parlar mai. Els millors l'encerten identificant els corrents de fons que ho expliquen gairebé tot. Tot i això, el ritme elevat de la informació, imposa informacions curtes, molt picades i simplificades, com que Barcelona era una ciutat perillosa i no pel terrorisme sinó per les càrregues policials de l'1 d'octubre. “Encara que no era veritat –comenta Francesco Olivo–, aquesta era la percepció”.

Mentre la premsa més espanyola feia aflorar la Barcelona anarquista del XIX, la *Rosa de Foc*, la majoria de corresponals, sense aquestes referències tràgiques, mantenia el relat a favor d'una ciutat que, com sosté Francesco Olivo, s'esforçava per ser lògica i normal.

Els atemptats de l'agost s'havien oblidat a començaments de setembre, però a l'octubre periodistes com Sam Jones (*The Guardian*) van rebre trucades d'amics preguntant si Barcelona era segura. “Tret de l'1 d'octubre, el procés havia estat un moviment molt pacífic. Les imatges d'aquell dia emeses per televisió van ser molt dures però malgrat la intensitat del pols polític amb Madrid, l'ambient no s'havia deteriorat. L'activitat era la normal en qualsevol ciutat europea i això era remarcable tenint en compte el que estava passant”.

Barcelona mantenia el pols i aquesta resistència va aflorar en les cròniques. Es van obrir espais on el procés quedava fora i Kellner va saber trobar-los als restaurants de barri.

Tots pensen, com Sandrine Morel, que “Barcelona és molt més important que Catalunya” i que aviat recuperarà la imatge que tenia. Minder recorda, en aquest sentit, una conversa amb Núria Marín, alcaldessa de l'Hospitalet, queixosa perquè la gent que va a la Fira i s'allotja als hotels de la ciutat creu que és a Barcelona.

“Barcelona és tan meravellosa que quan Catalunya tingui govern i s'aixequi el 155, es recuperarà sense problemes”, augura Olivo.

Esclar que aquesta tranquil·litat, quan arribi, potser tampoc no agrada a gaires barcelonins que pensen que la seva ciutat és menys important si no surt als mitjans internacionals.

“Des del 1992 –explica Goodman– els barcelonins i els catalans han cregut, i moltes vegades amb raó, que són molt bons i que es mereixen més. Tot i això, encara que no hi hagués una pugna amb Espanya, continuaria havent-hi problemes molt greus, com el turisme o l'habitatge. Són problemes que afecten altres ciutats europees, com Amsterdam, Praga o Venècia. Estaria bé poder explicar que Barcelona ha trobat un model, com va passar amb l'urbanisme el 1992”. |

Missió: rescatar la Rambla

Un ambiciós projecte de reforma del carrer més emblemàtic de la ciutat pretén tornar a implicar els barcelonins en un lloc fagocitat per un turisme desordenat **Xavi Ayén**

Quin és el principal carrer de Nova York? I de París? I de Roma? I de Londres? Pensi per un moment les seves respostes... Són ciutats molt grans, megalòpolis que fa diversos segles que estan en primera línia i que ofereixen racons, secrets i avingudes per a tots els gustos. La gran majoria de la gent, però, quan li pregunten per un sol carrer d'una ciutat, dirà el mateix nom, en alguns casos la cosa pot estar dividida entre dues o tres opcions, depenent, per exemple, de si són més de la Cinquena Avinguda o de Broadway. Però, en el cas de Barcelona, ningú no dubta: la gran majoria de turistes, però també de persones que no han trepitjat mai la ciutat, respondrien: la Rambla. És el que un expert en màrqueting anomenaria poder de marca –si és que els carrers es poden tractar com a productes– i ens indica, en primer lloc, que ocupar-se de la Rambla no és qualsevol cosa. És la finestra per la qual ens mira el món.

El que passa és que la Cinquena Avinguda o els Champs Elysées no estan estirats al divan plantejant-se qui són i què faran amb el seu futur. La Rambla sí.

Hi ha raons per fer-ho. Cada vegada més barcelonins eviten, o almenys critiquen, la Rambla i existeix un consens en què hi ha aspectes que s'han degradat de manera progressiva. Qualsevol actuació sobre això ha de tenir per objectiu principal recuperar-la per als barcelonins, trencar l'anomenat “monocultiu turístic” perquè la idea d'un lloc que solament és visitat pels forans resulta no només poc atractiva sinó, en el fons, molt contradictòria, ja que a la llarga allò que atreu la gent als nuclis antics sol ser la genuïtat, allò que no pots trobar al teu lloc d'origen. Per redistribuir l'avinguda com a “lloc d'expressió col·lectiva de la ciutat”, fa

temps que hi treballa un equip d'experts designat per l'Ajuntament.

Aquests dies, al Palau de la Virreina, a més dels visitants de les exposicions o aquells que van a comprar el seu Tiquet 3 per anar al teatre, s'hi poden veure veïns de la Rambla aportant les seves idees a un entusiasta grup de *reinventors* de la Rambla. Qui és? El setembre passat, l'ex-regidora de Ciutat Vella i arquitecta Itziar González, amb el seu projecte km-ZERO, va guanyar el concurs internacional que l'Ajuntament va convocar per reformar el carrer. El seu equip està format per quinze professionals de diferents àmbits i no dibuixarà el disseny final de l'avinguda sinó que es limitarà a definir-ne les línies mestres, des d'una visió integral que incorpori els vessants social, cultural i comercial. Els noms propis són els arquitectes Arnau Boix, Lola Domènech, Olga Tarrasó i Cristina Pedraza, el sociòleg Jordi Quiñonero, l'assagista i teòric *queer* Paul B. Preciado, el biòleg Josep Selga, els enginyers Ole Thorson, Albert Conesa i Sebastián Ribot, l'economista Sergi Cutillas, el geògraf Ernest Cañada, l'advocat Pablo Feu i l'urbanista Pere Mogas.

González va ser regidora de Ciutat Vella amb el PSC, però va dimitir el 2009 en protesta per un sonat cas de corrupció en la concessió de llicències per a apartaments turístics i hotels. El seu afany per intentar desmuntar la trama li va valer amenaces de mort i extorsions diverses.

Així que reformar la Rambla, en principi, li deu semblar una feina tranquil·la malgrat que s'hi hagin d'abordar molts temes. Un és el dels comerços. Hi ha un descontentament general per la pèrdua de personalitat de les botigues i se senten laments per la desaparició de les parades d'animals, que, amb les floristeries i els quioscos de premsa, cons-

Uns passejants per la Rambla, en una imatge captada aquest mes

Idea 30

Recuperar la Rambla amb la cultura com a eix principal i com a mitjà perquè els barcelonins tornin al passeig

tituïen la mescla significativa i única del lloc. Aquesta sensació es produeix perquè les parades han estat substituïdes per botigues de souvenirs, gelats, suc i basars, amb dissenys anodins que difícilment provocaran que els barcelonins hi vagin. km-ZERO busca canviar el tipus de botiga turística a les plantes baixes de les voreres laterals i potenciar usos ciutadans d'aquests espais. Seria desitjable que les seves propostes afectin també els quioscos centrals.

D'altra banda, el tancament de comerços emblemàtics sembla una plaga. La llista és àmplia, a la Rambla mateix o als carrers veïns: el Musical Emporium, les llibreries Canuda, Documenta o Millà, els magatzems El Indio, l'Electricidad Payá, la camiseria Bonet... n'hi hauria prou per justificar l'alarma. Aquí està previst

que “una auditoria ciutadana” promogui nous comerços de proximitat. Sobre el mercat de la Boqueria, així mateix, han aparegut pintades que diuen “jo abans comprava aquí” i fins i tot el britànic Deyan Suddic, director del Museu del Disseny de Londres i expert en desenvolupament urbà, denuncia que “no té gaire sentit que vagis al mercat de la Boqueria, com a reducte de l'autenticitat, i te'l trobis atapeït de turistes amb càmeres de fotos que esperen fotografiar la gent comprant, gent a la qual li costa d'arribar a les parades perquè hi ha més turistes que locals. Un mercat no pot ser com la sala del Museu del Louvre que acull la *Mona Lisa*”.

Els restaurants, amb grans exemples d'excel·lència com l'Amaya o l'H1898, es troben amb la proliferació d'ofertes de qualitat pèssima, que han provocat una allau de comentaris en destacats webs i apps turístiques, que deixen la imatge gastronòmica de la Rambla com un drap brut, i hi situen “els pitjors restaurants de la ciutat”.

PEDRO MADUEÑO

Però la Rambla és, abans que res, un dels millors llocs per conèixer la història de Barcelona, i aquest sí que és un aspecte desaprofitat. Per això es vol crear un centre documental i de recerca per recordar la història desconeixuda dels edificis d'aquest carrer dotat d'un patrimoni arquitectònic com pocs altres, ja que disposa de més de trenta edificis catalo-

social, que veu el lloc com a escenari de manifestacions i revoltes, dels successos que han commocionat la societat, de la Guerra Civil a les manifestacions per la despenalització d'adulteri.

En fi, la nota de premsa explica que el nou projecte "promourà la Rambla com a centre internacional d'in-

Algunes idees són: donar un ús social a actuals comerços turístics, fomentar que s'instal·lin veïns a viure-hi, restringir el trànsit, crear un centre de recerca històrica i un memorial dels atemptats

gats, que van des de l'Antiga Farga de Canons fins al teatre Principal passant pel Liceu, la casa March, la casa Xuriguera, el Palau de la Virreina, la casa dels Paraigües, a més d'hotels com el Quatre Nacions, el Rivoli, el Lloret o el Continental, entitats culturals... Una posada en valor de tot això coincidirà amb una visió més

investigació de turisme crític i economia circular, fomentant l'encreuament crític entre turistes i persones de diferents orígens". A més, s'intentarà "recuperar-la per a celebracions col·lectives, festives i reivindicatives".

Noves polítiques d'habitatge haurien de recuperar per al carrer els re-

sidents de llarga estada –actualment, a prop dels dos centenars–, la qual cosa inclourà controls sobre les transaccions immobiliàries i els desnonaments. Es tracta d'evitar que a la Rambla li passi el mateix que al Portal de l'Àngel, que s'ha quedat sense veïns i de nit sembla un desert.

Per als passejants, es pensa en els arbres, ja abundants, encara que les seves capçades s'han elevat a la recerca de la llum, per la qual cosa s'explora alguna fórmula que faci possible acostar el verd a les "zones d'estada", és a dir, més avall. Hi haurà, així mateix, mesures de restricció del vehicle privat, i millores encara no determinades en els desplaçaments transversals a peu.

L'atemptat del 17-A ha de servir com a revulsiu. D'una banda, el municipi accepta que ha d'incorporar noves mesures de seguretat i, de l'altra, s'erigirà algun memorial o senyalització per explicar els fets i homenatjar les víctimes.

Una cosa està clara. Les obres, siguin les que siguin, començaran el 2019. |

Lluís Permanyer

Un canvi de rumb urgent

Pujol va reaccionar quan va veure que la seva presentació a l'estranger com a president de la Generalitat es confonia amb una agència d'asseguraments, i la va canviar per president de Catalunya. El que de debò s'ha convertit en eficaç i insuperable és la marca Barcelona. Va començar abans dels Jocs Olímpics, al situar-la en la informació meteorològica: ingressava al mapa mundial. El colossal èxit olímpic la va impulsar d'una manera irresistible entre les ciutats destacades. I una bona gestió municipal ha aconseguit que en aquella llista ambiciosa escalés als primers llocs.

Una gesta d'aquesta mena no s'aconsegueix amb publicitat i amabilitats, sinó quan els visitants a la ciutat queden admirats i es desfan en elogis quan tornen a casa: és la campanya imbatible. Una dada: l'increment aclaparador de creueristes. Fins que l'èxit es va tornar problema i amenaça, perquè no es va gestionar amb encert. El terreny municipal, sigui tecnològic, comercial, polític o turístic, no admet engany, a diferència del nacional. I és que el ciutadà i el forà ho descobreixen, per molta xerrameca que es faci servir per convence'ls del contrari.

Si l'etapa Trias va ser dolenta, l'actual s'ha revelat pèssima en aquest sentit. Paguen la condició de principiants, que en la inevitable i exigent distància curta emergeix com una mancança alarmant, empitjorada amb una exhibició d'arrogància. De cara a l'interior s'han guanyat la solitud i, malgrat tenir només un nombre futbolístic de regidors, pretenen imposar el seu, diguem-ne, programa i fins i tot les seves ocurrencies. Els falta solidesa política, cintura negociadora i la ciutat no els cap al cap; cada quatre anys són cridats a examen, i passar a l'oposició pot ser el seu destí. Però en el terreny internacional és diferent: la marca Barcelona, merescuda amb molt d'esforç al llarg de tants anys, es pot perdre de manera irremediable i molt ràpida. La desfildada d'alcaldes ha engegantit l'excel·lència de Pasqual Maragall. És urgent un canvi de rumb: si l'aritmètica no ho permet abans, espero que les pròximes urnes ho facin realitat. |

2017

Videojocs, indústria farmacèutica, comerç en línia, moda, esport, lleure, música, gastronomia... Les inversions d'empreses internacionals en els àmbits més diversos continuen situant la capital catalana entre els referents econòmics globals

Gener

● La companyia farmacèutica francesa Sanofi estableix el seu centre de sistemes financers globals a Barcelona i crearà dos-cents llocs de treball a la ciutat.

Febrer

● La companyia americana Take-Two compra Social Point, *startup* de jocs en línia fundada a Barcelona el 2008, per 232,5 milions d'euros.
● Samsung trasllada el seu fòrum europeu a Barcelona, on cada any presentarà les seves novetats als clients i a la premsa de tot Europa.

Març

● Amazon crea, a la ciutat de Barcelona, un centre europeu de suport a les pimes, on donarà feina a cinc-centes persones al llarg dels tres anys.
● Barcelona és la primera ciutat europea que presenta la integral de les Simfonies de Beethoven amb l'Orquestra Simfònica Simón Bolívar de Veneçuela, dirigida per Gustavo Dudamel, que després només s'ofereix a Viena i a Hamburg.
● CaixaBank, Global Payments, Samsung, Visa i Arval creen el Payment Innovation Hub a Barcelona, un centre d'innovació i tecnologia relacionat amb els mètodes de pagament.
● La multinacional xinesa Thunder Power, especialitzada en vehicles elèctrics, escull Barcelona com a porta a Europa i ins-

tal·larà un centre d'R+D i una fàbrica, amb una inversió de 80 milions d'euros i la creació de dos-cents llocs de treball.

Abril

● El Laboratori Europeu de Biologia Molecular (EMBL) obre una seu a Barcelona, al Parc de Recerca Biomèdica (PRBB), on un centenar de científics investigaran el desenvolupament d'òrgans i teixits.
● L'ecosistema digital de Barcelona mou 1.200 milions d'euros en un any entre rondes d'inversió i vendes, una xifra rècord a la ciutat.

Maig

● L'Hospitalet serà seu europea de la medicina tradicional xinesa, després de la inversió de les autoritats xineses de 80 milions.
● El festival Sónar estrena la seva primera edició a Hong Kong i reuneix 25.000 persones en les edicions internacionals de la Xina, Turquia i Islàndia.

Juny

● El Sónar 2017 bat el seu rècord amb 123.000 visitants i estableix les bases de la pròxima edició, la del 25è aniversari.
● Nike defineix Barcelona com una de les dotze ciutats clau per identificar tendències emergents.
● Entra en funcionament el nou supercomputador MareNostrum 4, deu vegades més potent que l'anterior, que permet analitzar grans quantitats de dades per potenciar la investigació científica.
● Barcelona serà la seu, durant els propers quatre anys, de les regates de les Extreme Sailing Series, considerada la fórmula 1 de la vela

Juliol

● Ofsite, la fundació per a una Societat Oberta a Europa de George Soros, obre una nova oficina a Barcelona.
● L'hospital infantil de Sant Joan de Déu posa en marxa un centre de tecnologia genètica

per a malalties estranyes.

● La companyia farmacèutica Boehringer inverteix més de 100 milions d'euros en una nova planta de fabricació a Sant Cugat, on actualment hi ha la seva seu.
● La Societat Europea d'Oncologia mèdica (ESMO) premia el president del comitè científic de l'hospital Vall d'Hebron, Josep Baselga, i el president de la Societat Espanyola d'Oncologia Mèdica, Miquel Martín, per la seva contribució als avenços en el tractament del càncer.

Agost

● Les aerolínies Norwegian, Cathay Pacific, Air China i Level llancen nous vols directes que connecten Barcelona amb ciutats com Hong Kong, Xangai, Buenos Aires i Los Angeles.

Setembre

● La revista *Wired* destaca Barcelona com un dels principals nuclis d'innovació i emprenedoria a Europa.

A la fotografia, detall d'una panoràmica de la ciutat amb l'edifici seu del Grup Godó i 'La Vanguardia'

PEDRO MADUEÑO

● La companyia de moda japonesa Uniqlo obre la seva primera botiga a Espanya al passeig de Gràcia.

Octubre

● Part del projecte guanyador del premi Nobel de Física es va calcular al supercomputador MareNostrum, el tercer més potent d'Europa.
● Barcelona acollirà l'oficina de l'Organització Mundial de Zones Franques al sud d'Europa i serà la seu del cinquè congrés de comerç internacional, convertint-se en la nova seu de les zones franques de la Mediterrània.
● Les companyies biomèdiques catalanes van atreure una inversió de 153,1 milions d'euros el 2016, un rècord per al sector, segons un estudi realitzat per CataloniaBio i EY.
● Casa Vicens, la primera obra mestra de Gaudí, completa la seva restauració i obre com a museu.
● Guy Nohra, un dels inversors en biotecnologia més importants del món, llança un fons a Barcelona –el seu primer projecte fora dels Estats Units–, que s'estrena liderant una ronda d'inversió de 4,2 milions per a una teràpia contra el càncer.

Novembre

● El Prat incrementa un 84% les seves connexions amb els Estats Units durant la temporada d'hivern.
● Josep Taberner, director del Vall d'Hebron Institut d'Oncologia (VHI), elegit nou president de la Societat Europea d'Oncologia (ESMO).
● La Fundació La Caixa invertirà 12 milions d'euros anuals en vint projectes d'investigació biomèdica d'excel·lència, convertint-se així en el programa privat de suport a la ciència a Espanya més gran.
● Barcelona té 31 estrelles Michelin i dos restaurants amb tres estrelles, després que l'Abac de Jordi Cruz rebés la màxima puntuació.
● Barcelona és la tercera ciutat d'Europa on els turistes gasten més, segons un estudi de la World Travel and Tourism Council.
● L'Smart City Expo World Congress 2017 bat rècords amb més de 18.000 visitants.

Desembre

● El BSC-CNS liderarà el desenvolupament científic dels futurs xips europeus, amb una inversió de 240 milions d'euros.
● IGG, la segona empresa xinesa de jocs per a mòbil, instal·la la seva seu europea a Barcelona.

Good news

Malgrat la dificultat del moment, polític i econòmic, no tot són males notícies. Amb l'associació Barcelona Global, oferim una mostra de bones notícies de l'últim any que conviden a veure el futur de la ciutat amb optimisme

30 idees per relançar Barcelona

Des de l'aposta per una estratègia de ciutat que afavoreixi la col·laboració públic-privada fins a intervencions concretes en el sector editorial, l'òpera o la tecnologia. Són idees per a un renaixement barceloní

01 Públic/privat

La ciutat necessita un pla que beneficiï la ciutadania, interessi el sector privat i sigui factible per a l'administració

02 Reconeixement

Millorar el reconeixement institucional i la capacitat econòmica de Barcelona i la seva àrea metropolitana

03 Ecosistema

Aprofitar el Mobile per ser un *hub* digital del sud d'Europa. Per això cal captar inversions i retenir talent

04 Metropolitana

Els municipis perdrien competències, però desplegar la llei metropolitana del 2010 faria Barcelona més forta

05 Madrid

Barcelona no ha de posar objeccions a buscar una col·laboració més gran amb Madrid: juntes seran més fortes globalment

06 Poder

Propiciar reformes per ampliar el poder de l'alcalde en temes com l'educació, l'habitatge o la seguretat, a l'estil de Londres.

07 Comunicació

Cal millorar les comunicacions entre el centre urbà i l'entorn rural amb l'objectiu del nou localisme

08 Ambició

Barcelona ha de tornar a

plantejar-se projectes ambiciosos, vinculats a sectors capdavanters com la tecnologia

09 Connexió

Crear laboratoris on es connectin l'educació, la creació i l'economia, amb el primer objectiu de liquidar el victimisme.

10 Literatura

Desenvolupar més l'oficina de la Ciutat de la Literatura de la Unesco i desencallar la Biblioteca Central Provincial

11 Esplanada

Convertir Montjuïc en un eix cultural a base de sumar forces entre institucions, però renunciant a plans faraònics

12 Gaudí

Barcelona s'ha de dotar d'un museu ambiciós del modernisme, amb un dels seus signes d'identitat, el gòtic

13 Museus

Recuperar, les administracions, el nivell d'inversió als museus que tenien abans; que programin, també, per atreure més públic.

14 Clàssica

Barcelona ha de recuperar la producció pròpia en música clàssica i òpera i elevar el nivell dels seus cossos artístics

15 Teatre

Destinar recursos per permetre que aflori la gran explosió de talent de la dramaturgia i de les joves companyies barcelonines

16 Audiovisual

Aplicar incentius fiscals per fer Barcelona encara més atractiva per als rodatges cinematogràfics

17 Campanya

Promoure la presència de la ciutat a les xarxes socials. #barcelona ja té 36 milions de posts a Instagram

18 Videojocs

Habilitar programes de suport perquè les empreses viables del sector del videojoc puguin consolidar-se.

19 Música pop

El pop i el rock són un model a seguir, però Barcelona seria una ciutat encara més atractiva si s'afavorís la música en viu

20 Bicapitalitat

Barcelona ha d'assumir que pot exercir una bicapitalitat cultural i, en conseqüència, exigir-la a Madrid

21 Gastronomia

Cal exigir a l'Administració que agiliti les gestions necessàries per obrir o reformar locals a l'hostaleria

22 Turisme

Cal trobar fórmules creatives perquè el turisme creixi sense danyar la convivència: invertir més en serveis utilitzats per locals i forans

23 Esports

Aprofitar el prestigi de la ciutat per tornar a aspirar a grans

esdeveniments esportius. Els Jocs Olímpics del 2032? Per què no

24 Educació

Mantenir l'excel·lència universitària requereix incrementar els pressupostos dels centres

25 Descongestió

La modernització de Rodalies serviria per descongestionar la ciutat, en la qual la prioritat ha de ser el vianant

26 Ecologia

Fomentar les empreses d'economia duradora, prioritzant els serveis que no depenguin del consum de materials

27 Ciència

Reivindicar un compromís polític amb la investigació per continuar atraient talent nou i frenar la fuga del que ja tenim aquí

28 Atracció

Campanyes de promoció de la ciutat per atreure companyies del sector de noves tecnologies. És una manera d'ajudar a atreure empreses d'alt nivell

29 Imatge

Cal generar notícies positives en tots els fronts per contrarestar l'efecte de la incertesa política

30 Urbanisme

Recuperar la Rambla amb la cultura com a eix principal; el propòsit és que els barcelonins tornin al passeig